

**BAÁR-MADAS Református Gimnázium,
Általános Iskola és Kollégium**

OM azonosító: 035305

✉: 1022 Budapest, Lorántffy Zsuzsanna u. 3.

☎/fax: (+36 1) 212 1494; (+36 1) 212 1495

Honlap: www.bmrg.hu

E-mail: bmrg@bmrg.hu

**BAÁR-MADAS REFORMÁTUS GIMNÁZIUM,
ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS KOLLÉGIUM**

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Tartalomjegyzék:

Bevezetés.....	5
Az intézmény múltja	5
Az iskolai oktató-nevelő munka teljes szerkezete.....	5
I. Baár-Madas Református Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium nevelési programja	6
I.1. A nevelés és oktatás céljai	6
I.2. A nevelés és oktatás pedagógiai alapelvei, feladatai és eszközei	6
I.2.1. A lelki egészség gondozása	6
I.2.2. Felelősségtudat	6
I.2.3. A testi egészség védelme.....	7
I.2.4. Közösségtudat, hazaszeretet	7
I.2.5. Ítéloképesség	7
I.2.6. Példamutatás.....	8
I.2.7. Rend	8
I.3. A nevelés és oktatás során alkalmazott eszközök, eljárások.....	8
I.4. A gimnázium pedagógusai, a nevelőmunka gyakorlati munkaterületei, feladatai, eljárásai	8
I.4.1. A pedagógusok	8
I.4.1.1. A pedagógusok feladatai	9
I.4.1.2. Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai	10
I.4.2. A gimnáziumi képzés szerkezete, a képzés szakaszai	11
I.4.3. A gimnáziumi nevelés szervezeti formái, szinterei.....	11
I.4.3.1. Tanórai munka.....	11
I.4.3.2. Tanórán kívüli tevékenységek	11
I.4.3.2.1. Sportélet	11
I.4.3.2.2. Szakköri munka.....	12
I.4.3.2.3. Művészeti élet	12
I.4.3.2.4. Könyvtár.....	12
I.4.3.2.5. Tanulmányi kirándulások.....	13
I.4.3.2.6. Külföldi kapcsolatok	13
I.4.4. Személyiség- és közösségfejlesztés	13
I.4.4.1. A vallás és a világnézet gyakorlásával összefüggő feladatok	13
I.4.4.2. Diákélet, diákönkormányzat	14
I.4.4.2.1. A diákönkormányzat jogai, azok gyakorlása az intézményi döntési folyamatban	14
I.4.5. A tehetséggondozás, a tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek	14
I.4.6. A tanulási kudarcnak kitett tanulók főlzárkóztatása	15
I.4.7. Beilleszkedési nehézségekkel, magatartási zavarokkal összefüggő pedagógiai tevékenységek	15
I.4.8. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek	15
I.4.9. Gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok	16
I.4.10. A szülő, tanuló, pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei	16
I.4.11. Felvétel, átvétel és továbbhaladás a gimnáziumba, a tanulmányok alatti belső vizsgák.....	16
I.4.11.1. Felvételi a gimnáziumba.....	16
I.4.11.1.1. A felvételi vizsga menete	17
I.4.11.1.2. A szóbeli felvételi vizsgakövetelményei	17
I.4.11.1.3. A felvételi sorrend kialakítása	19
I.4.11.1.4. A tanulói továbbhaladás feltételei általános iskolánk diákjai számára 9. évfolyamra felvételi vizsga nélkül.....	20
I.4.11.2. Átvételi vizsga a gimnáziumba.....	20
I.4.11.3. A tanulmányok alatti belső vizsgák	21
I.4.11.3.1. A vizsgák rendje és szabályai	21
I.4.11.4. A belső vizsgák fajtái	21
I.4.11.4.1. Osztályozó vizsga hiányzás miatt.....	21
I.4.11.4.2. Osztályozó vizsga egyéni munkarendű tanuló esetén.....	22
I.4.11.4.3. Osztályozó vizsga előrehozott érettségi vizsgára jelentkezőknek.....	22
I.4.11.4.4. Javítóvizsga.....	22
I.4.11.4.5. Pótló vizsga	22
I.4.11.4.6. Különbözeti vizsga	22
I.4.12. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések.....	22
I.5. Az általános iskola pedagógusai, a nevelőmunka gyakorlati munkaterületei, feladatai, eljárásai	22
I.5.1. A pedagógusok.....	23
I.5.1.1. A pedagógusok feladatai	23
I.5.1.2. Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai	23
I.5.2. Az általános iskolai képzés szerkezete, a képzés szakaszai	24
I.5.3. Az általános iskolai nevelés és oktatás szervezeti formái, szinterei.....	24
I.5.3.1. Tanórai munka.....	24

I.5.3.2. Tanórán kívüli tevékenységek.....	24
I.5.3.2.1. Ünnepi alkalmak.....	24
I.5.3.2.2. Napközi otthon és tanulószoba.....	24
I.5.3.2.3. Felzárkóztató foglalkozások, korrepetálás.....	25
I.5.3.2.4. Szakkörök, kórus.....	25
I.5.3.2.5. Sportkör.....	25
I.5.3.2.6. Együtműködés művészeti intézményekkel és sportegyesületekkel.....	25
I.5.3.2.7. Versenyek, vetélkedők.....	25
I.5.3.2.8. Iskolai könyvtár.....	25
I.5.3.2.9. Tanulmányi kirándulások, erdei iskolák.....	25
I.5.3.2.10. Múzeumlátogatás, művészeti előadások.....	25
I.5.3.2.11. Szabadidős foglalkozások.....	26
I.5.3.2.12. Étkezés.....	26
I.5.4. A személyiség- és közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok.....	26
I.5.5. A tehetséggondozás, a tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek.....	27
I.5.6. A tanulási kudarnak kitett tanulók felzárkóztatása.....	28
I.5.7. A beilleszkedési nehézségekkel, magatartási zavarokkal összefüggő pedagógiai tevékenységek.....	29
I.5.8. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek.....	29
I.5.9. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok.....	30
I.5.10. A szülő, tanuló, pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei.....	30
I.5.11. Felvétel és átvétel az általános iskolába, a tanulmányok alatti belső vizsgák.....	31
I.5.11.1. Felvétel az általános iskolába.....	31
I.5.11.2. Átvételi vizsga az általános iskolába.....	31
I.5.12. A tanulmányok alatti belső vizsgák.....	31
I.5.12.1. A belső vizsgák rendje és szabályai.....	31
I.5.12.2. A belső vizsgák fajtái.....	31
I.5.12.2.1. Osztályozó vizsga hiányzás miatt.....	31
I.5.12.2.2. Osztályozó vizsga egyéni munkarendű tanuló esetén.....	32
I.5.12.2.3. Javítóvizsga.....	32
I.5.12.2.4. Különbözeti vizsga.....	32
I.5.13. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések.....	32
I.6. A kollégiumi nevelőmunka gyakorlati munkaterületei, feladatai, eljárásai.....	32
I.6.1. A kollégiumi pedagógus.....	33
I.6.1.1. A kollégiumi nevelő-tanár feladatai.....	33
I.6.1.2. A kollégiumi csoportvezető feladatai.....	33
I.6.2. Kollégium nevelési alapelvei, célkitűzései, eszközei.....	33
I.6.3. Kollégiumi tagsági viszony létesítése, illetve megszüntetése.....	36
I.6.3.1. A kollégiumi felvétel.....	36
I.6.4. A tanulók életrendje, szabadideje szervezésének pedagógiai elvei.....	37
I.6.5. A kollégiumi közösségi élet fejlesztésének módszerei, sportolási és kulturális tevékenység szervezésének elvei.....	37
I.6.6. A kollégium hagyományai és továbbfejlesztésének terve.....	38
I.6.7. A tanulók fejlődését, tehetséggondozását, felzárkóztatását elősegítő tevékenység elvei, eszközei.....	39
I.6.7.1. Tehetséggondozás.....	39
I.6.7.2. Felzárkóztatás.....	39
I.6.7.3. Pályaorientáció.....	39
I.6.8. Beilleszkedési nehézségekkel, magatartási zavarokkal összefüggő pedagógiai tevékenységek.....	40
I.6.9. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység.....	40
I.6.10. A hátrányos helyzetű diákok felzárkóztatása, gyermekvédelmi tevékenység.....	41
I.6.11. Kapcsolattartás a szülőkkel.....	42
I.7. Egészségnevelési program, egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok.....	43
I.7.1. A program jogi háttere.....	43
I.7.2. Az egészségnevelés alapfeladatai.....	43
I.7.3. Elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv.....	45
I.7.4. Az iskolai egészségnevelési program az általános iskolában.....	45
I.8. Környezeti nevelési program.....	46
I.8.1. Helyzetkép –adottságaink, sajátosságaink bemutatása.....	46
I.8.2. Alapelvek és célok.....	47
I.8.3. A célok, feladatok megvalósításának szervezeti formái, módszerei, munkaformái.....	48
I.8.4. Az iskolai környezet, életmód átalakítása az alapelvek tükrében.....	54
I.8.5. Kommunikációs stratégia a célok hatékony megvalósításáért.....	54
I.8.6. Minőségellenőrzési feladatok.....	55
II. A Baár-Madas Református Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium helyi tanterve.....	56
II. 1. A gimnázium helyi tanterve.....	56
II.1.1. A kulcskompetenciákkal kapcsolatos alapelveink, céljaink és a kiemelt fejlesztési feladatok.....	56
II.1.2. A gimnázium órahálói.....	61
II.1.3. A tantárgyi tantervek.....	68
II.1.4. A választható tantárgyak, foglalkozások, ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai.....	68

II.1.5. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei	68
II.1.6. Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei	69
II.1.7. Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei	69
II.1.8. Az iskolai beszámoltatás- az ismeretek számonkérése- követelményei és formái	69
II.1.8.1. Az ismeretek számonkérésének követelményei	69
II.1.8.2. Az ismeretek számonkérésének formái, rendje, módjai; a tanulók tudása értékelésében játszott szerepe	70
II.1.9. Az otthoni fölkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai	71
II.1.10. A tanuló magatartása, szorgalma minősítésének követelményei	71
II.1.11. A tanulók teljesítményének (a számonkérés eredményeinek) minősítése	71
II.1.12. A tanuló magatartása, szorgalma értékelésének és minősítésének formái	72
II.1.14. Választható érettségi vizsgatárgyak, a felkészítés formái	74
II.1.15. A középszintű érettségi vizsga témakörei a 2020-as NAT alapján	74
II.1.16. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja	82
II.1.17. A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek	83
II.2. Az általános iskola helyi tanterve	84
II.2.1. A kulcskompetenciákkal és a kompetencia alapú oktatással kapcsolatos alapelveink, céljaink és a kiemelt fejlesztési feladatok; alkalmazott pedagógia módszereink	84
II.2.2. Az általános iskola órahálója – az iskola egyes évfolyamain tanított tantárgyak, a kötelező és a szabadon tervezhető tanórai foglalkozások és azok óraszámai	87
II.2.3. A tantárgyi tantervek	88
II.2.4. A választható tantárgyak, foglalkozások, ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai	88
II.2.5. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei	89
II.2.6. Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei	89
II.2.7. Az iskola magasabb évfolyamára való lépés feltételei	90
II.2.8. Az iskolai beszámoltatás-az ismeretek számonkérése-követelményei és formái	90
II.2.8.1. A tanulók értékelésének alapelvei	90
II.2.8.2. Az ismeretek számonkérésének formái, rendje, korlátai; Tanulók tudása értékelésében betöltött szerepe	90
II.2.9. Az otthoni (napközi és tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai	92
II.2.10. A tanuló magatartása, szorgalma és rendszeretete minősítésének követelményei és formái	93
II.2.11. A tanulók egyéb teljesítményének minősítése	94
II.1.12. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja	95
II.1.13. A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek	95
II.3. A Kollégium foglalkozási terve	97
II.3.1. A kollégium tevékenysége szerkezete, foglalkozások	97
II.3.1.1. A kollégium által kötelezően biztosítandó foglalkozások	97
II.3.2. Kollégiumi csoportfoglalkozások keretterve és éves témaköre	99
II.3.2.1. A kollégiumi csoportfoglalkozások éves óraszámára évfolyamokra lebontva	99
II.3.2.1.1. Az egyes témakörökhöz kapcsolódó célok, feladatok és foglalkozások/eszközök	100
II.3.3. Hitélet	110
II.3.4. Egészséges életmód	110
II.3.5. Kulturális program	111
III. Záró rendelkezések	113
III.1. A pedagógiai program nyilvánossága	113
III.1.1. A tájékoztatás, megismertetés formái és rendje	113
III.1.2. A hozzáférhető elhelyezés biztosítása	113
III.2. A pedagógiai program készítése, elfogadása, hatálya és felülvizsgálata	113
III.2.1. A pedagógiai program készítése és elfogadása	113
III.2.2. A pedagógiai program jóváhagyása	113
III.2.3. A pedagógiai program hatálya, hatályba lépése	113
III.2.4. A pedagógiai program módosítása	113
Legitimációs záradék	113

Bevezetés

Az intézmény múltja

A XIX. század végén két tehetős ember – Baár János budapesti polgár, és Madas Károly kisnemes – végrendeletében nagyobb összeget hagyományozott a református egyházra azzal a meghagyással, hogy abból leánynevelő iskola alapíttassék. Az 1907-ben megnyílt Baár-Madas Felsőbb Leányiskola és Leánynevelő Intézet 1930-ban, alapítása után 23 évvel költözött a Rózsadomb délkeleti lejtőjén elhelyezkedő jelenlegi épületébe, mely felavatásakor, 1930-ban Európa egyik legszínvonalasabb, példamutató célszerűséggel tervezett iskolakomplexuma volt. Az egyház az 1952-es államosítás után 38 évvel, 1990-ben indította újra a tanítást. Az eredeti leányiskolából ekkor lett koedukált rendszerű általános gimnázium. Fenntartója a Dunamelléki Református Egyházkerület. Az intézmény nagyszabású felújítást követően 1993-ban vette ismét birtokba a teljes épületet. A gimnázium működésének első éveit követően merült föl a Baár-Madason belüli általános iskola létesítésének igénye. Az általános iskola 1997 őszén indult, kezdetben hat, majd a 2010-2011-es tanévtől felmenő rendszerben nyolc évfolyammal. Iskolánk 1997-től többcélú, közös igazgatású közoktatási intézmény, melynek keretében általános iskola, gimnázium és kollégium működik.

Az iskolai oktató-nevelő munka teljes szerkezete

Intézményünk törekvése, hogy a keresztyén világnézet iránt elkötelezett s ilyen szellemű nevelést-oktatást igénylőknek biztosítsa a köznevelés teljes időtartamára vagy a különböző gimnáziumi képzésekbe bekapcsolódva a tanulás lehetőségét. A Baár-Madas nyolc évfolyamos általános iskolája révén önmagában is teljes körű nevelési, oktatási képzési célt tűz maga elé az alsó fokú oktatás területén. Ezen lezárt képzési forma után választhatnak a tanulók képességeiknek megfelelő gimnáziumi képzési formát intézményünkben vagy folytathatják tanulmányaikat más középiskolában.

A Baár-Madas a különböző gimnáziumi képzési formákat párhuzamosan működteti tanulói számára. Az intézmény megvalósíthatónak tartja - főként a más iskolákból érkezők részére - a hat évfolyamos gimnáziumi képzést, amely a tehetséggondozás elmélyültebb, időben kiterjedtebb megvalósítását szolgálja. Ezért indít olyan osztályt is, amelynek egyik csoportja emelt szintű matematikai, a másik csoportja emelt szintű magyar nyelvi-és irodalmi /kommunikációs/ képzésben részesül.

Intézményünk a köznevelési törvénynek és törekvéseinek megfelelően fenntartja a négy évfolyamos gimnáziumi képzést is. A négy évfolyamos emelt szintű osztályokban - az életkori sajátosságokhoz igazodóan- intenzívebb formában történhet a tanulók nevelése, oktatása, képzése. E formára az iskola tágabb vonzáskörzetéből, vidékről érkező tanulók jelentős számban tartanak igényt, akiket tizennégy esztendőskoruk előtt hosszabb időre nem szívesen engednek el otthonról.

Az intézmény szerves része kollégiumunk, amely elsősorban a hozzánk járó leány és fiú gimnazistáknak biztosítja nevelési céljaink hatékony megvalósítását.

Az osztályok száma és a képzési formák az igényekhez és a lehetőségekhez alkalmazkodóan változhatnak.

A fentiek értelmében az iskola működésének rendje – a teljesen kifejlett állapotot figyelembe véve a következők szerint alakul: az általános iskola évfolyamonként egy-egy tanulócsoporttal működik. A sikeres felvételizőkkel indítjuk a hat és a négy évfolyamos képzési rendű osztályokat. Általános iskolánk nyolcadikos tanulói a meghatározott feltételek teljesítése esetén folytathatják tanulmányaikat. Ennek eredményeképpen a kilencedik évfolyamtól három /négy csoporttal folytatódik a gimnáziumi oktatás, nem túllépve az Alapító okiratban maximált tanulói létszámot. (lásd a következő ábrát). A kollégiumi elhelyezést az ezt igénylő gimnazistáinknak biztosítjuk.

iskolatípus / évfolyamok														
általános iskola														
hat évfolyamos (emelt szintű matematika)														
négy évfolyamos (emelt szintű biológia)														
négy évfolyamos (emelt szintű nyelvi)														
kollégium														

I. Baár-Madas Református Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium nevelési programja

I.1. A nevelés és oktatás céljai

A Magyarországi Református Egyház Köznevelési Törvénye szerint minden egyházi köznevelési intézmény célja, hogy

– tanulóit művelt, jellemes keresztyén emberekké, az egyetemes emberi értékek tisztelőivé, a magyar haza és nemzet hűséges és áldozatkész polgáraivá formálja, akik mindenkor készek az örökölt és jelenkori kultúra valódi értékeit befogadni, megőrizni, gyarapítani és közvetíteni;

– református tanulóit egyházuk hitvalló tagjaivá, nem református tanulóit – vallásuk szabad gyakorlásának biztosítása mellett – saját felekezetük és a református egyház értékeinek megbecsülésére nevelje.”

A fentiek értelmében a református iskola nevelő-oktató munkájának célja az, hogy növendékei életüket tudatosan megélni képesek és a közösséget szolgálni kész emberekké váljanak, azaz

– a Szentírás útmutatásai, a kálvinizmus szellemisége és nevelőik példája alapján Istennek tetsző és Krisztust követő életet éljenek,

– lelki és testi egészségük alkalmassá tegye őket termékeny és áldozatos élet folytatására, az ezzel járó örömök hálás elfogadására és terhek türelmes elhordozására;

– képzettségük elegendő legyen ahhoz, hogy valamely választott területen munkába álljanak vagy tovább tanuljanak;

– műveltségük révén elkötelezett, hűséges és tudatos gyarapítói és védelmezői legyenek szűkebb és tágabb gyakorlati és eszmei környezetüknek (otthon, lakóhely, haza, természet / család, gyülekezet és más közösségek, nemzet).

I.2. A nevelés és oktatás pedagógiai alapelvei, feladatai és eszközei

I.2.1. A lelki egészség gondozása

Az isteni törvényektől és szabályoktól gyarló természeténél fogva eltávolodó embernek szüksége van rá, hogy saját magát és cselekedeteit rendszeresen szembesítse a Szentírás mércéjével. A szembesítés lelki erőt és alázatot követel, elviselésére hosszú és türelmes munkával kell fölkészülni. E munka részfeladatait nem lehet időrendben felsorolni, mert – az életkori sajátosságoknak megfelelően más és más módon – mindenik ismételt megjelenik az általános iskola és a gimnázium nevelő munkájának különböző szakaszaiban. Alapvető elemei: A Biblia olvasása, melynek révén a növendékek megismerkednek az isteni kijelentés gazdagságával és bölcsességével. Az imádság, mely a benne foglalt köszönetek és kérések révén személyessé teszi a kijelentésekből megismert Istenhez fűződő viszonyt. Az önvizsgálat, melynek eredményeképpen a fogékony ember saját magára nézve a mértékletesség, másokra nézve a türelem keresztyéni szabályait tanulhatja meg. Az így megtanult szabályokon épülhet föl az erkölcsi érzék, mely eligazodni segít az élet hétköznapi vagy rendkívüli helyzeteiben egyaránt. Az előzők értelmében a lelki egészség a cselekedeteink és igazságérzetünk, illetve erkölcsi érzékünk közötti harmónia állapota. Ennek a harmóniának a másik neve: istenfélelem.

I.2.2. Felelősségtudat

A tudás hatalom. A hatalom felelősség; azaz: a tudás felelősség. Az iskola számára ezért létfontosságú, hogy a tudás, az ismeretek átadásához azonnal páruul adjon az abból fakadó hatalom felelősségének tudatát is. E felelősség súlya azonban erős jellemeket is könnyedén roppant össze. A református iskola tanára (és növendéke) számára a kálvini jelmondat ad támaszt a súly elbírására: „Az Úrnak félelme a bölcsesség kezdete”, azé a bölcsességé, mely megmutatja, miképpen használjuk az okosságunkkal szerzett tudást. Ez a mondat ígéret és felszólítás: az Uristen a helyes döntés képességét (bölcsesség) ígéri az őt követőnek, s egyben kijelöli cselekedeteink, munkánk szükséges irányát és minőségét.

I.2.3. A testi egészség védelme

Az előbbiektől alig választható el, de külön említést érdemel a testi egészség óvásának, alkalom adtán helyreállításának kötelezettsége (hiszen az egészség maga sem más, mint az élő testnek az isteni rend szerinti tökéletes működése). Látni való, hogy az emberi művelődés évezredek során kialakult és általánossá vált gyakorlata egyre természet-ellenesebb testi (alkalmanként lelki) magatartást kényszerít minden fölnövekvő ember-palántára. Az élet eredményes viteléhez szükséges ismeretek megszerzése széken- és padban-ülő életmódra kényszeríti az emberi testet, mely a természettel való együttélésre lett csodálatosan megszerkesztve. A föntiek tudatában minden nevelő alapvető kötelessége – érdeke is – hogy féltő gonddal örködjön a növendékek testi állapotán: ügyeljen a lehetőség szerint legkedvezőbb testtartásra, számoljon a korosztálynak megfelelő mozgásigénnyel, s azt lehetőség szerint aknázza ki, vagy adjon módot annak kielégítésére. Az örködésnek e felelőssége nem lehet egy-egy tantárgy vagy tevékenységi forma (testnevelés, sportolás) „belügye”.

I.2.4. Közösségtudat, hazaszeretet

Nevelődése során az ember fokozatosan sajátítja el a tájékozódás képességét egyre tágabb környezetében, (otthon – iskola – környék, kerület, város stb. – . . . – ország) / s ezzel egy időben apránként megtanul eligazodni az egyes – szűkebb vagy tágabb – közösségek (család – osztály – sportcsapat, gyülekezet stb. – . . . – nemzet) szövevényében is. Minden nevelő közösségnek és nevelési helyzetnek meg van szabva a cselekvési és hatási köre. Másra és másként tanítja meg a gyermeket a család, a diákok az iskola vagy az egyént a társadalom, s mindezek nevelő hatásának minősége és iránya az érintett személy életkora szerint ismét más és más. Az általános iskolába kerülő kisdíák életében folytatódik az óvodában elkezdődött tanulási folyamat: annak elsajátítása, hogy mi módon lehet és kell egy mesterségesen létrehozott csoporthoz alkalmazkodni. Az alkalmazkodás során nevelődik rá, hogy megismerjen és elfogadjon játékszabályokat, s hogy fölismerje és magáénak ismerje el a közösen szerzett tapasztalatok és élmények révén kialakult közösséget. E fölismerés birtokában fejlődését gyorsítja, tanulási és egyéb teljesítményét megnöveli, ha tudatában van a mellette/mögötte álló csoport támogatásának, vagy ha úgy érzi, hogy éppen ő maga tehet valamit a közösségért. Az életkor és a nevelési helyzet sajátosságai messzemenően indokolják, hogy az iskola gonddal ápolja diákjaiban a haza iránti elkötelezettség történelmi hagyományainkon alapuló erényét. Azaz: komolyan kell vennie a rá törvényben is mért feladatot, hogy tanulóit „. . . a magyar haza és nemzet hűséges és áldozatkész polgáraivá formálja”, elmélyítse bennük a hazaszeretet érzését és megértesse az azzal összefüggő kötelezéseket. Minden egészséges lelkű embernek szüksége van arra, hogy közösséghez-tartozásában az általános, spirituális rendező elvek mellett (Krisztust követő, keresztyén gondolkodásmód, tolerancia stb.) szűkebb, átláthatóbb kötődést jelentő sajátos vonásokat is megjelölhessen. A mindennapi munka jó elvégzésével nemcsak az Úristennek tartozunk, hanem a haza és a nemzet gyarapodását is szolgáljuk. E „földi”, hétköznapi felelősség, elkötelezettség tudata nélkül ama másik, magasabb elkötelezettség is gyökértelenné, bizonytalanná válhat.

Egy-egy kisebb, szűkebb közösséghez való tartozás tudata a felsorolt kötelezettségek és felelőségek mellett a biztonság, a védettség érzetét is megadja a közösség tagjának, amikor nagyobb, tágabb közösségbe lép át: az egymagában gyöngye egyén számára a közös sors és a közös értékek tudata oltalmat jelent a konfliktusokkal vagy ellentétekkel megterhelt közegekben. (Egy idősebb testvér jelenléte megkönnyíti az iskola új, idegen világában való elhelyezkedést; ugyanúgy, ahogy könnyebben boldogulunk egy idegen országban, ha egy – akár ugyanolyan tájékozatlan – másik magyar is velünk van...)

I.2.5. Ítéloképesség

Az iskolai nevelő- és oktatómunka egyaránt akkor nevezhető eredményesnek, ha a növendékek a nevelésből kivilágoló eszmények és az oktatásból nyert ismeretek birtokában képessé válnak mindennapjaikban is, életük fordulóin is helyes döntéseket hozni. Az iskola feladata végső soron a társadalom nevelése. Értékes társadalomalkotóvá csak a világos elvekkel bíró ember válhat, aki fölismeri, mi a jó és mi a rossz, választ a kettő közül és ki is áll választása mellett. Aki ilyen ítéloképességgel nem bír, az nem alkothat nemzetet, csupán lakossággá, kritikátlan tömeggé válhat.

I.2.6. Példamutatás

Köztudomású, hogy minden nevelés – az iskolai is – elsősorban példamutatás, azaz: neveltjeink sokkal többet tanulnak cselekedeteinkből, mint szavainkból. Ezért okozhatunk komoly, néha helyrehozhatatlan károkat tanítványaink lelki egészségében, ha tetteink és szóbeli megnyilvánulásaink között ellentmondás van. A lelki egészség építményének alapjait – erkölcs, jellemzilárdság, az Isten szeretete, a bűn kerülése – a családnak kell leraknia a kisgyermek lelkébe, de az alapokra az egyháznak és a vele együttműködő iskolának éppen az ifjúkor idején kell fölhúznia a szilárd falakat. Kálvin a református keresztyén emberről ezt mondja az első helyen: „Isten színe előtt él”. A református iskola minden tanárának tudnia kell, hogy növendékeit ő is tanítja – vagy elmulasztja tanítani – az erény szeretetére, a bűn gyűlöletére és a gondviselés parancsainak hívó és engedelmes elfogadására. Ebből következik, hogy a tanár minden megnyilvánulásában – református keresztyén emberként is, tanárként is – Isten színe előtt él. Az istenfélő étellel való példamutatásnak e felelőssége nem korlátozódhat egy tantárgy (például a hit- és erkölcsstan) körére.

I.2.7. Rend

Az iskolának, miként minden eredményességre törekvő közösségnek, olyan világot kell fölépítenie, melyben rend uralkodik. Ez a jól végzett munka szükséges (és nem is mindig elégséges) föltétele. Olyan, mint az imádsághoz készülő ember elcsöndesedése: lehetővé teszi a tenni- vagy mondanivalókra, feladatokra való odafigyelést. A rend fogalmában az iskola környezetének, épületének, helyiségeinek tisztasága, dolgozóinak, tanárainak és növendékeinek kulturált, ápoltságos megjelenése és fegyelme éppen úgy benne foglaltatik, mint az intézmény munkájában, működésében érvényre juttatandó időbeli és tartalmi szervezethez, pontosság és céltudatosság. Ez utóbbi vetületében a rend azt is jelenti: jusson időnk mindenre, amire szükséges, s végezzünk el mindent a maga idején. Az egyén számára ez többnyire – kisebb vagy nagyobb – áldozat, hiszen a megkövetelt rend a közösség eszmei céljaiért beleavatkozik az egyén gyakorlati létébe. Ezért indokolt és hasznos, ha a közösség minden tagja számára világos a közösségi cél, hogy olyan rend jöjjön létre, melyhez érdemes igazodni.

I.3. A nevelés és oktatás során alkalmazott eszközök, eljárások

A célok, alapelvek megvalósítása érdekében alkalmazott feladatok és munkaformák megválasztásánál változatos eszközök és eljárások alkalmazására törekszünk.

Tanulás-módszertani ismeretek átadásával, együttműködő (kooperatív) tanulási formák használatával, témahetekkel, témanapokkal, projekt feladatok kijelölésével aktivizáljuk, cselekvésre készítjük, önálló tevékenységre sarkalljuk a tanulókat. Mindez fejleszti az ismeretszerzés megszervezésének képességét, a kommunikációs készséget is. Az együttesen teljesített munka öröme mind a személyiség, mind a közösség fejlődését segíti.

A digitális technika lehetőségeinek bizonyos mértékben történő felhasználására a tananyag-átadásánál éppúgy támaszkodunk, mint az önálló vagy csoportos tanulói feladatok (kiselőadások, prezentációk, portfóliókészítés stb.) megvalósításakor.

A szociális kompetencia fejlesztését szolgáló „eszköz” és eljárás a diakónai /közösségi munka/ vállalásának biztosítása a nálunk tanuló diákok számára, hiszen ezen alkalmak során megtapasztalhatják a felelősség súlyát, a felelősségtudat jelentőségét, érzékelhetik az áldozatvállalás hasznosságát és örömet.

A célok, alapelvek és feladatok megvalósítása érdekében törekszünk a változatos eszközök és eljárások alkalmazására.

I.4. A gimnázium pedagógusai, a nevelőmunka gyakorlati munkaterületei, feladatai, eljárásai

I.4.1. A pedagógusok

A református iskola a felvázolt nevelési elveknek megfelelően szakmai és erkölcsi téren egyaránt hiteles, elsősorban református vagy evangélikus vallású tanárokat kíván, de bármely keresztyén felekezethez tartozó pedagógust elfogad munkatársul. Az alkalmazott tanártól elvárja, hogy életével és egyházhoz való hűségével is példát állítson tanítványai elé. Megkívánja és a tőle telhető módon elősegíti a pedagógusok folyamatos szakmai előmenetelét, önálló tudományos tevékenységét. Számít rá, hogy a

tanárok a mindennapi nevelő- és oktatómunka mellett felelős alkotó tagként vesznek részt szaktárgyuk munkaközösségének munkájában, s az egyenlő teherviselés elve alapján vállalják az intézmény rendszeres működéséből fakadó külön feladatokat (osztályfőnöki munka, ügyelet, szervezés). A fenntartó egyháznak a tanárokkal szemben támasztott követelményeit, illetve a tanároknak a munkájuk elvégzésével kapcsolatos jogait az iskola szervezeti és működési szabályzata részletesen is megfogalmazza. A tanárok alkotta nevelőtestület a vonatkozó törvények által meghatározott esetekben és módon dönt, javaslatot tesz vagy véleményt nyilvánít az iskola ügyeivel kapcsolatban. Döntéseit vagy véleményét testületileg vagy egy adott ügy intézésre bizottság útján alakítja ki. A nevelőtestület állásfoglalásaiban, döntéseiben, határozataiban, közösen szerkesztett vagy elfogadott dokumentumaiban foglaltak egyetemlegesen kötelezőek a testület valamennyi tagjára nézve. Ez az egység adhatja meg a nevelő testület megnyilatkozásainak, egész munkájának hitelét és hatékonyságát.

I.4.1.1. A pedagógusok feladatai

A pedagógus az iskola pedagógiai programja alapján végzi munkáját. A tanórán és a tanórán kívüli programokon egyaránt figyelemmel van a nevelési szempontokra is.

- Alapvető feladata a rá bízott gyermekek, tanulók nevelése, oktatása, kerettantervben előírt törzsanyag átadása, elsajátításának ellenőrzése.
- A pedagógus kötelező órát az iskolában a tanulókkal való közvetlen foglalkozásra, a kötelező és a nem kötelező tanórai foglalkozásra fordítja. A tanulókkal való közvetlen foglalkozás körébe tartozik: az osztály közösségi programjainak és a tanulókkal való egyéni törődés feladatainak megtartása, azoknak a szakköröknek, érdeklődési köröknek, önképző köröknek, tanulmányi, szakmai és kulturális versenyeknek, házi bajnokságoknak, iskolák közötti versenyeknek, továbbá más tanórán kívüli foglalkozásoknak megtartása, amelyeket az iskola nem a kötelező tanórai foglalkozás időkeretének terhére szervez, valamint az iskolai pedagógiai programjában rögzített, a tanítási órák keretében meg nem valósítható osztály vagy csoportfoglalkozások megtartása.
- A pedagógus óráközi szünetben a tanulók felügyeletével és a következő tanóra előkészítésével összefüggő feladatokat látja el. A teljes munkaidő tanítási órákkal le nem kötött részében munkaköri feladatként – a munkaköri leírásban foglaltak szerint vagy a munkáltató utasítása alapján – ellátja a nevelő és oktató munkával összefüggő egyéb feladatokat, így különösen felkészül a foglalkozásokra, tanítási órákra, előkészíti azokat, értékeli a gyermekek, tanulók teljesítményét; elvégzi a pedagógiai tevékenységéhez kapcsolódó adminisztrációs tevékenységet, részt vesz a nevelőtestület munkájában, a hátrányos helyzetű tanulók és a tehetséges tanulók képességeinek fejlesztésében, az iskola kulturális és sportéletének, a szabadidő hasznos eltöltésének megszervezésében, a gyermekek, tanulók felügyeletének ellátásában, a diákmozgalom segítségével, a tanuló- és gyermekbalesetek megelőzésével a gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő feladatok végrehajtásában, az intézményi dokumentumok készítésében.
- Fokozottan ügyel az intézmény pedagógiai programjához illeszkedő tanítási programok, taneszközök kiválasztására, figyelembe veszi a munkaközösség-vezető javaslatait.
- Nevelő és oktató munkája során gondoskodik a gyermek személyiségének fejlődéséről, tehetségének kibontakoztatásáról, ennek érdekében megtesz minden tőle elvárható, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét.
- A gyermek, tanuló érdekében együttműködik munkatársaival és más intézményekkel.
- Szaktárgya körében közreműködik a teljesítménymérésekben, a minőségirányítási rendszer működésében.
- Figyelmet fordít a gyermekek jogainak megtartására, az egyenlő bánásmódra.
- Részt vesz a tehetséggondozásban és a felzárkóztatásban.
- Közreműködik a szaktárgyat érintő szabadidős tevékenységek, iskolai versenyek szervezésében, lebonyolításában.
- Gondoskodik arról, hogy a tanulóknak az osztályozáshoz, értékeléshez megfelelő számú érdemjegye legyen.
- Az érdemjegyeket az elektronikus naplóba beírja.
- Részt vesz az iskolai szintű fogadóórakon, egyéni fogadóórát heti rendszerességgel és szükség szerint tart.

- Pontosan és aktívan részt vesz a nevelőtestület értekezletein, a fogadóórákon, az iskolai ünnepeken és az éves munkaterv szerinti rendezvényeken.
- Határidőre megszerzi a kötelező minősítéseket.
- Megőrzi a hivatali titkot.
- A pedagógiai programban és az SZMSZ-ben előírt valamennyi pedagógiai és adminisztratív feladatát maradéktalanul teljesíti.
- A rábízott leltári tárgyakért felelősséget visel.

I.4.1.2. Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

Az osztályfőnök személye, munkája, szerepe a nevelési célok elérése és a személyiség- és közösségfejlesztés területén egyaránt meghatározó. Az osztályfőnöknek lehetősége és egyben kötelessége is a személyes példaadás, a tanórai oktatás-nevelés, a tanórán kívüli osztályprogramok szervezése és irányítása.

Pedagógiai jellegű feladatok

- Az osztályfőnök figyelemmel kíséri az osztály egészének és ez egyes tanulóknak tanulmányi munkáját, az ezzel kapcsolatos változásokat, tendenciákat.
- Segíti a pályaorientációt és a továbbtanulást a tanuló érdeklődésének, tanulmányi eredményeinek ismeretében.
- Részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában.
- Osztályával részt vesz az iskola közösségi rendezvényein, kiemelten az adott évfolyamnak megfelelő hagyományőrző és közösségteremtő programokon (gólyabál, gyülekezet látogatás, Egy Baárkában evezünk verseny, szalagavató stb.). Támogató, segítő hozzáállásával ösztönzi a tanulókat az igényes felkészülésre, részvételre.
- Részt vesz osztályával a heti istentiszteleti alkalmakon.
- Folyamatosan kapcsolatot tart az osztályban tanító szaktanárokkal, véleményüket a tanulók magatartás és szorgalom jegyeinek kialakításakor figyelembe veszi. Javaslatot tesz a tanulók magatartás és szorgalom érdemjegyére, majd a nevelőtestület által elfogadott osztályzatokat az e-naplóba bejegyzi.
- Él a dicséretnek és elmarasztalások lehetőségével. Ezt az elektronikus napló megfelelő rovatába bejegyzi.
- Segíti a diákönkormányzat munkáját, együttműködik az osztály diák-önkormányzati képviselőjével.
- Osztályfőnöki órákat tart a pedagógiai programban előírtaknak megfelelően.
- A szaktanárokkal és a szülőkkel együttműködve segíti mind a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatását, mind a tehetség gondozást.
- Tanév elején megismerteti a tanulókkal és a szülőkkel a házirendet, a tanévi programot, valamint a munka-, baleset- és tűzvédelmi szabályzatot.
- Tájékoztatja a szülőket és a tanulókat a közösségi szolgálattal kapcsolatos tudnivalókról.
- Szülői értekezleteket, fogadóórákat tart a pedagógiai programnak és a tanévre vonatkozó munkatervnek megfelelően.
- Félév és tanév végén osztályfőnöki beszámolót készít, amelyet az osztályozó értekezleten ismertet.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására.

Adminisztrációs, dokumentációs feladatok

- a hiányzások igazolása (a házirend szabályozása alapján),
- a késésekhez kapcsolódó fegyelmi következmények beírása az elektronikus naplóba,
- törzskönyv, bizonyítvány vezetése,
- félévi értesítő és év végi bizonyítvány kitöltése, kiosztása a tanulóknak; a bizonyítványokat minden tanév elején beszedi a diákoktól,
- az osztályozó, javító és különbözeti vizsgákhoz kapcsolódó adminisztráció elvégzése,
- az érettségivel, felvétellel, közösségi szolgálattal kapcsolatos adminisztráció elvégzése.

I.4.2. A gimnáziumi képzés szerkezete, a képzés szakaszai

A gimnáziumi képzés a sikeres érettségire-felvételre készít fel. A hat évfolyamos gimnáziumi képzés első szakasza 7-8. évfolyam az alapozás, majd 9-10. évfolyamon széleskörű képesség és készségfejlesztés, 11-12. évfolyamon a sikeres felvételre építő orientáció biztosítása. A négy évfolyamos képzés az előbb említettek utolsó két szakaszát foglalják magukba.

A középfokú nevelés-oktatásban - az oktatás második nagy szakaszában - egyre nehezebb és összetettebb feladatok elvégzése révén – a megszerzett alapkészségek alkalmazása, összekapcsolása, továbbfejlesztése, valamint további ismeretek és készségek megszerzése történik. Ennek kereteit adja a középfokú oktatás. A sportból vett hasonlat mélyértelműen világít a tanító folyamatok egymásra-épülésének törvényeire. Az általános iskolában történik „a test erőnlétének megalapozása és az alapmozdulatok megtanulása”, a középiskolában „a sportág szabályainak és fogásainak elsajátítása”, a felsőbb iskola pedig a „barátságos edzőmérkőzések” színhelye (a hasonlat rámutat arra is, hogy a jó iskolarendszer – miként a jó sportegyesület – minden szakaszba beépíti az egész folyamat más részeinek erre alkalmas elemeit: erőnléti edzésre a legmagasabb szinten is állandóan szükség van, de ugyanígy fontos már a legalacsonyabb szinten is a „mérkőzés”, a „küzdelem” próbája).

A hasonlatnál maradván: a testedzéssel, sporttal foglalkozó embernek soha nem szabad végső célul csupán azt kijelölni, hogy a kemény edzések, gyakorlás révén képes legyen megnyerni egy-egy mérkőzést vagy legyőznie egy-egy ellenfelet. Az igazi cél az egészséges, testét, fizikai teljesítményét uralni képes ember. Ugyanígy határozhatjuk meg az iskola tanító munkájának végső célját is: a szellemi adottságait, készségeit, valamint a megtanult ismereteket alkalmazni tudó, mérlegelésre és önálló döntésre képes személyiség, felelős társadalom-alkotó ember kibocsátása.

I.4.3. A gimnáziumi nevelés szervezeti formái, szinterei

Az Istentől ajándékkul kapott talentumok megsokszorozásának egyik fő szintere az iskola, ahol a nevelési-oktatási folyamat tanórán és tanórán kívüli tevékenységek keretében zajlik.

Az iskola oktatási tevékenysége a tanév elején összeállított 5 napos órarend alapján történik. Az órarend tartalmazza az egyes szaktanárok, illetve osztályok/csoportok heti tantárgyi és terembeosztását. A szakórák 45 percesek, közöttük 15 perc szünet van. Az órarendi beosztás figyelembe veszi a nevelési-oktatási célokat és az egyes szaktanárok terhelését. Minden osztálynak saját tanterme van, de bizonyos szakórákon a – a csoportbontások miatt is – más-más helyszíneken (szaktantermekben) tanulnak.

Az órarend készítésénél arra törekszünk, hogy az óraterv kötelező óraszámait a napi órarend első 7 órájában (7.45--14.30 óráig), a nem kötelező órakeret foglalkozásai (emelt szintű képzés, szakkörök, korrepetálások, diákkörök stb.) a 7-8. óra után kerüljenek sorra. A napi időbeosztást, a szakórák kezdetét és végét rögzített csengetési rend tartalmazza. Az óráközi szünetek időtartama biztosítja a szakórák közötti felfrissülést, az új helyszínekre érkezést, illetve a tízórai és az ebéd nyugodt elköltését.

I.4.3.1. Tanórai munka

Az iskolai nevelés-oktatás egyik legkoncentráltabb szervezeti formája a tanóra, illetve a tanórán folyó tanítás és tanulás.

Törekszünk tanulóinkban tudatosítani, hogy a tanítás-tanulás során tanár és diák nem „ellenfél”, hanem „csapatárs”, az ismeretátadás és ismeretszerzés folyamatában a két fél célja közös: a tudás kerüljön a diák birtokába. A folyamat sikeréhez mindkét fél részvétele szükséges, ezért diákjainktól elvárjuk a tanórákon való fegyelmezett, érett, aktív részvételt. Az ilyen attitűd követése lehetővé teszi, hogy a tanórák nyugodt, derűs légkörben folyjanak, ahol mindkét fél tudása legjavát adja, legyen az bármely típusú óra: ismeretszerző vagy alkalmazó: az ismeretet gyakorló, számonkérő óra.

I.4.3.2. Tanórán kívüli tevékenységek

I.4.3.2.1. Sportélet

Az iskola a testi és lelki egészségre nézve a jelen programban is megfogalmazott alapelveinek megfelelően nevelőmunkájában a sportnak is biztosítani kívánja az őt megillető fontos helyet (1Kor 3, 16-17; 6, 19). A sport különböző formái változatos módon járulnak hozzá az ember testi és lelki gazdagodásához. A fizikai terhelés révén némiképpen enyhítik az iskolai életforma sokféle

egészségkárosító hatását (testtartási hibák, idegrendszeri zavarok). A kisebb-nagyobb testi megpróbáltatásokkal való szembesítés pedig növeli az önfegyelmet, a kitartást, erősíti a tűrőképességet, a küzdőszellemet. Az adott helyzetben nem lehet célunk, hogy sokféle sportágban törekedjünk kiemelkedő teljesítmények elérésére. Az iskolai hagyományokhoz hűen és környezeti és személyi feltételek figyelembe vételével azon csapatsportoknak – labdarúgás, röplabda, kosárlabda – biztosítunk előnyt, melyeknek hatása észrevétlenül (játékosan) vagy tudatosan válik a közösségépítés, illetve közösségnevelés alkotó elemévé.

I.4.3.2.2. Szakköri munka

Az iskolában folyó szaktárgyi oktatást egészítik ki az érdeklődő diákok, csoportok részére indított különféle szakkörök és érdeklődési körök. Ezek munkája mind a tananyag mennyiségében és merítésében, mind a feldolgozás mélységében, mind pedig a képzési terv rugalmasságában szükségszerűen eltér az iskolai tantárgynál megszokottól. A szakkör feladata, hogy teret adjon a kiemelkedő képességű és kellő ambícióval is rendelkező tanulók speciális érdeklődésének; egyik lehetséges eredménye pedig, hogy hozzájáruljon teljesítményük – rövidebb távon iskolai és országos tanulmányi versenyeredményeik, hosszabb távon a tudományág ismeretanyagának – növeléséhez. A színvonalas szakköri tevékenység ezen felül mind a részt vevő diákok, mind az irányító tanár révén termékenyítőleg hat vissza a szaktárgy körében végzett tanórai munkára is. Emiatt az iskolának törekednie kell arra, hogy az intenzívebb érdeklődést mutató diákoknak minél több tantárgy körében különböző évfolyamokon lehetőséget biztosítson szakköri munkára.

I.4.3.2.3. Művészeti élet

A „művészet”-ről tudni való, hogy eredetileg nem szórakoztató vagy örömszerzési célokat szolgált, hanem szerves részét képezte az ember és az általa még ki nem ismert környező világ közötti kapcsolatnak. E kapcsolat fokozatosan lett egyre lazább, elveszítette természetességét, s ezzel egyidejűleg vált idegenné, természetellenessé a „művészetekhez” – a tánchoz, a zenéhez vagy a rajzoláshoz – fűződő viszonyunk. Aki fölismeri a természettől való teljes eltávolodás veszélyét, az belátja a művészet-oktatás – más néven érzelmi nevelés – jelentőségét is. Értelmi és érzelmi viszonylatok ilyen együtthatása miatt fontos a művészetekkel való foglalkozás a gyermekek izlésének, jellemének és erkölcsének nevelésében is: az ellentétek – szép és rút, igaz és hamis stb. – fölismerését és a közöttük való helyes választást minden magyarázkodás nélkül személyesen átélhetővé teszi. Ez utóbbi ok miatt a művészeti szakkörök komoly részt vállalhatnak az iskola erkölcsi nevelő munkájából, különösen egy olyan világban, amely előtérbe állítja a haszonelvűséget és a mennyiségi szempontokat. A művészeti csoportok, előadóegyüttesek (szavalókör, diákszínpad, énekkar, néptánc) és szolisták, valamint az alkotókörök (festők, rajzolók, írók, újságkészítők) sajátos helyzetükből fakadóan többféle további feladatot is kapnak az iskola életében. Leginkább megszokott tennivalójuk, hogy egy-egy ünnepnapon valóságosan vagy lelkileg ékesítsék az iskolát – dekoráció, ünnepi műsor stb. formájában. Ezen túl jelentős szerep jut a szakkörök a világ felé mutatott iskolai arculat kialakításában is, hiszen az iskolára figyelő magánembert hamar lebilincseli egy-egy sikeres, szép művészi teljesítmény. Fentiek figyelembe vételével és saját hagyományainak megfelelően az iskola továbbra is támogatja az anyanyelvi klub, a szavalókör és a szavalóversenyek, a diákszínpad és a diákújság, a képzőművész szakkör, a néphagyomány-őrző szakkör, a néptáncscsoport, az énekkar és az iskola tanulói közül kikerülő hangszeres és énekes szolisták munkáját.

I.4.3.2.4. Könyvtár

A könyvtárban folyó olvasáspedagógiai munka egyik célja a szövegértő, örömet jelentő olvasás igényének felkeltése. A könyvtárosok munkája arra irányul, hogy a fiatalokban kialakuljon a jövő életvitelükhöz szükséges információk elérésének, kiválasztásának, kritikus értékelésének, feldolgozásának képessége. A fenti célhoz a könyvtárhasználati ismeretek oktatása révén juthatunk el, mely az informatika-, illetve az irodalomtanításhoz kapcsolódva zajlik.

A könyvtárosok másik fontos pedagógiai tevékenysége, hogy tananyagot kiegészítő órákkal és vetélkedők szervezésével segítik a szaktanárok tevékenységét.

A könyvtár rendjével, csendjével, a könyvtáros tanár pedig közvetlen kommunikációval vesz részt a személyiséget formáló nevelési munkában.

1.4.3.2.5. Tanulmányi kirándulások

Az osztályok évenkénti kirándulásai átgondolt előkészítés révén szervesen kapcsolódnak az iskolai nevelés és oktatás legkülönbözőbb szakterületeinek munkájához. Az egyes magyarországi tájegységeknek, határon túli magyar közösségeknek a magyar történelemben vagy a magyar református egyház történetében játszott szerepe éppen úgy az úticél-választás szempontja lehet, mint a természeti kincsekben, ipari jelentőségben, néprajzi hagyományokban vagy építészeti emlékekben való gazdagság.

1.4.3.2.6. Külföldi kapcsolatok

A gimnázium újraindulása óta törekszik arra, hogy testvériskolai kapcsolatokat építsen Európa országainak egy-egy iskolájával. E kapcsolatok felvételének egyik szempontja, hogy a másik intézmény lehetőleg saját hazája protestáns egyházi iskolai rendszerének tagja legyen, a másik, hogy a kapcsolatból fakadó tanulócsoporthelyettesítők beépülhessenek az idegen nyelvek iskolai oktatásának tervébe. Európa nyugati részében – gyakorlati okokból (utazási lehetőségek) – elsősorban német nyelvterületen működő iskolákkal tartunk fenn kapcsolatot.

Külön említést érdemel a határon túli magyar lakta területeken lévő református gimnáziumok kérdése. A Baár-Madas Gimnáziumnak a maga eszközeivel kell vállalnia – és diákjaival megosztania – azt a felelősséget, amely az anyaországi iskolákat a határokon túli magyar református intézményekkel összefűzi. Az eszközök a lehetőségeknek és az igényeknek megfelelően váltakozhatnak a kisebb vagy nagyobb tárgyi segítségtől (tankönyvek, taneszközök, térképek, gépek stb.) a módszertani tapasztalatcseréken keresztül (tantervek, tanmenetek összehangolása, szakmai ismeretek megosztása) egy-egy kiemelkedő külhoni magyar növendék továbbtanulásához nyújtott hathatós támogatásig. A határon túli magyar iskolákkal fölvetett vagy fölveendő kapcsolat azonban csak a felületes szemlélő számára jelent egyoldalú támogatást. A testvériskolák között rendszeressé váló csereutazás olyan történelmi és társadalmi tapasztalatokkal és élményekkel gazdagíthatja az anyaországban felnőtt diákokat, amilyenekkel a hivatalos tananyag elsajátítása során nem találkozhat.

1.4.4. Személyiség- és közösségfejlesztés

Az iskolai nevelésben e két feladat egymástól alig választható el. A hétköznapi nevelő-oktató munka elsősorban csoportban zajlik ám pillanatról-pillanatra adódnak olyan helyzetek, melyek a közösség tagjait mint egyéneket figyelembe vevő nevelői megnyilatkozásokat igényelnek. A nevelőmunka fő célja nem az egyéni sajátosságok eltüntetése vagy erőszakos elfojtása, hanem azok beépítése a közösség szolgálatába, továbbá hogy megtanítsa mind az egyéneket, mind a közösséget arra, a különbözőség nem szükségszerűen különállás, és a helyesen kezelt egyéni tulajdonság nem szembefordít a közösséggel, hanem színesíti, gazdagítja azt. A közösség formálásában, az összetartozás tudatának erősítésében kiemelt szerepet kapnak hagyományos rendezvényeink / tanévnyitó istentisztelet, ünnepélyek az állami és egyházi ünnepeken, alapítók sírjának meglátogatása, tudományos nap, öko- és egészségnap, diáknapi, iskolai közösségformáló verseny, szaktárgyi, kulturális és sportversenyek, nyelvi délután, szalagavató bál, ballagás, tanévzáró istentisztelet, a felvett diákok gólyatáborozása.

1.4.4.1. A vallás és a világnézet gyakorlásával összefüggő feladatok

Iskolánk a református egyház iskolája. Ennek értelmében első rendű feladata, hogy tanulóit a Szentírás ismeretére tanítsa és követésére készítse. A vallás gyakorlásával összefüggő oktatómunka a kötelező hetenkénti hittanórákon folyik, melyeken a 8. évfolyam végéig felekezetre való tekintet nélkül minden diák együtt vesz részt. A 9-12. évfolyam nem református keresztyén diákjai a református hittanórákkal egy időben saját felekezetüknek megfelelő hittanórán vesznek részt. A tanórák mellett a vallásgyakorlás rendszeres alkalmi az iskola hetenkénti diák-istentiszteletei, amelyeken – ismét csak felekezetre való tekintet nélkül – minden diák kötelezően részt vesz. Emellett ünnepi istentiszteleteket és időszakonként úrvacsorai előkészítő áhítatokat tartunk az egyházi év jeles ünnepei (karácsony, húsvét, áldozócsütörtök, pünkösd) és a reformáció napja emlékére. A világnézetű nevelés része a fentiek mellett az iskola esztendőnkénti két csendesnapja, amelyeknek feladata egy-egy társadalmi témakör vagy probléma keresztyén szempontból való vizsgálata.

I.4.4.2. Diákélet, diákönkormányzat

A diákság önszerveződése, az önálló diákélet (diákönkormányzat) két jogon nyer említést a pedagógiai program pontjai között:

- A diákélet az azt mozgató, illetve benne részt vevő különféle intézményekkel és tevékenységekkel a csoportos szerveződés társadalmi szokásának és kötelezettségének gyakorlóterepe, így szerves kiegészítője az iskola nevelőmunkájának. A maga sajátos módján és eszközeivel az „állampolgári ismeretek” elsajátításához adhat értékes segítséget a tanulók számára. Ha helyesen és célszerűen kíván működni, kötetlensége – a hatékonyság követelő igényének nyomására – észrevétlenül változik át önként vállalható és vállalandó kötöttségek laza, de összetartó rendszerévé. Így hozzájárulhat minden nevelés egyik legnemesebb céljának betöltéséhez: olyan személyiségek kifejlődéséhez, akiket cselekedeteikben a rájuk erőszakolt külső kényszerek helyett a fölismeret kívánatos rend vágyának belső kényszere irányít.
- A diákságnak a legkülönfélébb okkal és céllal szerveződő csoportjaiban az iskola valamennyi osztályának tagjai „összekeverednek” és valamely más rendező elv – érdeklődés, tehetség stb. – szerint alakíthatnak újabb közösséget, ezúttal olyat, melyet maguk választanak maguknak, nem „belecsöppentek” és nem „fölről kényszerítettek rájuk”. Ez a döntési szabadság jó esetben mérlegelésre tanít, a választott közösségekben pedig olyan nevelődés indulhat meg, amely az a kollégiumban természetes: a csoport tagjai – idősebbek, fiatalabbak, sok egyéb szempont szerint különbözők – egymást csiszolják, alakítják. Öntudatlanul teszik teljessé azt a nevelési folyamatot, melynek eredményeképpen a társadalomban helyüket megtalálni képes és ott megállni kész személyiségekké válnak.

Az iskolai diákság élete, különféle típusú, stílusú és méretű csoportos tevékenységei a tanulók mindennapos, sokszor igen kemény munkájának eredményességéhez szükséges lelki erőforrások egyikéül is szolgálnak. Egyéb körülmények mellett ez teszi indokoltá azt is, hogy e tevékenységek között nagy szerepet lehet és kell szánni a játéknak és a mozgásnak is.

Mindegyik alapindok kívánatosá teszi, hogy az iskola vezetője és nevelőtestülete gondos figyelemmel kísérje az iskolai diákélet kezdeményezéseit, működését és problémáit. Szükség esetén nyújtson alkalomszerű támogatást azokban a kérdésekben, melyeknek megoldása meghaladja a diákság cselekvési lehetőségeit.

I.4.4.2.1. A diákönkormányzat jogai, azok gyakorlása az intézményi döntési folyamatban

A tanulók érdekeik képviselőjére diákönkormányzatot hozhatnak létre. A diákönkormányzat munkáját e feladatra kijelölt, pedagógus segíti, akit a diákönkormányzat javaslatára az intézményvezető bíz meg. A diákönkormányzat véleményét ki kell kérni: az iskolai SZMSZ jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt, a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt, az ifjúsáspolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor, a házirend elfogadása előtt. A diákönkormányzat véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet a nevelési-oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben. A diákönkormányzat véleményét ki kell kérni a tanulók közösségét érintő kérdések meghozatalánál, a tanulók helyzetét elemző, értékelő beszámoló elkészítéséhez, elfogadásához, a tanulói pályázatok, versenyek meghirdetéséhez, megszervezéséhez, az iskolai sportkör működési rendjének megállapításához, az egyéb foglalkozás formáinak meghatározásához, a könyvtár, a sportlétesítmények működési rendjének kialakításához. A DÖK és az iskolavezetés kapcsolattartásának rendjét az SZMSZ szabályozza.

I.4.5. A tehetséggondozás, a tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

E tevékenységek fajtáit az előzőekben vázolt munkamódszerekhez hasonlóan csoportosíthatjuk. A képességek, a tehetség kibontakoztatásának a teljes tanulócsoporttal együtt végzett formái különféle mértékben veszik figyelembe a csoporttal együtt dolgozó kiemelkedő adottságú növendékek igényeit (differenciált oktatás): mód van arra, hogy a csoporton belül mennyiségi (több megoldandó feladat) vagy minőségi (bonyolultabb feladattípusok) többletkövetelményeket támasszunk. Ha ragaszkodunk a tanterv diktálta anyagfeldolgozási tempóhoz, akkor a kiemelkedő diákok a feldolgozás mélységében, alaposágában nyújthatnak többletet (kiselőadások, házi dolgozat). A tehetséggondozás kiemelkedő területe a szakköri munka, illetve a tanulmányi versenyekre vagy egyetemre fölkészítő foglalkozások.

Ennek tematikáját befolyásolják a verseny- vagy vizsgakövetelmények, módszereit és intenzitását azonban uralkodó mértékben a tanár és a diákok személyes adottságai és érdeklődése határozza meg.

I.4.6. A tanulási kudarcnak kitett tanulók fölzárkóztatása

A fölzárkóztató munka az előző két szakaszban alkalmazott eljárások vegyítését igényli. Egyrészt szükség van a hiányosságok gondos fölmérésére. Ezt szolgálja első szűrőként az iskolába jelentkezők felvételi vizsgája is, majd a sikeresen bekerült tanulócsoporthoz tartó tárgyi fölkészültségének az első tanítási évük kezdő heteiben történő fölmérése. Másodrészt a fölmerülő igények, illetve hiányosságok mértékének megfelelően el kell dönteni, hogy a megoldásra elegendő-e a biztosított tantárgyi óraszám intenzív kihasználása, vagy a hátrányok eltüntetéséhez külön foglalkozásra van szükség. Harmadrészt minden egyes tanuló esetében mérlegelni, s ha mód van rá, kezelni kell a tanulási kudarc veszélyének érzelmi, mentális vagy szociális okait.

I.4.7. Beilleszkedési nehézségekkel, magatartási zavarokkal összefüggő pedagógiai tevékenységek

A párhuzamos személyiség- és közösségfejlesztő nevelőmunka egyik különleges területe a különféle születési vagy szociális okokból beilleszkedési és magatartási zavarokkal küszködő diákoknak a közösségbe, tanulócsoporthoz való integrálása. Bár e tevékenységek lényege az egyediség, néhány jellemző munkatípust mindenképpen ki kell emelni. A tevékenységek egyik fajtája ismét a csoportmunkába ágyazódó differenciálás: a zavar súlyosságától függően alkalmazható olyan eljárás, mely egy-egy feladat megoldásában észrevétlenül az integrálandó személy(ek)nek megfelelő oktatói eszközöket részesíti előnyben. Ehhez hasonló, ha a tanítandó ismeretet nemcsak értelmi, hanem érzelmi oldalról is megközelítjük. Nehezebb esetekben indokoltá válik a csoporttal párhuzamos egyéni foglalkozás és az ehhez csatlakozó egyéni értékelés. A beilleszkedési, magatartási nehézségek kezelését szolgáló nevelőtevékenységek másik fajtája egyéni jellegű: az egyes tanulók iránt tanúsított figyelem legegyszerűbb – sokszor váratlanul hatékony – kinyilvánítási módja a személyes beszélgetés. Ezt indokolt esetben kiegészítheti a háttérközösségek, a család megismerése. A föltárt problémák kezelésének harmadik útja az iskola egyházi, keresztyén mivoltából adódik: a Szentírás segítségét igénybe vevő lelkipásztori munka. Megjegyzendő, hogy az egyszemélyes nevelőmunka eredményességének előfeltétele a diák bizalma és a nevelő alapos pszichológiai, katechetikai fölkészültsége. A beilleszkedési, magatartási zavarokkal küzdő tanulók segítésében, támogatásában aktívan részt vesz a RefEGYMI-vel kötött szerződés alapján foglalkoztatott pszichológus, az iskola a pszichoterapeuta orvosa, aki az érintett tanulóknak szükség esetén egyéni illetve csoportos foglalkozásokat tart. Munkáját segíti a hátrányos helyzetű és a fogyatékkal élő tanulók gondozásában gazdag ismeretekkel rendelkező - ifjúsági védőnői szakképesítésű- iskolai védőnő.

I.4.8. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

Az ifjúságvédelem fontos területe a társadalom szociális problémáival való együttélés előkészítése, illetve az e téren fölmerülő problémák kezelése. A gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök számon tartják mindazokat az iskolai diákokat, akik hátrányos, kedvezőtlen anyagi, szociális vagy egészségügyi körülmények, illetve súlyos állandó, vagy váratlanul föllépő családi gondok között, vagy ezekkel kapcsolatos veszélyhelyzetben élnek. Az anyagi támogatással föloldható problémák kezelése érdekében az ifjúságvédelmi felelősök alkotó tagjai az iskola segélyek és ösztöndíjak elosztásával foglalkozó bizottságának, a nem anyagi természetű kezelést igénylő kérdésekben pedig állandó kapcsolatot tart az osztályfőnökökkel, a hittantanárokkal, a kollégiumi nevelőkkel, az iskolaorvossal és a védőnővel, illetve a szülőkkel.

Az iskolai nevelés ezen a téren is a személyiség- és közösségfejlesztés együttes és összehangolt munkájára támaszkodhat. A szociális hátrányok enyhítéséhez a hátrányban élőknek a csoport többi tagja közé történő problémamentes beilleszkedése (integrálódása) vezet. Ez igényli egyfelől a csoporttagok, mint közösség szemléletének alakítását, másfelől a hátrányban élő(k) gátlásainak szeretettel végzett föloldását. A munka jelentékeny része az osztályfőnökökre marad, de az integrálás feladatában komoly szerepet kaphatnak az érdeklődés alapján szerveződött szakkörök, a különféle művészeti foglalkozások és a sporttevékenységek (elsősorban a csapatjátékok) vezetői. Az ő munkájuk egyszerre függ össze a tehetséggondozással, a tanulási kudarcnak kitett diákok fölzárkóztatásával és az ifjúságvédelemmel.

Az iskola-egészségügyi szolgálat feladatának része a tanulók testi fejlettségének, egészségének ellenőrzése mellett a pszichomotoros, mentális és szociális fejlődésének nyomon követése, regisztrálása, a krónikus betegséggel, tanulási magatartási, viselkedési zavarokkal, illetve bármilyen hátrányos helyzettel küzdők életvitelének segítése. Az egészségügyi, illetve szociális helyzet miatt fokozott gondozást igénylő tanulókról nyilvántartást készít és jelenti évente az ÁNTSZ-nek és az Országos Módszertani Központnak. Az iskola-egészségügyi szolgálat munkáját a hatályos jogszabályok, etikai normák, személyiségi-, betegjogi, adatvédelmi és titoktartási szabályok betartása mellett végzi.

I.4.9. Gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

A gyermek- és ifjúságvédelem feladatai két fő típust alkotnak: a lehetséges veszélyhelyzetet megelőző tevékenységeket, illetve a már kialakult zavarok kezelésének formáit. Szerencsés esetben az iskola feladatainak túlnyomó része az első tevékenységi körbe tartozik. Föl kell azonban készülni a várhatóan kedvezőtlen társadalmi változásokra is: A tanulási zavarok szaporodása indokolja fejlesztő pedagógus alkalmazását. A viselkedési zavarok, illetve lelki problémák helyes kezeléséhez egyrészt szükség van az egész nevelőtestület pedagógiai szemléletének frissítésére, másodrészt a hittant tanító tanár- és lelkész kollégák mentálhigiénés továbbképzésére, akik szakmai és etikai szempontból egyaránt hozzáértőként és diszkréten kezelik az esetleg fölmerülő súlyosabb problémákat.

A pszichológus, az iskolaorvos és a védőnő feladata is felismerni a diákoknál a szakember bevonását igénylő tüneteket (növekvő szorongás, teljesítményszorongás, depresszió, identitászavar), melyek kezelés nélkül hátrányos helyzetet eredményezhetnek.

I.4.10. A szülő, tanuló, pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei.

Az iskolai nevelésben és oktatásban részt vevő tanulók és tanárok, illetve nevelők együttműködése maga az iskola. Minden, ami az iskolában történik, ennek az együttműködésnek a kereteiben történik, formáit az iskolai lét számos különféle színtere és alkalma szolgáltatja. A szülők és az iskola pedagógusai közötti együttműködés formái között vannak egyéni és közösségi jellegűek, vannak továbbá rendszeres és alkalmi formák. Az együttműködés legtermészetesebb módja annak tudomásul vétele, hogy a nevelés nem az iskola belügye, hanem az iskola és a szülői ház közös munkája, s hogy az egymásba vetett bizalom és a feladatok számon tartása e közösen végzett munka sikerének egyik biztosítója. Ezért kell komolyan vennie mind a pedagógusnak, mind a szülőnek az információszolgáltatás és -kérés kötelezettségét. E személyes együttműködési forma mellett továbbra is működni kell olyan szervezetnek, amely a szülők kéréseit, kérdéseit, igényeit és javaslatait általánosságban, a szülők egész közössége nevében fogalmazza meg és juttatja el az iskola tanári közössége elé. Emiatt van létjogosultsága az iskolában működő szülőtanácsnak. A szülői közösség fóruma – természeténél fogva – olyan szempontokkal járulhat hozzá az iskolai munka tervezéséhez, irányításához és értékeléséhez, amelyek esetleg elkerülnék a pedagógusok vagy az iskolavezetés figyelmét. A szülői közösség és az iskola, szülők és pedagógusok közötti együttműködés továbbfejlesztésének lehetősége egymás igényeinek még gondosabb figyelembe vételében, a kölcsönös segítségnyújtásban és a közös ügy érdekében vállalt őszinte összetartásban áll. A szülői közösség, a szülőtanács és az iskola vezetés közötti kapcsolattartás rendjét, a szülők tájékoztatásának formáit az intézményi SZMSZ rögzíti.

I.4.11. Felvétel, átvétel és továbbhaladás a gimnáziumba, a tanulmányok alatti belső vizsgák

I.4.11.1. Felvételi a gimnáziumba

A külső általános iskolákból jelentkező felvételizők gimnáziumi osztályainkba sikeres felvételi után juthatnak be. Általános iskolánk diákjai számára a tanulói továbbhaladás feltételeit az I.4.11.1.4. pontban foglaltak rögzítik. A felvételi vizsgák rendjét és a jelentkezés módját minden évben a tanév rendjéről kiadott miniszteri rendelet határozza meg. Ennek függvényében állapítjuk meg saját vizsgarendünket.

1.4.11.1.1. A felvételi vizsga menete

A négy évfolyamos képzésre jelentkezők írásbeli és szóbeli vizsgát tesznek. Az egységes központi írásbeli vizsgán magyar nyelvi és matematikai (alapvetően kompetenciát mérő) feladatsorokat kell megoldaniuk. A szóbeli vizsgán olvasási-szövegértési képességeket, magyar nyelvi és irodalmi, természettudományos, valamint hittanbéli, bibliaismereti tájékozottságot vizsgálunk. A témák az általános iskolai kerettantervi alapkövetelményekhez kapcsolódnak.

A hat évfolyamos képzésre jelentkezők írásbeli és szóbeli vizsgát tesznek. Az egységes, központi írásbeli vizsgán magyar nyelvi és matematikai (alapvetően kompetenciát mérő) feladatsorokat kell megoldaniuk. A szóbeli meghallgatáson olvasási-szövegértési képességeket, magyar nyelvi és irodalmi, illetve matematikai ismereteket, valamint hittanbéli, bibliaismereti tájékozottságot vizsgálunk. A témakörök megtalálhatók az iskola honlapján.

1.4.11.1.2. A szóbeli felvételi vizsgakövetelményei

Négy évfolyamos nyelvi tagozat

Magyar nyelv és irodalom

Rövid ismeretterjesztő szöveg hangos olvasása (értékelési szempontok: gördülékenység, hangsúlyozás, intonáció)

A szöveghez kapcsolódó nyelvi-stilisztikai, jelentéstani és helyesírási kérdések: hangtan (beleértve a hangtörvényeket is), szóelemek, szófajok, az egyszerű bővített mondat mondatrészeinek megnevezése (ágrajz nem szükséges), a magyar helyesírás alapelvei, hasonlat és metafora, többjelentésű, azonos alakú, rokon értelmű, hasonló alakú, de eltérő jelentésű szavak, a szólások elvont jelentése)

Általános műveltség, magyar nyelv és irodalom 1. / epika: a magyar mondavilág ismert történetei, az általános iskolai törzsanyagban szereplő, jelentős szerzők kötelező olvasmányként megismert epikus művei (pl. Kincskereső kisködmön, Tüskevár, a Pál utcai fiúk, Egri csillagok, János vitéz, Toldi, A kőszívű ember fiai, Szent Péter esernyője, Ábel a rengetegben), Mikszáth és Móricz egy-egy novellája.

Általános műveltség, magyar nyelv és irodalom 2. / líra: az általános iskolai törzsanyagban szereplő, jelentős költőink lírai munkásságának (pl. Petőfi Sándor, Arany János, Ady Endre stb.) és a legalapvetőbb magyar költemények (pl. Himnusz, Szózat) beható ismerete

Természettudomány

Biomok

Rovarok és gerincesek

A mozgás szervrendszere

A táplálkozás szervrendszere

Nemzeti parkok Magyarországon

Földtörténeti korok

Az éghajlat és a mezőgazdasági termelés kapcsolata

Ösföldek és ásványkincs helyek

A víz (fizikai, kémiai, földrajzi vonatkozások)

Környezetszennyezés és környezetvédelem

Energiaforrások, energiatakarékosság

Mozgások, hidrosztatika

Elektromos jelenségek

Egészséges életmód

Egy tetszőlegesen választott magyar természettudós munkájának bemutatása

Hittan, bibliaismeret

A Biblia. Általános ismeretek a Bibliáról. A bibliai őstörténet. Mózes első könyve: 1-11.

Az Ósatyák története (Ábrahám, Iszák, Jákób, József), Dávid király

Jézus születésének története, karácsony

Jézus szenvedése és feltámadása

Jézus példázatai

Jézus messiási csodái

Pál apostol

Keresztyén ünnepeink
Gyülekezetismeret. Saját gyülekezet vagy templom bemutatása
A Miatyánk és Apostoli Hitvallás ismerete
Tízparancsolat + Mózes

Négy évfolyamos biológia tagozat
Természettudomány

Ismertesd a mérsékelt övi lombhullató erdőről tanultakat (földrajzi elhelyezkedés, klíma jellemzése, típusaik, élőviláguk)!

Mit jelent a Földön megfigyelhető függőleges övezetesség? Hogyan változnak felfelé, illetve lefelé haladva a környezeti tényezők, hogyan alkalmazkodnak ehhez az itt élő élőlények?

Példákkal ismertesd, milyen kölcsönhatások figyelhetők meg az életközösségekben a különböző fajok között! Hogyan befolyásolják egymás egyedszámát a táplálkozási kapcsolatban álló élőlények?

Milyen globális, az egész Földre ható problémákat ismersz? Hogyan lehetne megoldani ezeket?

A mozgás szervrendszere, csontok közötti kapcsolatok, a mozgási szervrendszer leggyakoribb sérülései, ezek elsősegélye, ismertesd az emberi szervezet számára legfontosabb tápanyagokat!

Csoportosítsd a vitaminokat oldásuk szerint, ismertesd szerepüket, hiánytüneteiket!

Jellemezd az emberi gázcserét, ismertesd a légző szervrendszer részeit, és a légzőmozgásokat!

Mi jellemzi az ember keringési szervrendszerét, milyen összetevői vannak a vérnek, hogyan épül fel az emberi szív, milyen értípusok vannak?

Az elemek (értelmezés, csoportosítás, példák, jellemző fizikai, kémiai sajátosságok)

Hittan, bibliaismeret
Megegyezik a nyelvi tagozat követelményeivel.

Hat évfolyamos matematika tagozat

Matematika

A természetes számok:

Számolás fejben, műveletek, műveleti sorrend, aritmetikai feladatok

Az egész számok:

Ellentett, abszolút érték, összeadás, kivonás, szorzás, osztás.

Oszthatóság:

Osztó, többszörös, páros, páratlan számok, oszthatósági szabályok.

A törtek:

A tört értelmezése, 1-gyel való összehasonlítás, egyszerűsítés és bővítés, műveletek (azonos nevezőjű törtek összeadása, kivonása, szorzás és osztás egész számmal), mennyiség törtrésze.

A tizedes törtek:

A tizedes tört fogalma, egyszerűsítés és bővítés; kerekítés; összeadás, kivonás, szorzás és osztás egész számmal.

Geometriai alapismeretek:

Ponthalmazok, az egyenes és részei, háromszögek, négyszögek, sokszögek, a kör, testek.

Szögek: a szögek fajtái, szögmérés.

Hittan, bibliaismeret

Biblia. Általános ismeretek a Bibliáról. A bibliai őstörténet. Mózes első könyve: 1-11.

Az Ősatyák története (Ábrahám, Izák, Jákób, József), Dávid király

Jézus születésének története, karácsony

Jézus szenvedése és feltámadása

Jézus példázatai

Jézus messiási csodái

Pál apostol

Keresztyén ünnepeink

Gyülekezetismeret. Saját gyülekezet vagy templom bemutatása

A Miatyánk ismerete

Tízparancsolat + Mózes

Hat évfolyamos magyar-kommunikációs tagozat

Magyar nyelv és irodalom

Rövid ismeretterjesztő szöveg hangos olvasása (értékelési szempontok: gördülékenység, hangsúlyozás, intonáció)

Néhány elbeszélő műfaj az addig tanult szerzőkkel és/vagy műcímekkel (mítosz, rege/monda, elbeszélés, elbeszélő költemény, regény)

A ballada mint kevert műfaj

Otthon, család, kötődések a megismert lírai alkotásokban

Alapvető hangtani ismeretek, a hangok kapcsolódásának szabályszerűségei, a magán- és mássalhangzótörvények

A szavak szerkezeti elemzése, a legfőbb toldalékok felismerése és megnevezése

Alapvető szófajtani ismeretek

Jelentéstan ismeretek: azonos alakú, többjelentésű, rokon értelmű, hasonló alakú, de eltérő jelentésű szavak

Közmondások, szólások jelentésének magyarázata

A nyelvi-kommunikációs készségek a tehetséggondozó tagozaton súlyozottabbak. Különösen kíváncsiak vagyunk a jelentkezők egyéni érdeklődésére, eddigi sikereire, motivációjára a következő területeken: szép magyar beszéd, versmondás, anyanyelvi versenyek, színjátszás, éneklés, tánc, zenélés, kreatív írás stb.

Hittan, bibliaismeret

Megegyezik a matematika tagozat követelményeivel.

1.4.11.1.3. A felvételi sorrend kialakítása

A felvételizők teljesítményét pontozással értékeljük, és az így kialakított sorrend alapján hozzuk meg a döntésünket. Pontegyenlőség esetén a központi felvételi szabályoknak megfelelően a halmozottan hátrányos helyzetű, majd a székhelyünk szerinti településen lakó tanulót, ezt követően a református vallású, majd azt a tanulót részesítjük előnyben, akinek testvére az intézménybe jár vagy járt, szülője az iskolában végzett. A felvételi eljárás során az Nkt.51.§ (5) bekezdése szerint biztosítjuk a sajátos nevelési igényű tanulóakra vonatkozó jogszabályok érvényesülését (például hosszabb felkészülési időt biztosítunk, segédeszköz használatát tesszük lehetővé, mentesítünk egyes vizsgarészek alól).

A négy évfolyamos képzésre jelentkezőknél az elérhető maximális pontszám –tagozatonként változó összetevőkkel – 350.

Az angol, német tagozaton: általános iskolai 6., 7. év végi eredmények (magyar nyelv, magyar irodalom, történelem, idegen nyelv, matematika, biológia) és 7. év végi eredmények (fizika, kémia, földrajz közül kettő) jegyeinek összege: 70 pont; egységes központi matematika írásbeli eredménye kétszeres szorzóval: 100 pont; egységes központi magyar nyelvi írásbeli eredménye kétszeres szorzóval: 100 pont; a szóbeli meghallgatás (magyar: 25 pont, természettudományok: 25 pont, hittan, bibliaismeret: 30 pont) eredménye 80 pont.

A biológia tagozaton: általános iskolai 6., 7. év végi eredmények (magyar nyelv, magyar irodalom, történelem, idegen nyelv, matematika, biológia) és 7. év végi eredmények (fizika, kémia, földrajz közül kettő) jegyeinek összege: 70 pont; egységes központi matematika írásbeli eredménye kétszeres szorzóval: 100 pont; egységes központi magyar nyelvi írásbeli eredménye kétszeres szorzóval: 100 pont; a szóbeli meghallgatás (biológia-kémia: 50 pont, hittan, bibliaismeret: 30 pont) eredménye: 80 pont.

A hat évfolyamos képzésre jelentkezőknél elérhető maximális pontszám –tagozatonként változó összetevőkkel– 350.

A matematika tagozaton: általános iskolai 4., 5. év végi és 6. első félévi eredmények (magyar nyelv, magyar irodalom, történelem, idegen nyelv, matematika) jegyeinek összege: 70 pont; egységes központi matematika írásbeli eredménye háromszoros szorzóval: 150 pont; egységes központi magyar nyelvi írásbeli eredménye: 50 pont;; a szóbeli meghallgatás (matematika: 50 pont, hittan, bibliaismeret: 30 pont) eredménye: 80 pont.

A magyar-kommunikáció tagozaton: általános iskolai 4., 5. év végi és 6. első félévi eredmények (magyar nyelv, magyar irodalom, történelem, idegen nyelv, matematika) jegyeinek összege: 70 pont; egységes központi matematika írásbeli eredménye: 50 pont; egységes központi magyar írásbeli eredménye háromszoros szorzóval: 150 pont; a szóbeli meghallgatás (magyar nyelv és irodalom: 50 pont, hittan, bibliaismeret: 30 pont) eredménye: 80 pont.

1.4.11.1.4. A tanulói továbbhaladás feltételei általános iskolánk diákjai számára 9. évfolyamra felvételi vizsga nélkül

A nemzeti köznevelésről szóló törvény 51. § (3) bekezdése alapján: „A többcélú intézményben általános iskolai tanulmányaikat befejező tanulók a pedagógiai programban meghatározottak alapján folytatják tanulmányaikat a megfelelő iskolatípus szerinti nevelés-oktatásban.”

Ennek megfelelően rendelkezik a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 32. § (4) bekezdésének g) pontja is, mely szerint a középfokú iskola a felvételi tájékoztatójában köteles közzétenni: „ha a többcélú köznevelési intézmény az általános iskola feladatai mellett a középfokú iskolai feladatok közül legalább egyet ellát, annak szabályait, hogy az iskola tanulója milyen, a pedagógiai programban meghatározott feltételekkel léphet a középfokú iskolai évfolyamokra.”

A négy évfolyamos gimnáziumba való továbbhaladás feltételei felvételi eljárás nélkül

Azon nyolcadik osztályos tanulók esetében, akik intézményünkkel tanulói jogviszonyban állnak, az intézmény a továbbhaladás feltételeként a következőket határozza meg:

- a továbbhaladás alapja a 7. év végi és a 8. félévi tanulmányi átlag. A gimnáziumba bekerülés feltétele a diákok számára a legalább 4,2-es átlagú tanulmányi eredmény mind a két évfolyamon, továbbá
- matematika, magyar nyelv és irodalom, történelem tantárgyakból legalább 4,0 átlagú tanulmányi eredmény, továbbá
- nyelvi emelt szintű képzésre legalább 4,5-ös tanulmányi eredmény idegen nyelv tantárgyból 7. év végén és 8. félévkor, továbbá
- biológia emelt szintű képzésre legalább 4,5-ös tanulmányi eredmény biológia tantárgyból 7. év végén és 8. félévkor, továbbá
- történelem emelt szintű képzésre legalább 4,5-ös tanulmányi eredmény történelem tantárgyból 7. év végén és 8. félévkor, továbbá
- jó vagy példás magatartás a két évfolyamon.

Az iskolának azok tanulói, akik ezzel a lehetőséggel élve, helyben kívánnak továbbtanulni, nem vesznek részt a felvételi eljárásban. Esetükben a felvételi eljárás „helyett” a nevelőtestület hoz döntést a 9. évfolyamon történő továbbhaladásukról.

A felvételi eljárás nélküli továbbhaladás menete intézményünkben a 8. évfolyamos általános iskolánk tanulói számára

- a szülők minden tanév január 30-ig az iskola által kiadott formanyomtatványon kérelmet nyújtanak be az iskola igazgatójához
- a kérelmek elbírálásának határideje március 15.
- az iskola április 15-ig megküldi a folyamatos továbbhaladásról szóló értesítést a jelentkezőknek

Az iskolának azok a nyolcadikos tanulói, akik más középiskolákba való bejutást is meg kívánnak pályázni, vagy a pedagógiai programban előírt feltételeket nem teljesítik, részt vesznek a felvételi eljárásban.

1.4.11.2. Átvételi vizsga a gimnáziumba

A gimnázium felsőbb osztályaiba a tanév végén vagy tanév közben más iskolából átjelentkezőknek az igazgatónál kell jelentkezni. Az átjelentkezők számára kétrészes vizsgát tartunk: a jelentkezőnek írásban meg kell oldania két 45 perces – a magyar nyelv és irodalom, valamint a matematika tárgyköréből összeállított – feladatsort. Az átvételi vizsga része egy szóbeli meghallgatás (természettudomány,

történelem és bibliaismeret tárgyköréből) – a nevelőtestület három tagjából álló – alkalmi bizottság előtt. Az eredmények alapján és a rendelkezésre álló helyek ismeretében a bizottság véleményének meghallgatásával az igazgató dönt a jelölt felvételéről.

I.4.11.3. A tanulmányok alatti belső vizsgák

Az iskola – rendszeres működése során és jogosítványainak értelmében – különféle szintű és célú belső vizsgákat bonyolít le az iskolaév meghatározott szakaszaiban. Ezek közé tartozik: az évközi és év végi osztályozó- és különbözeti vizsga, a javítóvizsga, a pótvizsga.

I.4.11.3.1. A vizsgák rendje és szabályai

A tanulmányok alatti vizsgák tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményeit az iskola helyi tantárgyi tantervében foglaltak határozzák meg. Javítóvizsga letételére augusztus 15-től augusztus 31-ig terjedő időszakban, az iskola által meghatározott napon (napokon) van lehetőség. A napok pontos kijelölése a tanév végi osztályozó értekezlet után, a több tantárgyból javítóvizsgára utasított tanulók számának ismeretében történik. Egy tanuló legfeljebb két írásbeli és legfeljebb három szóbeli vizsgát tehet egy napon. Osztályozó vizsga letételére az éves munkatervben meghatározott időpontokban, valamint a javítóvizsgák idején van lehetőség. Az előrehozott érettségi vizsga miatt szükséges osztályozó vizsgák időpontját úgy kell kijelölni, hogy eredményük legkésőbb az írásbeli érettségi vizsga megkezdéséig ismert legyen. A fentiekől eltérő időpontban történő vizsgát igazgatói engedéllyel lehet tenni. (pl. pótló vizsgát engedélyezhet annak a tanulónak, aki neki fel nem róható okok miatt nem tudott osztályozó vagy javítóvizsgát tenni.) A tanulók tájékoztatása a vizsgákkal kapcsolatos tudnivalókról a szaktanárok és az osztályfőnökök feladata. A vizsgaidőpontokat a nevelési igazgatóhelyettes hozza nyilvánosságra. A diákok tájékoztatást kapnak a vizsga időpontjáról, helyéről, a vizsgarészekről, a követelményekről, továbbá a vizsgával kapcsolatos jogorvoslati lehetőségről. A vizsgára való jelentkezés az iskola igazgatójának írásban benyújtott kérvénnyel történik.

A vizsga szabályait a 20/2012 EMMI rendelet 66-72. §-a rögzíti. Az írásbeli feladatok megoldásához rendelkezésre álló idő vizsgatárgyanként maximum 45 perc, magyar nyelv és irodalomból 60 perc. Egy napon egy tanuló tekintetében legfeljebb két írásbeli vizsga szervezhető.

A tanulók csak az iskola bélyegzőjével ellátott papíron dolgozhatnak. A rajzokat ceruzával, minden egyéb munkát tollal kell elkészíteni. A szükséges segédeszközökről a tanuló illetve az iskola gondoskodik az érettségi vizsgaszabályzatba foglaltak szerint. Az írásbeli vizsgák lebonyolításával kapcsolatos további szabályok is megegyeznek az érettségi vizsga szabályaival.

A szóbeli vizsgák 3 tagú vizsgabizottság előtt zajlanak. A bizottság tagjai az iskola pedagógusai, akiket az igazgató bíz meg a feladattal. Az egyes tantárgyak szóbeli vizsgáihoz szükséges segédeszközökről a vizsgáztató tanár gondoskodik. A bizottság munkájáért, a vizsga törvényes lebonyolításáért a vizsgabizottság elnöke felelős.

Minden vizsgázó vizsgatárgyanként legalább 20 perc felkészülési időt kap - kivéve idegen nyelvek estén-, a felelet időtartama maximum 10 perc lehet. Egy vizsgázónak egy napra legfeljebb három vizsgatárgyból szervezhető szóbeli vizsga.

A szóbeli vizsgák lebonyolításával kapcsolatos további szabályok megegyeznek az érettségi vizsga szabályaival.

I.4.11.4. A belső vizsgák fajtái

I.4.11.4.1. Osztályozó vizsga hiányzás miatt

Ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen meghaladja a kétszázötven tanítási órát, vagy egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát, és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, a tanítási év végén nem minősíthető, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozóvizsgát tegyen.

A nevelőtestület az osztályozó vizsga letételét akkor tagadhatja meg, ha a tanuló igazolatlan mulasztásainak száma meghaladja a harminc tanórai foglalkozást, és az iskola eleget tett az értesítési kötelezettségének. Ha a tanuló mulasztásainak száma már az első félév végére meghaladja a meghatározott mértéket, és emiatt teljesítménye érdemjeggyel nem volt minősíthető, félévkor osztályozóvizsgát kell tennie.

1.4.11.4.2. Osztályozó vizsga egyéni munkarendű tanuló esetén

Osztályozó vizsgát tesz az a tanuló, aki tanulmányait egyéni munkarend szerint végzi. A szülő kérelmére az Oktatási Hivatal által elbírált egyéni munkarend legfeljebb egy tanévre szól. Az egyéni munkarendű tanuló a tantervi követelmények teljesítéséről osztályozó vizsgákon tesz tanúbizonyságot.

1.4.11.4.3. Osztályozó vizsga előrehozott érettségi vizsgára jelentkezőknek

Az a tanuló, aki előrehozott érettségi vizsgát kíván tenni olyan tantárgyból, amelynek a helyi tantervben előírt követelményeit még nem teljesítette, így érdemjeggyel nem rendelkezik, osztályozóvizsgával teljesítheti ezt.

1.4.11.4.4. Javítóvizsga

Javítóvizsgát tesz az a tanuló, aki tanév végén valamely tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott – legfeljebb három tantárgyból – vagy aki az osztályozó vizsgáról igazolatlanul távol maradt, azt nem fejezte be vagy aki az osztályozó vizsgán elégtelen osztályzatot kapott.

1.4.11.4.5. Pótló vizsga

Pótló vizsgát tehet a vizsgázó, ha a vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné. A vizsgázónak fel nem róható ok minden olyan, a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására. Az igazgató hozzájárulhat ahhoz, hogy az adott vizsganapon vagy a vizsgázó és az intézmény számára megszervezhető legközelebbi időpontban a vizsgázó pótló vizsgát tegyen, ha ennek feltételei megteremthetők.

1.4.11.4.6. Különbözeti vizsga

Különbözeti vizsgát tesz az a tanuló, aki tanulói jogviszony átvétellel való létesítéséhez más iskolatípusból kéri felvételét; aki eltérő tanterv szerinti tanulmányokat folytatott és azonos vagy magasabb évfolyamra jelentkezik.

1.4.12. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések

A pedagógiai program végrehajtásának tárgyi feltételei tantárgyakhoz és szabadidős tevékenységi formákhoz kapcsolódnak. Ezek egy része a szaktárgyak helyi tanterveiben kerül felsorolásra, a teljes jegyzék megegyezik az iskola leltárának jegyzékével.

Az eszközök, felszerelések fejlesztése az anyagi lehetőségekhez képest folyamatosan történik. A kor követelményinek, irányzatának megfelelően nagyobb arányú fejlesztés, bővítés sikeres pályázatok útján történhet (nyelvi labor, természettudományi szertárak, tanulmányutak, stb.).

Az elektronikus napló fontos szerepet tölt be az iskolai adminisztrációban, a folyamatos értékelés nyomon követhetőségében és a szülővel való kapcsolattartásban is. Az e-naplóhoz a tanulónak és a szülőnek, gondviselőnek is egyéni (jelszavas) hozzáférési lehetősége van. A tanuló és a szülő az e-naplóból tájékozódhat a tanuló érdemjegyei felől, hiányzásairól, késéseiről, fegyelmi vétségeiről, más bejegyzésekről (dicséretetek, felszerelés hiány stb.). Az iskola honlapja az általános tájékoztatást szolgálja (aktualitások, események, iskolai dokumentáció stb.).

1.5. Az általános iskola pedagógusai, a nevelőmunka gyakorlati munkaterületei, feladatai, eljárásai

Meggyőződésünk szerint egyre fontosabb, hogy a gyerekek minél kisebb koruktól életük minél több színterén keresztyén hiten alapuló nevelést kaphassanak. Az egyik ilyen korai színtér az általános iskola lehet. Iskolánk református elkötelezettségű intézményként része a magyar oktatási rendszernek, működésünk igazodik az állami és egyházi törvényekhez. Tevékenységünk támaszkodik a múlt ismeretére, tiszteletére, értékálló hagyományaira, ugyanakkor magában foglalja a modern kor követelményeinek való észszerű megfelelés igényét is. Iskolánk szellemisége szerint célunk a ránk bízott gyermekeket úgy formálni, hogy tudásuk az evangéliumi hit és erkölcs alapján álló lelkiismerettel

és felelősségvállalással. párosuljon. Szeretnénk, ha erre az általános iskolára úgy lehetne gondolni, mint erős várra, ahol a gyerekek a külvilág romboló hatásaitól védve élnek, dolgoznak. A falak között azonban megtanulnak ezen hatások ellen védekezni is. Úgy gondoljuk erre akkor lesznek képesek, ha megtanítjuk őket különbséget tenni helyes és helytelen, értékes és értéktelen, fontos és lényegtelen között; elképzeléseink szerint ezt szilárd istenhiten alapuló, belsővé tett erkölcsi tulajdonságokkal és tudásuk lehetőségeihez mért maximális gyarapításával tudjuk elérni. Tudjuk, gyermekeinknek hitet nem taníthatunk, de a felnőttek példamutató magatartása – mely világnézettől és intézményegységtől függetlenül minden pedagógusunkra vonatkozik – intézményünkben kiegészül az istenhit felé utat mutató magatartás felelősségével. Iskolánk nemcsak a református szellemiség területén tekinti feladatának növendékei identitástudatának formálását, kötelességünknek tartjuk elmélyíteni a ránk bízott gyermekek hazánk iránti elkötelezett szeretetét, magyarságtudatát. Mindezek megvalósítása során valamennyi helyzetben és téma kapcsán kerüljük a vallási-felekezeti türelmetlenséget és a szélsőséges, bántó megnyilatkozásokat.

Sajátos helyzetünkből adódóan foglalkoznunk kell a gimnázium és az általános iskola kapcsolatának kérdésével. Általános iskolánk különösen szerencsés helyzetben van, hiszen ha tanulói eleget tesznek a pedagógiai programban meghatározott feltételeknek vagy sikeres felvételi tesznek hasonló szellemiségben formálódhatnak tovább az általuk már ismert gimnáziumban. A gimnázium helyzete is kedvező, mert – ha az általános iskola jól végzi munkáját – kilencedik évfolyamába olyan gyerekek kerülhetnek, akik formálódó hitükkel, jellemükkel, szorgalmukkal, tudásukkal erős pozitív hatást gyakorolhatnak a más iskolából bekerülő osztálytársakra.

Súlyt helyezünk a gimnáziumi és az általános iskolai pedagógusok, munkaközösségek együttműködésére. A gimnáziumhoz történő alkalmazkodás egyrészt megkönnyíti, másrészt még inkább felelősségteljesebbé teszi az általános iskolai nevelők munkáját, mert eredményessége a gimnáziumunkban továbbtanuló diákjaink viselkedése és tudása terén azonnal ellenőrizhető. Az iskolánkból más intézménybe lépők is megfelelő alapokkal hagyhatják el addigi nevelésük színterét. Differenciált képességfejlesztéssel a fejletlenebb képességszinten álló gyerekek számára is biztosítjuk a meghatározott minimumkövetelmények teljesítésének lehetőségét, ezért kiemelt feladat a felzárkóztatás, illetve a hozzá tartozó személyi-szervezeti feltételek biztosítását. Ugyanakkor a megnyilvánuló tehetség kibontakozásának is biztosítunk lehetőségeket..

I.5.1. A pedagógusok

A tantestület tagjainak kiválasztásánál azokat a keresztyén értékeket elfogadó, hitben elkötelezett személyeket részesítjük előnyben, akik fent vázolt alapelveinket vallják. Ugyanakkor alapvető elvárás az is, hogy tantestületünk tagjai szakmai rátermettséggel és magas színvonalú képzettséggel, megfelelő szaktárgyi-módszertani tudással végezzék munkájukat.

Célunk, hogy részt vegyünk a magyar keresztyén nevelői társadalom megteremtésében. Ezért fontos feladatunknak érezzük a pályakezdő nevelők és gyakorló hallgatók támogatását. Úgy véljük, hogy a gyakorló hallgatók fogadása növendékeink alkalmazkodóképességét, életismeretét is növeli.

A nevelés és oktatás területén az általunk elismert értékek közvetítésére csak jó hangulatban együtt dolgozó tantestület képes. A derűs légkör a jó munkavégzés feltétele és következménye; ezt a nyugodt körülmények, az áttekinthető feladatok, a kiszámítható tanévi események és a tisztázott határidők teremthetik meg. Fontosnak tartjuk anyagi és erkölcsi támogatásban részesíteni nevelőink továbbképzését, szakmai tudásának fenntartását, növelését.

I.5.1.1. A pedagógusok feladatai

Az általános iskolai pedagógusokra vonatkozó feladatok megegyezik a gimnázium nevelési programjának I.4.1. pontjában felsoroltakkal.

I.5.1.2. Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

Az általános iskolai osztályfőnöki munka tartalma megegyezik a gimnázium nevelési programjának I.4.2. pontjában felsoroltakkal.

I.5.2. Az általános iskolai képzés szerkezete, a képzés szakaszai

Valamennyi évfolyamunkon egy osztályunk van, általános iskolánk tehát nyolc osztállyal működik. Az 1–4. évfolyamokon úgynevezett nagy felmenő rendszerben tanítunk: az alsó tagozatos osztályokat négy éven át ugyanaz a két osztálytanító vezeti, akik közül az egyik az osztályfőnöki teendőket is ellátja. A tanítandó tantárgyak és a délutáni napközis foglalkozások osztálytanítók közötti megosztását egy-egy adott évfolyam pedagógiai igényeihez és aktuális lehetőségeihez szabjuk. Bizonyos esetekben egy-egy tantárgyat (hittan, ének, idegen nyelv, néptánc) szaktanár tanít. A felső tagozaton (5-8. osztály) egy osztályfőnök négy évig vezet egy osztályt és szaktanárok tanítanak. A délutáni munka tanulószobai keretben történik. Oktatómunkánk a helyi tanterv elején található óraháló szerint folyik.

Az 1-4. osztály az alapozás időszaka. Ezen időszak fő feladata az alapképességek és -készségek – beszéd, olvasás, írás, számolás, mozgás – fejlesztése. Az első osztályban igyekszünk biztosítani az óvodai és az iskolai élet közötti gördülékeny átmenetet. Az olvasás tanítását a szótagoló – analizáló, szintetizáló – módszerrel végezzük. Az 5-8. évfolyam a továbbtanulásra való fölkészítés ideje. Ebben a szakaszban az alapkészségek megszilárdítása mellett egyre nagyobb teret kap az önálló tananyagfeldolgozásra való készség és az önművelésre való igény alakítása. Valamennyi évfolyamon súlyt helyezünk arra, hogy tanítványaink az életkoruknak megfelelő szinten önállóan és folyékonyan el tudják mondani ismereteiket és gondolataikat. Célunk, hogy az általános iskola elvégzése után minden tanulónk sikeresen folytathassa tanulmányait a neki leginkább megfelelő középfokú intézményben.

I.5.3. Az általános iskolai nevelés és oktatás szervezeti formái, szinterei

Minden tanítási hetet a hittanoktatóink által tartott áhítattal kezdünk az 1–2., a 3–4. és az 5–8. osztály közösen vesz részt ezeken az alkalmakon. A munkanapok is közös igeolvasással, ehhez kapcsolódó rövid beszélgetéssel, közös imádsággal kezdődnek. Tanóráink 45 percesek. Csöngetési rendünk megegyezik a gimnáziuméval. Az aktuális órarend és az időjárás függvényében valamennyi napon az osztályok egy-két szünetet kötelezően az udvaron töltenek.

I.5.3.1. Tanórai munka

A tanóra az iskolai munka elsődleges szintere. A tanítási órák tervezésénél, szervezésénél és megtartásánál a logikus felépítést, alaposságot, követhető magyarázatot, differenciálást, az életkornak való megfelelést és az oldott légkörrel párosuló fegyelmet tartjuk alapkövetelménynek.

I.5.3.2. Tanórán kívüli tevékenységek

I.5.3.2.1. Ünnepi alkalmak.

Kiemelten fontosnak tartjuk, hogy egyházi és nemzeti megemlékezéseink valóban a gyerekek életkorának megfelelő, érthető, tartalmas és szemléletes módon folyjanak és így maradandóan rögzüljenek emlékezetükben. Tanévnyitónkat a gimnáziummal közösen tartjuk a Pozsonyi úti templomban. Tanévváró és karácsonyi istentiszteletünknek immár hagyományosan a Torockó téri református egyházközség temploma ad helyet. Ezeken diákjainak szolgálnak az alkalomhoz illő műsorral. Egyházi ünnepeinken is közös istentiszteleten vesz részt tantestületünk és diákságunk. A nemzetünk történelmi eseményeiről való méltó megemlékezés elengedhetetlen része a magyar múlt, hagyományok és kultúra megismertetésének. A tanév utolsó tanítási napján elbúcsúztatjuk 8. osztályosainkat. A búcsúztatás rövid áhítattal kezdődik, majd kinek-kinek névre szólóan olvassuk föl az útravalóul számára választott Igét. Ezután a búcsúzó a hetedikesek jóvoltából feldíszített osztályterembe vonulnak, ahol szeretetvendégség várja őket.

I.5.3.2.2. Napközi otthon és tanulószoba

A köznevelési törvény előírásai alapján iskolánkban – a szülők igényeinek megfelelően – napközi otthon és tanulószoba is működik. Mindkettő az utolsó tanítási óra után kezdődik; a napközi otthoni foglalkozás délután fél ötig, a tanulószobai foglalkozás négyig tart, és magában foglalja az ebédelést, a levegőzést, a közös játékot és a házi feladatok elkészítését, megtanulását. A napközi otthoni és tanulószobai foglalkozások szervezésénél figyelembe vesszük az egyéni elfoglaltságokat is (zeneiskola, sportkör stb.) Iskolánk délután öt óráig tart ügyeletet a gyermekek számára.

1.5.3.2.3. Felzárkóztató foglalkozások, korrepetálás

A magyar nyelv és irodalom valamint a matematika tantárgyat tanító alsó tagozatos pedagógusok óraszámába korrepetálást építünk; ezt az alkalmat nevelőink saját belátásuk szerint használhatják föl diákjaik képességeinek, készségeinek fejlesztésére, felzárkóztatásra. A tanulási zavarokkal, részképesség-zavarokkal küzdő gyerekek támogatását a Református EGYMI-vel kötött szerződés alapján fejlesztő pedagógus, logopédus és mozgásfejlesztő pedagógus végzi; a RefEGYMI pedagógusai a nevelőkkel együttműködve készítik el a fejlesztési tervet rászoruló diákjaink számára.

1.5.3.2.4. Szakkörök, kórus

A különféle (művészi, szaktárgyi, technikai) szakkörök a tehetséggondozást és a tanulók egyéni képességeinek fejlesztését szolgálják. A szakkörök indításáról valamennyi év elején a nevelőtestület dönt a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek igénybe vételével.

1.5.3.2.5. Sportkör

Az iskolai sportkör a testnevelés órákkal együtt biztosítja a mindennapos testedzést, a gyerekek mozgásigényének kielégítését és érdeklődésük fölkelését egy-egy sportág iránt.

1.5.3.2.6. Együttműködés művészeti intézményekkel és sportegyesületekkel

A 2004/2005-ös tanévtől kezdve elindulhatott iskolánkban a zeneiskolai keretek között végzett zenei képzés. Ebben együttműködő partnerünk a kerületi Járdányi Pál Zeneiskola, melynek oktatói szolfézs órákat és zenei hangszeres képzést tartanak iskolánkban.

1.5.3.2.7. Versenyek, vetélkedők

Ezek a munkaformák tehetséges és érdeklődő tanulóink fejlesztését segítik. Érdeklődésük, tehetségük függvényében minél több gyermeket minél több típusú versenyre igyekszünk felkészíteni. Iskolánk immár hagyományosnak tekinthető rendezvénye a tavaszi műsoros délután. Ennek alkalmával társaik, nevelőik és a szülők előtt tanulóink olyan oldalukról is bemutatkozhatnak, melyet iskolai körülmények között nem ismerhetünk meg. A műsoros délutánon bemutatják tudásukat iskolánk zenét tanuló diákjai, néptáncosai, szavalói, prózamondói és valamennyi osztályunk színpadi jelenetet ad elő.

1.5.3.2.8. Iskolai könyvtár

Könyvtáros kollégáink kezdeményezésére a korosztálynak megfelelő könyvekkel külön általános iskola könyvtár-részleg alakult, amely a kisdíjak egyéni tanulását, önképzését, olvasóvá nevelését, valamint szabadidejének hasznos eltöltését segíti. A tantermekben szintén találunk a gyerekek szabad polcon elhelyezett, önállóan használható könyveket. Könyvtár szakos tanáraink valamennyi osztályban rendszeresen tartanak magyarórákat, melyek keretében gyerekeink könyvtárhasználati és irodalmi ismeretei bővülnek – életkoruknak megfelelő, játékos, motiváló formában bővülnek.

1.5.3.2.9. Tanulmányi kirándulások, erdei iskolák

Nevelő-oktató munkánk gazdagítása céljából valamennyi osztályunk számára minden tanévben szervezünk tanulmányi sétákat, kirándulásokat, a tanév végén pedig gyakran vesznek részt osztályaink 3-5 napos erdei iskolai táborozáson. Hetedikeseink számára minden tanévben megpályázzuk a Határtalanul program keretében elnyerhető utazást Erdélybe. A kirándulások és táborok programja kapcsolódik az adott évfolyam tananyagához, így komplex nevelési feladatok megoldását teszi lehetővé. Az oktatás zavartalansága végett a felső tagozatos osztályok azonos időpontban tartják az erdei iskolai programot.

1.5.3.2.10. Múzeumlátogatás, művészeti előadások

Egy-egy tantárgy bizonyos témaköreinek feldolgozását, növendékeink művelődését, értelmi-érzelmi fejlődését múzeumok, kiállítások, művészeti előadások látogatásával segítjük elő. Az ilyen alkalmak a személyes tapasztalatszerzésre adnak lehetőséget. A felső tagozaton tanítási időben egy-egy félév során

összesen két alkalommal mehetnek osztályaink egynapos iskolán kívüli kirándulást vagy múzeum-, illetve színházlátogatást tartalmazó programra.

1.5.3.2.11. Szabadidős foglalkozások

A fölmerülő igényekhez és a szülők anyagi lehetőségeihez alkalmazkodva különféle, szabadon választható programokat szervezünk tanítási időn kívül. Ezek a programok – kézműves foglalkozások, hangszeres bemutatók, filmvetítés, kiállítás a gyermekek munkáiból stb. – diákjaink és családjuk szabadidejének értelmes eltöltését célozzák.

1.5.3.2.12. Étkezés

Igény szerint minden diákunk ebédet kaphat az iskolában. Alsó tagozatos diákjaink emellett tízórait és uzsonnát is igényelhetnek, tanulószobás felső tagozatosainknak uzsonnát biztosítunk.

A fősorolt szinterekre, szervezeti formákra vonatkozó viselkedési szabályainkat házirendünk, illetve iskolánk szervezeti és működési szabályzata részletesen tartalmazza.

1.5.4. A személyiség- és közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

Az iskolai nevelés-oktatás alapvető célja a személyiség sokoldalú fejlesztése. A tanítás és a nevelés nem különálló tevékenység, a tanítás a nevelés körébe tartozik. „*A kettőnek különválasztása... ha tudatos, akkor erőltetett, ha öntudatlan, akkor bizonyos felületességből vagy tudatlanságból, mindenesetre a nevelői gondolkodás fogvatékosságából származik.*” (Imre Sándor) Ahhoz, hogy a gyermeki személyiséget hatékonyan tudjuk formálni, mindenképp előtérbe kell tenni annak sajátosságait. A sikeres nevelő-oktató munkához elsősorban az e sajátosságoknak megfelelő közeget kell az iskolában megteremteni.

Az általános iskolai életkorban rendkívül fontos, hogy a gyermekek szeressenek iskolába járni. Legyen az iskola életkoruknak megfelelően játékos, derűs közeg, ahol gyermeki tulajdonságaik megnyilvánulhatnak. Tudniuk kell, hogy itt szeretetet kapnak, értékes emberként kezelik őket, és nevelőik képességeik legjavát igyekeznek kibontakoztatni bennük. Ehhez az iskola biztosítja azokat a körülményeket, melyek között lehet, sőt érdemes teljesíteni, de ahol nem csak a teljesítmény, hanem az erőfeszítés is elismerésre talál.

Am nem elég, ha a gyerekek otthon érzik magukat az iskolában – az iskola nem egyszerűen a játék színhelye. Ez a hely a helytállás első színtere is, ahol a későbbi munkavégzéshez szükséges képességeket elsajátíthatják és gyakorolhatják. Mindezekért úgy gondoljuk, hogy az igazán értékes jellemet formáló iskola azt a fajta szeretetet képviseli, melynek része a követelés, következetesség, határozottság, a szeretetteljes szigor.

A tevékenység vágya a gyerekkor alapvető sajátossága, így valljuk, hogy a tanítás nem kárhoztathatja tétlenségre a gyermeket, szerepe nem korlátozódhat csupán a befogadóéra. Tapasztaljuk, hogy lényegesen nehezebb egy tétlenségre kárhoztatott, izgó-mozgó gyereket fegyelmezni, mint egy olyat, aki energiáit (gyűjtőszenvédélyét, játékos kedvét, versengési vágyát) testi-lelki fejlettségének megfelelő feladatok megoldására használhatjuk.

A személyiség fejlesztés kapcsán tudatában kell lennünk annak, hogy a pedagógus az ismeret átadásakor érzelmi, értelmi, erkölcsi és esztétikai mintákat is nyújt. Ezek a gyerek személyiségébe beépülve meghatározó módon befolyásolják fejlődésének későbbi lehetőségeit. Ezért a nevelő viselkedésének olyannak kell lennie, hogy megfelelő mintául szolgálhasson növendékei számára.

A személyiség fejlesztése konkrét szervezési feladatokat is ró ránk. A kisiskolás korban igen erős a külső elvárásoknak való megfelelés igénye. Ezért tartjuk helyesnek, ha minél kisebb egy gyerek, annál kevesebb személy vesz részt a nevelésében, mert így biztosítani tudjuk, hogy a gyerek huzamosan jól ismert, egyöntetű pedagógiai elvárásoknak feleljen meg. Ahogyan életkorával együtt alkalmazkodóképessége is növekszik, úgy nőhet nevelőinek, tanárainak száma is. Ugyanezen okok miatt nem tartjuk helyesnek a gyakori tanárváltást sem az általános iskolás életkorban. Mindezek miatt szervezzük meg az alsó tagozatos oktatást nagyfelmű rendszer szerint.

Elengedhetetlen személyi feltétel az is, hogy a felső tagozaton a korosztályra kiképzett, megfelelő pedagógiai tudással rendelkező tanárok tanítsanak, így tanítványaink nem kerülnek szembe megoldhatatlan feladatokkal, életkoruknak meg nem felelő elvárásokkal. Gyerekeink a felső tagozaton

sem maradhatnak magukra, a kialakult közösségek nem hullhatnak szét. Az alsó tagozat négy éven át biztosított fészek-melegét a felső tagozatos osztályfőnököknek kell megtartani és kiegészíteni – az életkornak megfelelően egyre nagyobb önállóságra-szoktatással.

A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok szoros kapcsolatban állnak a személyiségfejlesztéssel.

Mint minden ember, úgy a hozzánk járó gyerekek sem önmagukban, hanem egy – sőt több – közegben léteznek. A közösség fejlesztése két területen tűz feladatokat elénk. Egyrészt jelenti az egyén fejlesztését afelé, hogy közösségben megtalálja a helyét, másrészt az iskolai keretek között véletlenszerűen összekerülő emberek csoportjának közösséggé formálását. Vizsgáljuk meg, mi tesz késszé valakit arra, hogy közösségi ember legyen: életkori fejlettsége, készsége és bizonyos tanult, kifejlesztett magatartásformák. Feladatunk valamennyi nevelési-oktatási színtéren az életkori sajátosságoknak megfelelően folyamatosan alakítani a közösségi magatartásformákat (empátia, kommunikáció, konfliktuskezelés, együttműködés stb.). Ezzel egy időben feladatunk a különféle színterek tanulói közösségének alakítása. Minden közösségnek megvannak a többi közösségtől eltérő, csak rá jellemző szokásai. Ezek a szokások a hagyományok, melyek a közösségi élet széles területeire kiterjednek és együttesen, egymást kiegészítve jelentik és sugározzák magát a közösséget. Ezek tartanak meg egy közösséget sajátosan annak, ami. Ezért hagyományainkat meg kell teremteni és ápolni kell őket. Iskolánk hagyományait, szokásrendjét tükrözik a nevelés-oktatás szervezeti formái, éves rendünk, különböző alkalmaink, az ünnepi egyenruhánk és az iskolaélet más elemei. Iskolai munkánk valamennyi területén az alábbi magatartásformákat kívánjuk kialakítani (a megfogalmazásban a gyermek szemével pillantunk a feladatokra):

- a másik embert – gyereket vagy felnőttet – türelmesen végighallgatjuk;
- társainkkal nem erőszakoskodhatunk – sem lelki, sem fizikai értelemben;
- a másik tévedéseit, hibáit, ízlését, nézeteit nem nevetjük ki és nem minősítjük;
- csak szeretetteljesen, tapintatosan figyelmeztetjük társunkat az esetleges hibákra;
- lelki vagy fizikai segítséget adunk annak, aki rászorul;
- nem árulkodunk; először mindenkit figyelmeztetünk és csak ezután vesszük igénybe felnőtt segítségét;
- ha valaki veszélyes dolgot tesz, minden esetben felnőtt segítségét kérjük;

Ezen magatartásformák elsajátítását változatos módszerekkel valósíthatjuk meg. A leghatékonyabb módszernek magát a közösségben való tevékenykedést tartjuk, mert ez a közvetlen tapasztalatszerzés eszköze.

Az egyes területeken létrehozott közösségek (osztály, iskola, szakkör stb.) számára értelmes és jól szervezett motiváló tevékenységeket biztosítunk. Ezen tevékenységek fölkeltek a gyerekek kedvét ahhoz, hogy az iskola közösségéhez tartozzanak, és fejlesztik közösségi magatartásukat. Közösségi szabályainkat a gyerekek számára érthetően megfogalmazva részletesen tartalmazza az általános iskola házirendje.

Egy közösség fejlődőképes, ha önkormányozó, önszabályozó képessége is kialakul. Ezért célunk, hogy a gyerekek életkoruk növekedésével egyre inkább képesek legyenek közösségeik ügyeit önállóan intézni. Ehhez a szükséges mértékű nevelői segítséget mindig megkapják. Szeretnénk a tanuló ifjúság figyelmét arra is ráirányítani, hogy iskolán túli, nagyobb közösségeknek is tagjai. Így például, részei a keresztyén emberek közösségének és tagjai a magyar nemzetnek. Ezekhez – és bármely méltó közösséghez – tartozni feladat és felelősség is egyszerre.

I.5.5. A tehetséggondozás, a tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

Harmonikusan alakul a személyiség, ha a benne szunnyadó képességek, tehetségek megnyilatkozhatnak, kifejlődhetnek. Mindenek előtt feladatunk kiben-kiben megkeresni a neki ajándékol adott talentumokat, és hordozóját megtanítani talentumai használatára. Ezért igyekszünk biztosítani, hogy a különböző képességű gyerekek önmagukhoz mértén folyamatosan fejlődjenek. Ezzel kapcsolatos hitvallásunk Szent-Györgyi Albert nyomán: az iskola arra való, hogy az ember megtanuljon tanulni, hogy felébredjen tudásvágya, megismerje a jól végzett munka örömét, megízlelje az alkotás izgalmát, megtanulja szeretni, amit csinál és megtalálja azt a munkát, amit szeretni fog. E hitvallás megvalósításának egyik feltétele a jól képzett, szuggesztív személyiségű pedagógus, aki motiváló erővel mutathat utat a megfogalmazott szándékok eléréséhez. A másik feltétel az iskolai munka részterületeinek gazdagsága (a tanórai és tanórán kívüli tevékenységek sokfélesége), amely lehetőséget biztosít a legkülönbözőbb tehetségek, érdeklődési körök fölismerésére és kibontakoztatására, végső soron

pedig ötleteket ad a pályaválasztás első lépéseihez. Az iskola tanácsolhatja a szülőnek a tehetség iskolai szinten túlmutató, szakemberrel történő fejlesztését. Egyidejűleg iskolánk egyre bővíti kapcsolatait művészeti és sportintézményekkel, ezzel elősegítve a szülők, családok és az iskola együttműködését a tehetséggondozásban.

Minden tehetség jellemzője a kreativitás. Ennek tudatában törekszünk arra, hogy a kreativitás alapvető, elfogadott és elvárt érték legyen a tanulási és nevelési folyamatokban – akár a nevelő, akár a tanuló részéről.

Említettük, hogy szeretnénk utat mutatni a talentumok használatához is. Ezért tanítványainkkal meg kell értetnünk, hogy a tehetség használata nem csak annak kimunkálását és alkalmazását jelenti. A helyes használat része az alázatban való szerény elhordozás és a kimunkáláshoz hozzáadott kitartás, munka.

I.5.6. A tanulási kudarcnak kitett tanulók fölzárkóztatása

A) Megelőzés

Évről-évre szomorúan tapasztaljuk, hogy egyre több az olyan gyerek, aki különféle okok miatt tanulási nehézségekkel küzd. Annak ellenére van ez így, hogy az iskolába való felvételkor módunk van azokat a gyerekeket választani, akik előre láthatóan leginkább alkalmazkodnak majd iskolánk elvárásaihoz. Tapasztalataink szerint a tanulási nehézségek egyik fő oka az iskolaéretlenség. Ezért az első osztályosok felvételénél a kognitív képességek mellett alaposan megvizsgáljuk a jelentkezők fizikai, intellektuális, érzelmi és szociális érettségét. Ezzel megelőzhető, hogy az iskolai élet megterheléseinek elviselésére még nem alkalmas gyereket sorozatosan olyan helyzeteknek tegyük ki, amelyekben – önhibáján kívül – biztosan nem tud megfelelően teljesíteni. A tanórai tanulást a lehetőségekhez mérten az egyéni képességekhez alkalmazkodva, differenciált foglalkoztatással szervezzük meg valamennyi évfolyamon. A differenciált foglalkoztatás a tanulási zavarok megelőzése, a felzárkóztató fejlesztés és a tehetség gondozása. Ez a felzárkóztatás során jelenti egyrészt a gyengébb területek személyre szabott fejlesztését, másrészt olyan körülmények megteremtését, melyek között a gyerek tudása a leginkább megmutatkozhat.

B) A problémák kezelése

Kiváló kognitív képességű gyerekeknél is egyre gyakrabban jelentkeznek részképesség-zavarok, tanulási nehézségek. Annak kimondása, hogy valaki részképesség-zavaros, csak alapos vizsgálat eredménye lehet.

Ilyenkor a szülőkkel együtt szakembereket (pszichológust, fejlesztő pedagógust) kérünk a pontos diagnózis megállapítására. A diagnózis megszületése után az iskola és a szakszolgálat összehangolt, egyénre szabott fejlesztési terv szerint foglalkozik tovább az érintett gyerekekkel. Ennek alapján rászoruló gyerekeink a tanórákon kívül egyéni fejlesztő foglalkozásokon és korrepetálásokon vesznek részt, a fejlesztő pedagógusok külön is foglalkoznak velük. Szükség esetén fejlesztő pedagógusaink tanórai támogatást is adnak rászoruló diákjainknak.

Ha egy gyereknél tanulási nehézségek jelentkeznek, nem ezek enyhítése az egyedüli pedagógiai feladat. Ugyanilyen fontos a gyerek integrálása a közösségbe. Valamennyien ismerjük azt a jelenséget, mikor a kevésbé jól tanuló gyerekek népszerűtlenné, perifériára kerülnek. Ennek megakadályozására a nevelőnek megfelelő pedagógiai érzék és képzettség birtokában mindent meg kell tennie. Valamennyi gyermek számára világossá kell tenni, hogy nem a tanulás az egyetlen olyan terület, amelyen az eredmények értékeseknek tekintendők. Ezért a gyenge tanulmányi eredményű gyerekek nevelésében különleges fontossága van az ilyen „más” területek (sport, kézügyesség, gyakorlatias gondolkodás, szervezőkészség stb.) megkeresésének. Semmiképpen sem történhet meg, hogy a tanulási kudarcnak kitett gyerekek életkedve, személyisége az állandó frusztráció következtében deformálódjék.

Felsőbb évfolyamokon minden megelőzési törekvésünk ellenére időnként szembe kell nézni azzal, hogy egy erős gimnáziumra fölkészítő általános iskola esetleg nem megfelelő közeg valamennyi növendéktípus számára. Ilyenkor kérdéssé válik a továbbhaladás iránya. A sorozatos kudarcok a gyerek érdeklődésének, temperamentumának megfelelő iskolaváltással gyakran megszüntethetők.

I.5.7. A beilleszkedési nehézségekkel, magatartási zavarokkal összefüggő pedagógiai tevékenységek

E tevékenységnek megelőzése az első lépés. Az óvodából az iskolába lépő első osztályosaink beilleszkedését nyugodt, biztonságot adó légkör megteremtésével alapozzuk meg. A gyerekek mozgásigényének kielégítését és az életkoruknak megfelelő tevékenységrendszer kialakítását módszertani és szervezési feladatok során át valósítjuk meg. Szem előtt tartva, hogy a túlzott korlátozás önállótlanáshoz és önbizalomhiányhoz, a kevés korlát ésszerűtlen szabadossághoz vezet, valamennyi növendékünk elé kiszámítható, megismerhető elvárásokat állítunk. A magatartási problémák jelentkezését azonban megelőző munkánk ellenére sem tudjuk kiküszöbölni. A probléma észlelésekor mindenképp a külső okokat és a gyerek belső indítékait megkeressük meg. Megfigyeléseink szerint a magatartási zavaroknak négy alapvető oka lehet.

Ha tanulási nehézségből adódó magatartási zavart észlelünk, annak kezelését az előző részben leírt módon végezzük.

Az e területen jelentkező gondok mögött a sok esetben föllelhető a problematikus szülői, családi háttér. Sajnos nem egy esetben figyelhetjük meg, hogy a biztonságos családi háttér fölborulásával az addig helyes viselkedésű, jól tanuló gyerekek kiegyensúlyozatlanná válnak, magatartásuk negatív irányban változik, tanulmányi teljesítményük rohamosan hanyatlani kezd.

Szintén a családi háttér zvaraiból fakadó, de kevésbé súlyos eset, ha az iskola és a család nevelési elvárásai nem egyeznek, és ez okozza a magatartási zavarokat. Ezekben az esetekben az iskola csak a szülővel és esetleg szakemberrel szorosan együttműködve érhet el eredményeket. Ha az iskola-szülő partneri viszony nem alakul ki, és a gyerek otthoni háttére nem rendeződik, a probléma nem kezelhető eredményesen.

Az idegrendszeri problémák okozta magatartási zavarok (pl. hiperaktivitás) is pedagógus, család és szakember összefogását kívánja. Egy-egy gyerek visszahúzódozó, magának való természete is okozhat zavarokat.

Valamennyi esetben elmondható, hogy a pedagógus munkájában kiemelt szerepet kap az alapos tájékozottság, hozzáértés, az egyéni, leleményes módszerek alkalmazása és a végtelen türelem nevelés és oktatás területén egyaránt.

Gyerek és nevelő kapcsolatának a bizalmon kell alapulnia és személyes beszélgetések során át elmélyülnie. Minden elfogadhatatlan gyermeki megnyilvánulás esetében érvényesnek tekintjük, hogy a gyerek a szeretetünket nem veszítheti el. Nem őt, hanem a megengedhetetlen viselkedésmódot kell elutasítanunk.

Egyén és közösség érdekeit összehangolni azonban nem könnyű feladat. Gyereket nem küldünk el közösségünkől, ameddig lehet. Nagyon nehéz kijelölni a határt, amikor az egy növendék eltávolítását szolgáló gépezetet be kell indítani. De Ha egy gyermek viselkedése többszöri megoldási kísérlet ellenére is romboló, a közösség, és a társak és önmaga kárára szolgál, akkor a törvény adta lehetőségek szerint ki kell emelni őt a közegből és megnyugtató módon, számára jobban megfelelő közösségben kell elhelyezni. Iskolánk szellemiségéből adódóan a problémák kezelésénél eszközünk a gyermekekkel a gyermekekért hangzó rendszeres ima és a gyülekezetekkel, lelkipásztorokkal való együttműködés.

I.5.8. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

Ez a feladat tájékozódással kezdődik. Valamennyi tanév elején fölmérjük és év közben folyamatosan figyeljük, hogy melyik tanulónk és családja szorul segítségre szociálisan hátrányos helyzete miatt. A szülőkkel való kapcsolatunkat a bizalom légkörében alakítjuk, így a családok őszintén feltárhatják szorult helyzetüket a nevelők és a többi szülő előtt. Nem ismeretlen iskolánkban a kinőtt ruhák, cipők cseréje.

Iskolánk többféle módon biztosít lehetőséget a szülők anyagi és egyéb természetű terheinek csökkentésére:

- kulturális intézmények, művészeti előadások kedvezményes látogatásának megszervezése,
- kapcsolat a zeneiskolával, sportegyesülettel,
- ösztöndíjak, segélyek,
- mindennapos iskolaorvosi ellátás,
- kapcsolattartás a gyermekeket küldő egyházközségekkel,

Segítséget jelent emellett, hogy az iskolában szervezett különfoglalkozások (fejlesztő foglalkozások, szakkörök, napközi és tanulószoba, diákétkeztetés, az iskolai könyvtár és más iskolai létesítmények használata) hozzájárulnak a szülők anyagi és időbeli tehermentesítéséhez. Feladatunknak tekintjük, hogy növendékeinkben az önzetlenséget, szociális érzékenységet kialakítsuk. Minden módon törekszünk kiküszöbölni, hogy szociális helyzete miatt bárki kiszoruljon a közösségből.

I.5.9. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

Ezen a területen valamennyi pedagógusunk felelősen részt vesz a gyerekek fejlődését veszélyeztető hatások megelőzésében, feltárásában, enyhítésében vagy megszüntetésében. Iskolánk szellemiségéből adódóan számos jelenséget nagyobb aggodalommal kezelünk, mint a közvélekedés. Így mi fejlődést veszélyeztetőnek tekintünk egy-egy divatos szellemi irányzatot, könyvet (ifjúsági divatkönyvek), és a média által általánosan alakított szabados világgépet. Ugyanígy veszélyeztetettnek tekintjük azt a gyereket is, aki családjában a vele való törődést csak a testi szükségletek terén tapasztalja. Ezen veszélyek kiküszöbölését segíti a családokkal kialakult bizalmas, szoros kapcsolat, a személyes beszélgetés, tanácsadás. Szintén munkánk részének tekintjük a szabadidő értelmes eltöltésének szervezését növendékeink számára, mert nem elég tiltani a gyereket valamitől, az általunk nem elfogadhatónak tartott dolog helyett más lehetőséget kell nyújtanunk.

Intézményünkben gyermek- és ifjúságvédelmi felelős tevékenykedik, akinek feladata elsősorban a pedagógusok gyermekvédelmi munkájának segítése.

Ezen kívül, gyermekvédelmi felelősünk

- tájékoztatja a tanulókat és szülőket azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, akikhez, illetve amelyekhez fordulhatnak gondjaik megoldása érdekében;
- a tanulók anyagi veszélyeztetettsége esetén kezdeményezi gyermekvédelmi támogatás megállapítását;
- az osztályfőnökök véleménye ismeretében javaslatot tesz szociális segélyek, céltámogatások elosztására.

Gyermekvédelmi területen együttműködő partnereink:

- egyházközösségek,
- pedagógiai szakszolgálat (ezen belül egyéb területek mellett a nevelési tanácsadó)
- iskolaorvos, védőnő
- családsegítő és gyermekjóléti szolgálatok

I.5.10. A szülő, tanuló, pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

Az iskola nem helyettesíti, hanem kiegészíti a családi nevelést. Iskola és család együttműködése mindkét félnek segítség közös feladatában, a rájuk bízott gyermekek felelősségteljes formálásában. A formálás akkor lesz hatékony, ha mindkét fél egymás elvárásait erősítve, azonos nevelési elveket, célokat vall. Ez az elképzelés nem valósul meg, ha a szülő tájékozatlan, nincs tisztában alapelveinkkel, amikor gyermekét beírattja hozzánk. Ezért fontosnak tartjuk, hogy az első osztályba jelentkező gyerekek szüleit alaposan tájékoztassuk iskolánk hitbéli, oktatási és nevelési célkitűzéseiről. Valamennyi szülőnek módja van meglátogatni iskolánk nyílt tanítási napját, amelynek része a tájékoztató és közös vagy igény szerint egyéni beszélgetés.

Alsó tagozatunkon a szülők és nevelők napi kapcsolatban állnak egymással. Első osztályosainknak szülei a szükséges ideig segítséget adhatnak előkészülni a napi munkához, mindez része a kicsik harmonikus beszoktatásának.

Valamennyi osztályunk évente több alkalommal rendez olyan programot, melyen szülők, gyermekek, nevelők együtt vesznek részt. Jó példa erre a karácsonyi műsoros délután vagy a közös istentiszteletek.

Természetes, hogy a szülők tudni szeretnék, milyen az iskola, ahova gyerekek jár, és milyenek az ott tanító tanárok. Kíváncsiak gyermekük tanórai viselkedésére is. Iskolánk évente egy-egy nyílt napot tart első és ötödik osztályos diákjaink szüleinek. Így láthatják gyermeküket iskolai körülmények között.

A szülőkkel való kapcsolattartás formái közé tartozik a fogadóóra, a szülői értekezlet, valamint az előzetes időpont-egyeztetés alapján folytatott személyes megbeszélés. A tanulók előmeneteléről és viselkedéséről az elektronikus naplón, az ellenőrzőkönyv útján adunk írásbeli tájékoztatást. Az esedékes

programokról is írásban – levélben vagy az üzenőfüzetben – tájékoztatjuk a szülőket. Az iskolában működő szülőtanácsba minden osztály szülői közössége két tagot küld.

I.5.11. Felvétel és átvétel az általános iskolába, a tanulmányok alatti belső vizsgák

I.5.11.1. Felvétel az általános iskolába

Iskolánk nem tartozik egyetlen beiratkozási körzethez sem. Az általános iskolába elsősorban a református hitet követő, az iskola szellemiségét elfogadó, az iskolával együttműködni kívánó családok gyermekeit várjuk. Az első évfolyamra való bekerülés további feltételei:

- betöltött hatodik életév
- iskolaérettség
- lelkészi, plébánosi ajánlás

A gyermekük jelentkezését beadó családokkal egy komplex foglalkozás keretében ismerkedünk meg. A foglalkozáson a gyerekek különféle játékos tevékenységekben vesznek részt, a szülőkkel pedig családonként beszélgetünk. Az itt tapasztaltak alapján a leginkább iskolaérett gyermekeket vesszük föl, a felvételtől a közreműködő pedagógusok és az általánosiskola-vezető véleménye alapján az igazgató dönt.

I.5.11.2. Átvételi vizsga a általános iskolába

Az általános iskola felsőbb osztályaiba (2-7. évfolyam) csak korlátozott és tanévenként eltérő számban tudunk gyerekeket fogadni. A más iskolából átjelentkezőknek az általános iskola vezetőjénél kell jelentkezni. Tanév közben csak indokolt esetben (például más városból való költözés) vesszünk föl új diákokat.

Az átvételi szintfelmérő vizsga tartalma a következő évfolyamra jelentkezőknek: írásbeli vizsga május hó folyamán a gyermek aktuális évfolyamának tananyagából. A vizsga során a gyerekek szövegértés, nyelvtan és matematika feladatlapot töltenek ki, tollbamondást írnak és meghallgatjuk hangos olvasásukat. A részletes tananyag pedagógiai programunk mellékletében olvasható. A jelentkezők felvételéről az eredmények alapján és a rendelkezésre álló helyek függvényében az általánosiskola-vezető véleménye alapján az igazgató dönt.

I.5.12. A tanulmányok alatti belső vizsgák

Az iskola – rendszeres működése során és jogosítványainak értelmében – különféle szintű és célú belső vizsgákat bonyolít le az iskolaév meghatározott szakaszaiban. Ezek közé tartozik: az évközi és év végi osztályozó- és különbözeti vizsga, a javítóvizsga, a pótvizsga.

I.5.12.1. A belső vizsgák rendje és szabályai

A tanulmányok alatti vizsgák követelményeit és az értékelés rendjét a szakmai munkaközösségek határozzák meg az iskola helyi tantervében foglaltak szerint a szülőkkel egyeztetve. Javítóvizsga letételére augusztus 15-től augusztus 31-ig terjedő időszakban, az iskola által meghatározott napon (napokon) van lehetőség. A napok pontos kijelölése a tanév végi osztályozó értekezlet után, a több tantárgyból két írásbeli és legfeljebb három szóbeli vizsgát tehet egy napon. Osztályozó vizsga letételére az éves munkatervben meghatározott időpontokban, valamint a javítóvizsgák idején van lehetőség. A tanulók tájékoztatása a vizsgákkal kapcsolatos tudnivalókról a szaktanárok és az osztályfőnökök feladata. A diákok és szülők tájékoztatást kapnak a vizsga időpontjáról, helyéről, a vizsgarészekről, a követelményekről, továbbá a vizsgával kapcsolatos jogorvoslati lehetőségről. A vizsgára való jelentkezés az általános iskola vezetőjénél írásban benyújtott kérvénnyel történik.

I.5.12.2. A belső vizsgák fajtái

I.5.12.2.1. Osztályozó vizsga hiányzás miatt

Ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen meghaladja a kétszázötven tanítási órát, vagy az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszában az elméleti tanítási órák húsz százalékát, vagy egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát, és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, a

tanítási év végén nem minősíthető, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozóvizsgát tegyen.

A nevelőtestület az osztályozó vizsga letételét akkor tagadhatja meg, ha a tanuló igazolatlan mulasztásainak száma meghaladja a harminc tanórai foglalkozást, és az iskola eleget tett az értesítési kötelezettségének. Ha a tanuló mulasztásainak száma már az első félév végére meghaladja a meghatározott mértéket, és emiatt teljesítménye érdemjeggyel nem volt minősíthető, félévkor osztályozóvizsgát kell tennie.

1.5.12.2.2. Osztályozó vizsga egyéni munkarendű tanuló esetén

Osztályozó vizsgát tesz az a tanuló, aki tanulmányait egyéni munkarend szerint végzi. A szülő kérelmére az Oktatási Hivatal elbírált egyéni munkarend legfeljebb egy tanévre szól. A egyéni munkarendű tanuló a tantervi követelmények teljesítéséről osztályozó vizsgákon tesz tanúbizonytságot.

1.5.12.2.3. Javítóvizsga

Javítóvizsgát tesz az a tanuló, aki tanév végén valamely tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott vagy aki az osztályozó vizsgáról igazolatlanul távol maradt, azt nem fejezte be vagy aki az osztályozó vizsgán elégtelen osztályzatot kapott.

1.5.12.2.4. Különbözeti vizsga

Különbözeti vizsgát tesz az a tanuló, aki tanulói jogviszony átvétellel való létesítéséhez más iskolatípusból kéri felvételét; aki eltérő tanterv szerinti tanulmányokat folytatott és azonos vagy magasabb évfolyamra jelentkezik.

1.5.13. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések

A pedagógiai program végrehajtásának tárgyi feltételei a tantárgyakhoz és a szabadidős tevékenységi formákhoz kapcsolódnak. Ezek egy részét a szaktárgyak helyi tantervében soroljuk fel; a teljes jegyzék megegyezik az iskola leltárának jegyzékével.

Az eszközök, felszerelések fejlesztése anyagi lehetőségeinkhez képest folyamatosan történik. A kor követelményeinek, irányzatának megfelelően nagyobb arányú fejlesztés, bővítés sikeres pályázatok útján történhet (nyelvi labor, természettudományi szertárak, tanulmányutak, stb.).

Az elektronikus napló fontos szerepet tölt be az iskolai adminisztrációban, a folyamatos értékelés nyomán követhetőségében és a szülőkkel való kapcsolattartásban egyaránt. Az e-naplóhoz a tanulók és a szülők (gondviselők) egyéni (jelszavas) hozzáférést kapnak. A tanuló és a szülő az e-naplóból tájékozódhat a tanuló érdemjegyei felől, hiányzásairól, késéseiről, fegyelmi vétségeiről, más bejegyzésekről (dicséretetek, felszerelés hiány stb.), Az iskola honlapja az általános tájékoztatást szolgálja (aktualitások, események, iskolai dokumentáció stb.)

1.6. A kollégiumi nevelőmunka gyakorlati munkaterületei, feladatai, eljárásai

Mivel kollégiumunk nem önálló, hanem a gimnáziummal egybeszervezett, egy épületben, közös tantestület irányításával működik, ezért programunkat is a gimnázium helyi programjára építve, érték- és célrendszerét figyelembe véve kell megalkotnunk.

A kollégium pedagógiai programja – az iskola pedagógiai programjára építve – tartalmazza:

- a) a kollégium szerepét az oktatásban és nevelésben
- b) a kollégium nevelési alapelveit, célkitűzéseit, eszközeit
- c) a tanulók életrendje, szabadideje szervezésének elveit
- d) a tanulók fejlődését, tehetséggondozását, felzárkóztatását elősegítő tevékenység elveit
- e) a kollégiumi közösségi élet fejlesztésének módszereit, eszközeit
- f) a kollégium hagyományai és továbbfejlesztésének elveit.

I.6.1. A kollégiumi pedagógus

I.6.1.1. A kollégiumi nevelő-tanár feladatai

A kollégiumi pedagógusokra vonatkozó feladatok megegyeznek a gimnázium nevelési programjának I.3.1. pontjában felsoroltakkal.

I.6.1.2. A kollégiumi csoportvezető feladatai

A kollégiumi csoportvezető személye, munkája, szerepe meghatározó a nevelési célok elérése, a személyiség- és közösségfejlesztés területén egyaránt. A személyes példaadás az csoportvezető lehetősége és egyben kötelezettsége is.

- Csoportfoglalkozások szervezése, vezetése,
- A csoportfoglalkozás során a tanulók által végzett munka ellenőrzése,
- Hátrányos helyzetű tanulóknál a hátrányok feltárása, a segítő tevékenység módszereinek megtalálása,
- A tanulók szociokulturális hátterének feltárása, előképzettségük, ismereteik, igényeik feltárása,
- Segíti a tanulóközösség kialakulását, figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, fegyelmi helyzetét,
- minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát,
- szükség szerint szülői értekezletet tart, részt vesz csoportja iskolai szülői értekezletén,
- folyamatosan írásban tájékoztatja a szülőket gyermekük előmeneteléről és magatartásáról,
- ellátja a csoportjával kapcsolatos ügyviteli feladatokat (a csoportnapló precíz vezetését,
- a félévi és év végi statisztikai adatokat szolgáltatja, a tanulók ki és bejelentkezése, stb.),
- tanulóit rendszeresen tájékoztatja a kollégium előtt álló feladatokról, azok megoldására,
- mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek megszervezésében,
- az érdekeltekkel egyetértve javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, segélyezésére,
- büntetésére,
- részt vesz a pedagógiai munkaközösség munkájában,
- nevelői munkájához munkatervet készít,
- továbbtanulási és pályaválasztási tanácsadással segítséget nyújt a tanulónak, a szülőnek.

I.6.2. Kollégium nevelési alapelvei, célkitűzései, eszközei

A kollégiumi nevelés alapelvei:

- az alapvető emberi jogok és szabadságjogok, a gyermekeket megillető jogok tiszteletben tartása, érvényesítése;
- demokratikus, humanista, nemzeti és európai nevelési elvek alkalmazása;
- a diákok iránti felelősség, szeretet és tapintat; a tanulók és közösségeik iránti felelősség, a bizalom, a szeretet, a segítőkészség;
- alapvető erkölcsi normák betartása;
- az egyéni és életkori sajátosságok figyelembevétele; valamint a sajátos nevelési igényű tanulók szükségleteinek figyelembevétele;
- szakmai, intellektuális igényesség a pedagógus tevékenységében;
- a nemzeti hagyományok megőrzése, a nemzeti azonosságtudat fejlesztése;
- a nemzeti, etnikai kisebbségi azonosságtudat tiszteletben tartása;
- építés a tanulók öntevékenységére;
- az iskolával és a szülőkkel való együttműködés, a társadalmi környezettel való konstruktív együttműködés;
- az integrált nevelés, az integrációt elősegítő pedagógiai módszerek alkalmazása;

Az erkölcsi, lelki nevelés

Multikulturálissá váló társadalmunkban, ahol általánossá vált a hagyományos értékek leértékelődése, kiemelten fontos a Biblia kinyilatkoztatásain alapuló keresztyén értékrendszerünk közvetítése diákjaink. A diákok norma-, érték-, attitűdkereső megnyilvánulásai együttesen indokolják ennek az értékrendszernek egyértelmű, világos felmutatását. Ha ezek az értékek tapasztalati igazságként ivódnak

be diákjaink gondolkodásába, magatartásába és mindennapi életébe, akkor a kollégium által közvetített értékek, normák átélte saját értékekké válnak. Nem beszélhetünk azonban érték közvetítésről lelki alapvetés nélkül. Pedagógiai tevékenységünk elvei, eszközei abból a hitünkéből ered, hogy mindezt a lelki nevelésre való törekvés hatja át, előzi meg. A szentírási nevelés maga is lelki indíttatású. Nevelési munkánk annyira érheti el célját, amennyire akár személyre szabottan, akár közösségekben lelkivé tud válni. Ez a garanciája az értékek valódi, tartós beépülésének a személyiségbe. Kizárólag erre épülhet a tudatos pedagógiai tevékenység.

Iskola és kollégium közösen alakítja ki mindazon lehetőségeket, amelyek alkalmat nyújtanak a lelki tartalmú együttlétekre a teljes tanulói közösség, valamint kisebb létszámú csoportok számára. Lelki neveléshez adottak egyrészt azok a keretek, melyek az iskola működésébe épülve részben a tradíciók továbbélésében (heti istentiszteletek, iskolai evangélizációk), részben újabb alkalmak (csendes napok, lelki témájú előadások, SDG, reggeli alkalmak) beiktatásával léteznek. Ezek mellett vannak még kizárólag kollégiumi alkalmak, amelyek ugyancsak a lelki nevelést szolgálják: minden hónap első vasárnapján hókezdő kollégiumi bibliaóra, keddi internátusi alkalom és a diákok önszerveződésének eredményeképpen elindult a csütörtöki alkalom (ez már nem kizárólag internátusi).

Külön kiemelkednek ünnepi alkalmaink, melyek felemelő hangulatokkal és tartalmi változatosságukkal nevelnek életre, öröme, hazafiasságra, valamint tanítanak együtt érezni, azonosulni.

Az erkölcsi, lelki nevelés másik – pedagógiaileg legértékesebb – színtere a személyes nevelés. Ez egyben a kollégiumi közösségi nevelés egyedülálló lehetősége és egyben kiváltsága is. A család után talán ez az egyetlen olyan környezet, ahol funkcionálisan minden pedagógiai elképzelés, valamint eszköztárszer maradóképpen megvalósítható. A személyes nevelés állandó, folyamatos lehetőségeit vagy korlátait csak a nevelő személyisége határozza meg.

Az egészséges életmódra nevelés

A lelki nevelés mellett hangsúlyos feladatként kell kezelnünk az egészséges életmódra nevelést. Minden ember közvetlen érdeke a testi-lelki egészség, a jó közérzet. Tanulóink testi-lelki egészségének érdekében meg kell teremtenünk a lehetőségeket a sportolási tevékenységek folytatására. Fontos, hogy a szellemi munka után aktív pihenéssel töltsék szabadidejüket. A sport biztosításán kívül az egészséges életmódra nevelés keretében figyelniük kell a higiéniai szabályok betartására, a kiegyensúlyozott életritmus kialakítására, a helyes táplálkozásra, a mentális egészségre. A káros szenvedélyek kialakulásának megelőzésére fokozott hangsúlyt kell helyezniük.

A kollégisták képességeinek kibontakoztatása

Gimnáziumunk tudásra, tanulásra, versenyekre való felkészítéssel, egyetemi továbbtanulásra helyezi a hangsúlyt. Intézményünkbe jelentkező diákok szinte kivétel nélkül pályáznak felsőoktatási intézménybe a gimnázium befejezése után. Ez nagy kihívás az iskolánk számára, mi feladatunk, hogy támogassuk a gimnázium céljait ezen a téren is. A mi részünkről a diákok motiválása, az önálló tanulás, az önművelés kialakítása és a rendszeres készülés begyakorlása a feladat. Az önálló tanulás kialakítása érdekében az ismeretszerzésen túl a megismerési és gondolkodási képességek fejlesztése, a helyes tanulási módszerek megismerése és kialakítása is hangsúlyos a tanulási folyamat során. Fontos, hogy a tanulók elsajátítsák az információkeresés különböző formáit az egyéni fejlesztés elmélyítése érdekében, az információk megtalálásának célravezető útjain keresztül. A tanulási kudarcok okainak feltárása, azok kezelésére, a jó teljesítményhez szükséges helyes énkép, a pozitív önértékelés kialakítása is szükséges az eredményes munkához.

Közösségépítés, demokráciára nevelés

Kollégiumi diákjaink egészséges közösséggé való alakítása több szempontból is fontos célkitűzése a kollégiumi nevelésnek. A jól működő közösség alapfeltétele annak, hogy tanulóink teljesíteni tudják a gimnázium által felállított tanulmányi elvárásokat, hogy hatékonyan tudjuk motiválni diákjainkat és hogy, egy jobb teljesítményre sarkalló versenyszellem alakuljon ki. A lényeges szempont az is, hogy a diákok önkormányzat nagyobb szerepvállalásával a tanulóink magukévá tehetnek olyan készségeket az iskolai közösségben, amiket az iskolát elhagyva hasznosíthatnak. Az érdekérvényesítés, a demokratikus minták elsajátítása nagyban hozzájárulhat ahhoz, hogy diákjaink az állampolgári jogokat

aktívan gyakorló, így társadalmunk hasznos (állam)polgáiraivá váljanak. A kollégiumi nevelés elősegíti a demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének megértését, az abban való állampolgári részvétel jelentőségét. Ezzel is erősíti a diákokban a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremtve az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. A kollégium megteremti annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket. A közügyekben való aktív részvétel megkívánja a kreatív, önálló kritikai gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését.

Hazaszeretet

Kollégiumi nevelés során lényeges feladat a hazaszeretetre való nevelés, főleg a mi korunkban, amikor nagy szerepet kap az egyén érvényesülése, az egyéni érdek hangsúlyozása. Országunk, népünk múltjának megismerése, értékeinek elismerése, a hazánkat jelképező szimbólumok és nemzeti nagyjaink tisztelete rá kell hogy ébressze tanulóinkat, hogy az egyén mellett van még egy nagyon fontos egység, a nemzet. A kollégiumi foglalkozások keretében is a diákok tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Ezen alkalmak során sajátítják el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza megismerését, megbecsülését. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A kollégiumon belüli kapcsolat- és tevékenységrendszer szervezésével, ismeretek nyújtásával a nevelés elősegíti, hogy kialakuljanak az önismeret gazdag és szilárd elméleti és tapasztalati alapjai. A tanuló helyes, reális énképének, illetve önértékelésének kialakítása fontos feladatunk, elősegítjük kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését. Hangsúlyt fektetünk a mások helyzetébe történő beleélés képességének, az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra, továbbá a tanuló saját érzelmeinek a helyes kifejezésére. A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

A családi életre nevelés

A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. Ezért a kollégium kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek, értékek megbecsülése. Ez segítséget nyújt a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a tanulók családi életében felmerülő konfliktusok kezeléséről.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A kollégiumi nevelés feladata a szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítása a tanulóknál úgy, hogy önálló tapasztalati úton ismerjék meg a hátránnyal élők sajátos igényeit, élethelyzetét. Ez a segítő magatartás fejleszti a diákokban az együttérzést, együttműködést, problémamegoldást és az önkéntes feladatvállalást, mely elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári létehez.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A tanulóknak meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, melyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

Pályaorientáció

A kollégiumnak – a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket (szakkörök, érdeklődési körök) kell biztosítani, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják későbbi hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket. A munkaerőpiacon történő sikeres elhelyezkedés és aktív munkavállalói lét érdekében fejleszteni kell a segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését. A kollégium – a kollégium pedagógiai munkájával kapcsolatban álló iskolákkal együttműködve – valamennyi tanulója számára lehetővé teszi egyes kiválasztott szakmák, hivatások megismerését, segíti a pályaválasztást, illetve a tanuló által választott életpályára való felkészülést.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A kollégiumnak – a bentlakásos köznevelési intézmény saját adottságaiból adódóan – segíteni kell, hogy a tanulók felismerjék saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Fontos, hogy tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrataltságát.

Médiatudatosságra nevelés

Fontos, hogy a tanulók értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatosságra nevelés során az értelmező, kritikai beállítódás kialakításának nagy jelentősége van. A diákokkal ismertetni kell a média működésének és hatásmechanizmusának főbb törvényszerűségeit, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokat, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módját.

I.6.3. Kollégiumi tagsági viszony létesítése, illetve megszüntetése

A Köznevelési törvény 52. §-a rendelkezik a kollégiumi tagsági viszony létesítéséről, illetve megszüntetéséről:

(1) A tanuló az iskola útján vagy közvetlenül kérheti kollégiumi felvételét, valamint externátusi elhelyezését.

(2) a kollégiumvezető egyetértésével az iskola igazgatója dönt. A kollégiumba felvett tanulók foglalkozásra történő beosztásáról a kollégiumvezető dönt, a kollégiumi nevelőtestület véleményének kikérésével.

(4) A kollégiumi felvétel a tanulói jogviszony fennállásáig, egy tanévre szól.

(8) A tanuló kollégiumi tagsága megszűnik

a) (4) bekezdésben meghatározott esetben a tanulói jogviszony megszűnésével, egyébként a tanév végén,

b) a kollégiumból kizáró fegyelmi határozat jogerőre emelkedésével,

c) ha a tanuló kollégiumi tagságát fizetési hátralék miatt az igazgató - a szülő, nagykorú tanuló esetében a tanuló eredménytelen felszólítása és a tanuló szociális helyzetének vizsgálata után - megszünteti, a megszűnés tárgyában hozott döntés jogerőre emelkedésének napján,

d) ha a tanuló, kiskorú tanuló esetén a szülő a tanuló kollégiumi tagságáról írásban lemond, a nyilatkozatban megjelölt napon,

e) ha a tanulót másik kollégium átvette, az átvétel napján.

(9) A (8) bekezdés b)-c) pontjában foglaltakat nem lehet alkalmazni abban az esetben, ha a kollégiumi tagsági viszony fennállása nélkül a tanuló nem tudja teljesíteni tankötelezettségét. Abban az esetben, ha a tanuló felvételére a gyámhatóság intézkedése alapján került sor, a (8) bekezdés c) pontjában meghatározottak nem, a d) pontjában meghatározottak pedig a gyámhatóság egyetértésével alkalmazhatók. A c) pontban foglaltak a hátrányos helyzetű tanulók tekintetében nem alkalmazhatók.

I.6.3.1. A kollégiumi felvétel

A kollégiumi felvétel iránt külön kérelmet kell benyújtani.

(2) A kollégiumban a jelentkezés, beiratkozás idejéről az intézmény igazgatója dönt.

(3) Annak a tanulónak a kollégiumi felvétele nem tagadható meg, akinek felvételét vagy átvételét a gyámhatóság kezdeményezte.

(5) A kollégium igazgatója vagy a kollégiumvezető a kollégiumi felvétel iránti kérelem elbírálásáról a tanulót, kiskorú tanuló esetén a szülőt is értesíti. Amennyiben a felvételre a gyámhatóság kezdeményezése alapján került sor, a határozatot a gyámhatóság számára is meg kell küldeni.

(7) Tanév közben szűnik meg a kollégiumi tagsági jogviszonya annak a tanulónak, akinek a tanulói jogviszonya – az áthelyezést kivéve – tanév közben szűnt meg, a megszüntetés tárgyában hozott döntés jogerőre emelkedésével.

(8) A kollégiumi tagsági jogviszony megszűnéséről a kollégium vezetője írásban értesíti a tanulót – kiskorú tanuló esetén a tanuló szülőjét – és az iskola igazgatóját.

(9) Ha a kollégiumi tagsági jogviszony megszűnik, a tanuló adatait a jogviszony megszűnésével egyidejűleg a kollégium tanulói nyilvántartásából törölni kell. (20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról)

I.6.4. A tanulók életrendje, szabadideje szervezésének pedagógiai elvei

A kollégium belső életének szervezésének során biztosítjuk a gyermekek testi-lelki fejlődésének feltételeit, figyelembe véve a speciális tanulói, szülői, iskolai igényeket, valamint az intézményi szokásokat. A kollégium életrendjének kialakításában a kollégiumi diákok is részt vesznek.

alapelvek:

- *Nyugodt tanulás biztosítása*

Iskolánk hagyományosan magas tanulmányi elvárásai, folyamatos készülést igénylő, valamint az egyetemi felvételre felkészítő tanulmányi munka szükségessé teszi a nyugodt tanulás körülményeit biztosító úgynevezett szilenciumi órák kollégiumunk életrendjében hangsúlyos szerepeltetését.

- *Keresztyén nevelés*

Egyházi intézmény lévén az életrendünk kialakításánál fontos szerepet kap a hitéletünket szolgáló alkalmak feltételeinek megteremtése. Ezen alkalmaink között van olyan, amelyiken a részvétel kötelező, és van olyan, ami szabadon választható. Ezek az alkalmak teremtik meg a lehetőséget az internisták testi, lelki egészségének védelmében a prevenció előadások számára is.

- *Tehetséggondozás, felzárkóztatás*

Kollégiumunkba egyaránt érkeznek diákok kisvárosból és faluból, ez általában jelentkezik tudásbeli különbségben is. Ez a különbség szükségessé teszi a differenciált képességfejlesztést.

- *Egészséges életmód, sport*

A tanulónk egészséges fejlődéséhez elengedhetetlen a tanulmányi munka és a lelki nevelés mellett a rekreációs programok biztosítása. A sport, főleg a csapatsport a testi egészség megőrzése mellett a közösségépítés egyik jelentős eszköze.

- *Kultúra fogyasztás lehetőségeinek biztosítása*

Intézményünk egyik fontos nevelési célja, hogy diákjainkat igényes, művelt emberekké neveljük. E cél eléréséhez szükséges a kollégiumi rendjébe beilleszteni a színház-, valamint a múzeumlátogatásokat és egyéb kulturális tevékenységeket.

- *Honismeret*

A kollégium életének szerves részét képezik a kollégium által szervezett kirándulások. Ezek a kirándulások lehetővé teszik a tanulók részére, hogy megismerjék országunk kulturális, történelmi és természeti értékeit ezzel is erősítve a hazához való ragaszkodást.

I.6.5. A kollégiumi közösségi élet fejlesztésének módszerei, sportolási és kulturális tevékenység szervezésének elvei

A közösségi élet fejlesztésének módszerei, eszközei

Közösséget formálni a gyerekek csoportjából az egyik legfontosabb feladata a kollégiumunknak, a jó közösségi légkör elengedhetetlen a hatékony tanításhoz-tanuláshoz, a biztos tudás megszerzéséhez,

valamint a társadalmi szerepek helyes elsajátításához. Azért is fontos a kollégiumba való beilleszkedés segítése, a jó közösségi légkör kialakítása, mert az állandó szülői ellenőrzés alól kikerülve más orientációk felé fordul a diák Budapesten. Ezeket a kilengéseket úgy lehet megelőzni, ha a diák minél előbb normakövetővé válik a kollégiumi közösségben. Törekednünk kell, hogy a diákban minél hamarabb kialakuljon a közösséghez való tartozás érzése.

közösségi élet fejlesztésének eszközei:

- gólyatábor
- közös ünnepi alkalmak
- hagyományos iskolai, kollégiumi rendezvények (érzelmi kötődés kialakítása a kollégium hagyományaihoz)
- kollégiumi kirándulások
- sporttevékenység

A sportolási tevékenység szervezésének elvei

Az állandó tanulás, a folyamatos felkészülés az órai feleletekre, dolgozatokra meglehetősen egyoldalú szellemi tevékenység. Az egészséges életmódhoz hozzátartozik, hogy rendszeresen sportoljanak, kiránduljanak, mozogjanak.

A sportolási tevékenységnek három fontos funkciója is van: az egyik az, hogy a testi egészség védelmét szolgálja, valamint az állandó sportolással a diákjainkban kialakulhat az egészséges életmódra való igény, a harmadik funkciója pedig az, hogy segít a közösségi érzés kialakulásában.

A kollégisták hajlamosak manapság a szabad perceiket inkább az ágyon fekve, zenét hallgatva tölteni. Ösztökélni kell őket, hogy inkább az aktív pihenést válasszák. Idejüket aktív sportolással, mozgással töltsék. Az aktív sportolás jobban is esik a szellemi megterhelés után.

A kollégiumi házbajnokság szervezése népszerűsíti a sportot, illetve lehetőséget teremt a sportot annyira nem kedvelő társak bevonására is. Népszerű a diákok körében, ha a tanárok is bekapcsolódnak a „versengésbe”.

A kulturális tevékenysége szervezésének elvei

A kulturális, a művészeti, az esztétikai nevelés, a szabadidő kulturált eltöltésének megszervezése összetett feladat. Kapcsolódik a tanulmányi munkához, a jól szervezett életrend kialakításához, a szabadidő értelmes eltöltéséhez éppúgy, mint az etikai, a világszemléleti, a testi nevelésben megnyilvánuló értékekhez, de a szerepekre nevelés sok részlete is idetartozik.

Tudatosítjuk tanulóinkban, hogy a műalkotások, az irodalmi művek, a zeneművek, a táncok, népművészeti hagyományok értékrendszerének ismerete hozzátartozik az értelmiségi ember általános műveltségéhez.

A magas tanulmányi elvárások sajnos nem teszik lehetővé a gyakori színház-, múzeum- és mozi látogatásokat, de a havi egy-két színházlátogatási lehetőséget mindig biztosítjuk diákjainknak.

A művészeti, valamint kulturális nevelés fórumai fellelhetők az iskola falain belül is: filmklub, énekkar, rajz szakkör.

I.6.6. A kollégium hagyományai és továbbfejlesztésének terve

A kollégium hagyományai

A közösségek életében a hétköznapi sorát ünnepeknek kell megszakítaniuk, hogy biztosítható legyen a feltöltődés. Az ünnepek emelkedettsége erősíti az összetartozás érzését. A kollégiumi hagyományokat tekintve a mi kollégiumunk esetében meghatározó, hogy viszonylag fiatal az intézményünk. Az újraindítás óta eltelt évek alatt kialakultak hagyományaink:

- szeptemberi ismerkedési est az újonnan érkező diákoknak
- közös egynapos kirándulás szeptemberben, ez is még az ismerkedés jegyében
- öregdiákok élménybeszámolói, ez is segíti áthagyományozni a kollégium írott és íratlan szabályait
- negyedévenként az összevont születésnapok megtartása
- Mikulás-est
- karácsonyi műsoros est, ajándékozás

- a ballagó kollégisták májusi búcsúztatása ünnepi műsorral

A hagyományok továbbfejlesztésének terve

A hagyományteremtés folyamatában egyedül a nevelőtanár keveset tehet. A diákokkal közösen kell megteremtelnünk azokat a műsoros esteket, ünnepekhez kapcsolódó alkalmakat, sportversenyeket, amelyek később hagyományossá, hagyománnyá válhatnak.

I.6.7. A tanulók fejlődését, tehetséggondozását, felzárkóztatását elősegítő tevékenység elvei, eszközei

I.6.7.1. Tehetséggondozás

A kollégiumi munka egymástól távol eső, de azonos fontosságú feladata a felzárkóztatás és a tehetséggondozás. A felzárkóztatás a lemaradókat védi a lemorzsolódástól, míg a tehetséggondozás a tehetséges, kreatív képességű tanulók motiválása, minél nagyobb sikerek elérésére való serkentése.

A tehetségnek kell az a közeg, amiben kibontakozhat képessége, kell az ingerdús környezet, kellnek tehetséges társak, akik húzóerőt, versenytársakat jelentenek, akik szellemi partnerek. Szükséges stabil, harmonikus kapcsolatrendszer szülővel, családdal, iskolával, tanárral. Elengedhetetlen a belső harmónia. Fontos megjegyezni, hogy nem igaz, hogy a tehetség utat tör magának!

Fontos a folyamatos motiváció, elkötelezettség a feladataik, tanulásuk, kiválasztott tudományuk iránt, mert ez a teljesítmény alapja. Hiába van általános képesség, kreativitás, ha nincs a feladat iránti elkötelezettség, kitartás, saját energiák mozgósítása, akkor a tehetséges diák nem teljesít elegendően.

Teljesítményrontó tényezők lehetnek:

- irreális énkép vagy nem reális önértékelés
- valamilyen érzelmi labilitást előidéző tényező (családi probléma, személyes kapcsolat, iskolai kudarc, pedagógussal való konfliktus)
- szociális értetlenség (nincsenek stabil kapaszkodói, értetlenséget tanúsít szabályokkal)
- agresszív magatartás

I.6.7.2. Felzárkóztatás

A felzárkóztatás feladata főleg az elsősök és az újonnan érkezők esetében szükséges. Az iskola tanárai előtt általában már november elejére egyértelművé válik, hogy az adott osztályból mely diákok szorulnak felzárkóztatásra, hogy kik milyen tudásanyagot hoztak régi iskolájukból.

Sajnos kiveszöben van a „kikérdezés” intézménye, a tanuló párok, a közös tanulás sem jellemző már. Pedig ezek a lehetőségek mind az ellenőrzést szolgálnák, hogy vissza tudják-e adni a megtanulandó tényanyagot, látják-e az összefüggéseket.

Meg kell győznünk tanulóinkat, hogy a kikérdezés az ő érdeküket szolgálja.

A felzárkóztatást addig kell folytatni a diáknál, ameddig be nem éri a diáktársait, ha ez hosszabb időt vesz igénybe, akkor hosszabb ideig kell folytatni a külön foglalkozást. Fontos a diákok teljesítményének folyamatos figyelése.

Kollégiumunkban a nevelő szaktanárok kiscsoportban, valamint egyéneknél is foglalkoznak a felzárkóztatásra szorulókkal.

I.6.7.3. Pályaorientáció

A kollégiumi élet színes, tevékenységközpontú szervezésével alkalmakat teremt a diákok alkotóképességének megnyilvánulására, a tehetségek kibontakoztatására, a diákok helyes önértékelését erősítő sikerélményekre. A kollégium - az iskolákkal együttműködve - valamennyi tanulója számára lehetővé teszi az egyes szakmák, hivatások megismerését, segíti a pályaválasztást, illetve a választott életpályára való felkészülést.

I.6.8. Beilleszkedési nehézségekkel, magatartási zavarokkal összefüggő pedagógiai tevékenységek

A beilleszkedési problémák okai

Beilleszkedési problémák eltérő okokból és eltérő mértékben alakulhatnak ki a tanulóknál. Ilyenek lehetnek a családi gondok, válás, haláleset, nem megfelelő szocializációs fok, lelki betegségek (depresszió), drog, logopédiai problémák, eltérő világnézeti háttér, honvágy. A magatartási problémák nagyon gyakran tanulási problémákkal jelentkeznek együtt.

A beilleszkedési, magatartási zavarok enyhítését célzó feladatok

A pedagógus - elsősorban a nevelőtanár - elsődleges feladata felmérni az adott esetben azt, hogy a diák problémái a sajátos családi háttérből, iskolai körülményeiből vagy esetleg súlyosabb lelki betegségből adódnak. Ebben az iskolaorvos, a védőnő segítségét kérheti.

A magatartási problémák felmérése és megoldásának is legfontosabb eszköze a kommunikáció. Mindenképpen össze kell hangolni ezekben az esetekben a szülő, a kollégium és esetleg az iskolaorvos tevékenységét. Nagyon fontos a nevelők egymás közötti információáramlása a problémás diákokról, hiszen a tanuló viselkedésével kapcsolatos részinformációk önmagukban nem biztos, hogy komoly gondokra utalnak. Ugyanakkor a nevelő feladata a diák családi vagy egyéb problémáiról kapott információit tapintatosan kezelni.

A nevelőtanár feladata olyan bizalmon alapuló légkört teremteni, ahol a gondokról esetleg maga a diák számol be. Az elfogadó, kommunikatív légkör, a személyes elbeszélgetés már eleve segíti a beilleszkedési és magatartási problémák visszaszorítását.

A problémák helyes megítélésében éppúgy, mint a kezelésében a nevelők az iskolaorvossal, a védőnővel együttműködve munkálkodnak a diák megsegítésén.

Egyéb tevékenységek

A nevelői munka fontos fóruma a havonkénti nevelői értekezlet, ahol a felmerülő problémák megoldását beszéljük meg a munkatársakkal.

Problémahelyzetben szükség lehet mind a szülővel, mind a diákkal való célzott beszélgetés(ek)re.

I.6.9. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

A tanulói teljesítmények erősen függenek a szülők jövedelmi helyzetétől, iskolázottságától.

A szociális hátrányok enyhítéséhez szükséges a hátrányokkal küzdő fiatalok feltérképezése, problémáik megismerése. A szülőkkel való kapcsolattartás segíthet megismerni a szülőt, s bővebb információt nyerhetünk a tanulóval.

Hátrányos helyzetű az a gyermek, akinek alapvető szükséglet-kielégítési lehetőségei korlátozottak. Családja, szűkebb társadalmi környezete az átlaghoz képest negatív eltérés mutat, elsősorban szociális, kulturális téren, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, illetve aki után rendszeres gyermekvédelmi támogatást folyósítanak. Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló: a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló. (2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről, 4. § 12.).

A beköltöző diákok szociális hátterének megismerése, kollégiumi étkezési kedvezmény illetve alapítványi támogatás megítélése.

a.) Mindenki számára igénybe vehető:

- A nevelők és a tanulók személyes kapcsolata.
- A szülők, családok nevelési, életvezetési gondjainak segítése.
- A továbbtanulás segítése.
- Saját konyha üzemeltetésével a gyermekeink egészséges és igényes ellátása.
- Tehetséggondozó programok szervezése.

- Szilenciumi ellátás biztosítása.
- Drog- és bűnmegelőzési program alkalmazása.
- Felvilágosító munka, a szociális hátrányok enyhítését segítő pályázatok figyelése, részvétel a pályázatokon.

b.) Alkalmankénti, egyedi kérések alapján

- Alapítványi, pályázati támogatásokhoz segítségnyújtás.
- Egyedi étkezési támogatás.
- Önkormányzati szociális támogatás szervezése, ügyintézése.
- Kirándulások, kollégiumi szervezések tekintetével vagyunk az érintett csoport, diák anyagi helyzetére.
- Olyan kedvezményeket próbálunk szerezni, amelyek hozzásegítik a diákokat kulturális igényeik minél kevesebb költséggel járó kielégítéséhez (színházi kapcsolatok, múzeumlátogatás).

I.6.10. A hátrányos helyzetű diákok felzárkóztatása, gyermekvédelmi tevékenység

a) A hátrányos helyzetű tanulóknak szervezett segítő foglalkozás

Diákjaink között egyre nagyobb számban található olyan gyermek, aki hátrányos helyzetű vagy veszélyeztetett, akinek a szülei elváltak, akinek a szülei munkanélküliek. Kollégiumunkban nagy gonddal kutatjuk a hátrányos helyzetű tanulókat, igyekszünk hátrányaik csökkentésére, helyzetük javítására.

Intézményünkben vannak olyan növendékek is, akik az élet és nem utolsósorban a kollégista lét nehézségeivel nem tudnak megbirkózni.

Az esetek többségében a mi kollégiumunkban a hátrányos helyzetűekkel és a veszélyeztetettekkel találkozunk és kell foglalkozunk. A veszélyeztetettek közé sorolhatjuk azokat, akik a nehezen nevelhetőség illetve a deviancia egyes, általában enyhébb jegyeit is magukon viselik.

Kollégiumunkban a szociális, anyagi, a kulturális, műveltségi, a földrajzi, lakókörnyezeti hátrányokat, illetve ezek együttes megjelenési formáit, a halmozottan hátrányos helyzet mutatóit találjuk meg. Ezek nevelési és oktatási problémaként jelentkeznek.

A kollégiumba bekerülő gyerekek eleve hátrányból indulnak, hiszen a stabilizáló funkciót betöltő családtól el kell szakadniuk.

A kollégisták legnagyobb részénél kimutatható a felkészültségben bizonyos tudáshátrány, - elsősorban az idegen nyelvekben, a magyar nyelvtanban - a tapasztalatok szerint. Sok esetben ha a felkészültség meg is van, annak „megmutatása” az iskolai feleletekben, felmérésekben, dolgozatokban, azaz iskolai eredményességben nem jelenik meg. A kifejezőképesség alacsonyabb szintje, a gyengébb szókincs, az új helyzetből eredő státuszkeresés, a beilleszkedés az új környezetbe, ugyanakkor a városi értelmiségi származásuk magabiztos kiállásának, könnyed fellépésének, jó kifejezőképességének megtapasztalása gyakran oka lehet a visszahúzódnak, az önbizalomhiánynak, sőt a szorongásnak is a vidéki kisteleplülésről érkező jó képességű kollégistáknál.

A kollégista, a kollégium és a kollégiumi tanár is az iskola kontrollja alatt van. Az iskola magas tanulmányi követelménye, órarendje meghatározza a kollégista tanulási ritmusát, időbeosztását. Éppen ezért tekintettel kell lenni a kapcsolódó osztályok belső rendjére, követelményeire.

A hátrányos szociális helyzet megszüntetése érdekében alapvető dolog, hogy felmérjük azt, hogy ki tartozik a hátrányos helyzetűek közé. Itt nem csak a szociális problémákat kell felmérni, hanem a többi, fent említettet is.

Fontosnak tartjuk, hogy az anyagilag rászoruló kollégisták étkezési költségeihez az iskola hozzájáruljon. Segélyt adhat még a növendék lakóhelyi önkormányzata is.

A hátrányos helyzetű tanulók egy része veszélyeztetett is. A hátrányos helyzet nem jelent automatikusan veszélyeztetettséget, de gyakran jár együtt, vagy könnyebben lesz veszélyeztetett egy hátrányos helyzetű kollégista.

A veszélyeztetettség a kollégiumban azt jelenti, hogy a növendékünk normális fejlődése erkölcsi, szociális, értelmi, tanulmányi vagy egészségi szempontból nem biztosított.

Veszélyt jelentenek a kisteleplésekről érkező diákok esetében a fővárosban a következők:

- 1.-szabados életforma, csavargás, bandázás
- 2.-dohányzás, italozás

3.-drogfogyasztás

4.-különböző szélsőséges politikai csoportok

5.-szekták, sátánizmus

Az 1. és 2. alatt felsoroltak sajnos velejárái a nagyvárosi életmódnak, „természetesnek tűnnek”. A jellemében labilis, életcéljában kevésbé biztos kollégista könnyen magáévá teheti ezeket a „nagyvárosi” viselkedési mintákat. Ezek önmagukban is veszélyeztetik a kollégista személyiségét, meghatározzák a szüleihez, iskolához és a tanuláshoz való viszonyát. A nagyobb gondot a következmények jelentik: a kollégiumi fegyelem megsértése, kapcsolataik elhanyagolása, egyre nagyobb késések, italbehozások, benti dohányzás. Mindez gyakran megelőzhető, szisztematikus munkával megoldható.

Az utolsó veszélyforrásokat az előbbieknél is súlyosabbnak érezzük. Ezek hatása ellenőrizhetetlen. Nem elhanyagolható az sem, hogy a diákok sokszor otthonról hozzák a negatív mintákat, a dohányzást, alkoholizálást és az antiszociális magatartási mintákat.

Két alapvető feladata van a kollégiumnak ezen a téren: megelőzni a testi vagy lelki károsodást, másrészt a meglévő problémákat orvosolni. A két szakasz nehezen választható el egymástól, mégis a megelőzést tartjuk elsődleges feladatunknak, hiszen időben beavatkozva a nevelés folyamatába, védelmet tudunk nyújtani a negatív hatások ellen. Hogy ezt megtehesük ismerni kell a szülőket, a családok helyzetét, és ismerni kell a kollégisták baráti, „kortárs” környezetét, külső kapcsolatait, valamint az osztályközösséget, az ott elfoglalt státusz helyzetét is.

Alapvető, hogy felmérjük, feltérképezzük, felkutatjuk (családi kérdőív, szociokulturális körülmények vizsgálata) azt, hogy ki tartozik a hátrányos helyzetűek közé, ki milyen hátrányokat hozott magával.

b) A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

A társadalmi tendenciák azt mutatják, hogy tanulóink egyre több negatív hatásnak, veszélynek vannak kitéve. Ezért iskolánk kiemelt feladatának tartja a szociálisan hátrányos körülmények között élő tanulók problémáinak kezelését, a tanulók veszélyeztetettségének megelőzését, illetve megszüntetését. E feladatokat az alábbiakban határozzuk meg:

A rossz anyagi helyzetben levő tanulók, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű diákok segítésének formái:

- A tanulmányi kirándulások anyagi támogatása.
- Kedvezményes ebéd biztosítása.
- Javaslat tétele rendszeres gyermekvédelmi támogatás folyósítására.
- Mentálisan sérült tanulók esetén pszichológus tanácsának kikérése, munkájának igénybevétele.
- A tanulók jogainak fokozott védelme.
- Az egészséges életmód-program keretében rendszeres felvilágosító munka végzése a nevelők és a védőnő segítségével (drog, alkohol, dohányzás).
- A veszélyeztetett, illetőleg hátrányos helyzetű tanulók helyzetének figyelemmel kísérése.

Az egészséges életmódra nevelés keretében kívánjuk fejleszteni – elsősorban személyes beszélgetésekben, másrészt a szociálisan hátrányos helyzetű diákokkal való egyéni foglalkozás alkalmával – az alábbi képességeket és készségeket:

- érzelmek alkotó kezelése,
- a stressz kezelés, a konfliktuskezelés,
- az önismeret, önbecsülés megerősítése,
- a célok megfogalmazása és kivitelezése,
- a problémamegoldás, a döntéshozás,
- a kortárs csoport nyomásának kezelése,
- a segítségkérés és segítségnyújtás módjának megismerése,
- az elutasítási készségek fejlesztése.

I.6.11. Kapcsolattartás a szülőkkel

A kollégium nevelőtestülete törekszik a szülőkkel, gondviselőkkel való jó együttműködésre. A szülők tájékoztatását szolgálja az augusztusban postázandó beköltözéssel kapcsolatos kiértécsítő levél, továbbá a tanév kezdetén és a félév zárása után tartandó szülői értekezletek. Ezeken a kollégium nevelőtestülete teljes létszámban van jelen. A szülők a szülői értekezleten, de bármikor, amikor gyermekükről

érdeklődnek személyre szóló információt kapnak a diák nevelőtanárától, illetve a kollégium vezetőjétől. A tanév során az iskola által tartott fogadóórákkal párhuzamosan a kollégiumi nevelők szintén fogadják a szülőket. A kollégiumvezető, illetve a nevelőtanár szükség esetén köteles a kollégista szüleit írásban is értesíteni – magatartás, tanulmányi eredmény, rendszeret, szorgalom baleset vagy valamilyen veszélyeztetettség kialakulása valamint a diák részéről történt károkozás estén. Kapcsolattartás formája: levél útján, telefonon, faxon és e-mailben. A beszélgetések során elhangzott bizalmas információk szolgálati titokként kezelendők. Tájékoztatja a szülőt, illetve a gondviselőt kiemelkedő eredmények vagy iskola részéről történő megbízás felkérés esetén.

I.7. Egészségnevelési program, egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

I.7.1. A program jogi háttere

Az egészségfejlesztés az a nevelési folyamat, mely képessé teszi az embereket arra, hogy saját egészségüket felügyeljék és javítsák. Ennek a nevelődésnek legfontosabb színtere az iskola, melynek az elsődleges megelőzésben van jelentős szerepe. Az egészségfejlesztő iskola egészséges környezetet, iskolai egészségnevelést és iskolai egészségügyi szolgáltatásokat biztosít. Ezekben belül fontos szerepet tulajdonít az egészséges étkezésnek, a testedzésnek és a szabadidő hasznos eltöltésének, teret ad továbbá a lelki egészségfejlesztést és tanácsadást szolgáló programoknak is.

Az iskolaegészségügyi szolgáltatások rendszerét jogszabály írja elő, e szerint minden iskola alkalmaz orvost és védőnőt, és biztosítja a tanulók fogászati szűrését.

I.7.2. Az egészségnevelés alapfeladatai

Viszonylag jól körülhatárolható – bár óriási – terület a tanulók testi egészségének védelme, megóvása, fogyatkozásainak kezelése. Az évenkénti rendszerességgel végzendő iskolaorvosi szűrővizsgálatok során földeríthetők a gyakori testtartási rendellenességek, a rendben vezetett törzslapon pedig követhetők a tanulók betegségei, illetve rendszeres kezelést igénylő idült egészségi zavarai (epilepszia, cukorbetegség stb.). Az iskolaorvosi munka e téren kiegészítője a társadalom jelentékeny részére érvényes általános egészségügyi felügyeletnek. A fogászati szűrővizsgálatok fontosságát aláhúzza, hogy a magyar társadalom fogegészségügyi és fogápolási igényessége még alacsonyabb szintű, mint az általános egészségi kultúra.

- A tanulók életkorhoz kötött vizsgálata

Erre a vizsgálatra minden páratlan évfolyamban kerül sor (7., 9., 11. o.). Magában foglalja a testi fejlődés követését (testsúly, testmagasság), az intellektuális fejlődés felmérését, az érzékszervek vizsgálatát (látás-, hallás vizsgálat) és egy belgyógyászati szűrést (száj- és torokképletek, pajzsmirigy, tüdő, szív, hasi szervek, külső nemi szervek, vérnyomás). A vizsgálat célja a tanulók fejlődésének követése, a kóros elváltozások korai felismerése, kezelése, szükség esetén szakorvosi ellátása, illetve a krónikus betegségek ellenőrzése. Minden tanulóról egészségügyi törzslapot vezetünk, tanulmányaik befejeztével pedig „zárójelentéssel” bocsátjuk el őket.

- Ortopédiai szűrés

A tanév elején iskolánk összes tanulója átesik ezen a szűrésen, melynek része a testsúly- és testmagasság mérés, illetve a mozgásszervek vizsgálata. Szükség esetén szakorvosi rendelésre irányítjuk a tanulókat. A szűrés, illetve a szakorvosi vélemények eredményeképpen kialakul a testnevelési besorolás, amely tartalmazza, hogy a tanuló normál vagy gyógytestnevelési órán vehet részt. Nagyon jó és hatékony, hogy iskolánk biztosítani tudja a gyógytestnevelést. Ezt továbbra is kiemelten fontosnak tartjuk. Az órákat rendszeresen ellenőrzi az iskolaorvos, a gyógytestnevelésre utalt tanulókkal kapcsolatban a gyógytestnevelő és az iskolaorvos között folyamatos a konzultáció.

- Oltások szervezése, lebonyolítása

Az életkorhoz kötött kötelező oltásokon (dt, MMR, Hepatitis B) kívül fakultatív oltásokat szervezünk (influenza-, illetve kullancs-enkefalitisz ellen).

- Ambuláns rendelés

Az ambuláns ellátás több részből tevődik össze, mert a bentlakó diákok miatt 24 órás ügyeleti rendszer működik. A tanítás és a délutáni foglalkozások ideje alatt (08.30 – 16.30) orvosi ügyeletet tartunk, rendelés – szerda kivételével – a szünetekben, illetve a délutáni órákban, védőnői tanácsadás minden nap 13.30-ig van. Az iskolaorvos az ambuláns rendelésen látja el az iskolában balesetet szenvedett tanulókat, illetve foglalkozik az éppen aktuális panaszokkal. A bentlakó diákok megfelelő gyógyszerrel való ellátását, betegszobán történő elhelyezését, ápolását is az iskola biztosítja. Az ügyeleti időn kívül (16.30 – 08.30) betanított ápolónők biztosítják az ügyeletet, az iskolaorvos 24 órás telefonos elérhetősége mellett.

- Tisztasági szűrés, általános ápoltság vizsgálata

Év elején az iskola összes tanulója részt vesz ezen, az év folyamán pedig az általános iskolásokat kb. 3 havonta, a gimnazistákat pedig az osztályszűrések keretében ellenőrizzük.

- A környezeti higiénia ellenőrzése

Az általános tisztasági szabályok elsajátítása az elemi iskolában alapfeladat, ismételt és rendszeres számonkérése pedig az orvos mellett minden tanár kötelessége a gimnáziumban is. Emellett az iskolai rendelő kéthetente ún. „védőnői bejárást” tart, melynek során ellenőrizni kell a takarítást (iskola, kollégium), az esetleges hiányokat, rongálásokat, és föl kell mérni az esetleg balesetveszélyes állapotokat. A bejárást során kiemelten ellenőrizendő mindkét kollégium, különös tekintettel a közegészségügyi állapotokra (hűtők, konyhák, mellékhelyiségek stb.). A felmerülő hiányosságokról értesíteni kell a kollégium vezetőjét, illetve a nevelőtanárokat. Annak érdekében, hogy a figyelmeztetések nyomán azonnal megtörténjen a szükséges intézkedés, a programmal egyeztetni kell a kollégiumi házirendet és szabályzatot.

- Közreműködés a táplálkozás-egészségügyi feladatok ellátásában

Az iskolaorvosnak folyamatos kapcsolatot kell tartania az iskolai ételmezésvezetővel, hogy a konyha – lehetőségeihez mérten – törekedjen biztosítani a tanulók egészsége és fejlődése szempontjából leginkább megfelelő ellátásra (több zöldség, gyümölcs, tejtermék). Folyamatosan vizsgálni kell az iskolai büfé választékát is, s szükség esetén módosítási javaslatokat kell tenni, hogy a büfé is teljes mértékben az egészséges táplálkozást és a tanulók szükségleteit szolgálja. Fentiek betartásának eredményeként iskolánk büféje elnyerte a gyermekbarát büfé címet.

- A mindennapi testedzés feladatainak végrehajtása

Az iskolai tanulók mindennapi testedzésének biztosítását számos gyakorlati körülmény – tárgyi feltételek, időkorlátok stb. – nehezíti. Az iskola ennek ellenére elvszerűen figyelembe veszi és kielégíti az erre vonatkozó igényeket.

- A vonatkozó törvény adta lehetőséget megragadva a testnevelés tantárgy heti óraszámát – a kerettantervek alapján az iskola minden évfolyamán ötre emeltük.
- A gimnázium növendékeinek tanrendje feszes. A mindennapi testedzés számára az ő esetükben a kereteket és a lehetőséget biztosítjuk az iskolai sportkör fenntartásával is. Ennek keretében mindkét nembeli növendékeink – érdeklődésüknek megfelelően – választhatnak a két legnépszerűbb csapatsport között, azaz jelentkezhetnek a kosárlabda- és a labdarúgócsapatba. Testnevelőink emellett – igény szerint és elegendő jelentkező esetén – indítanak foglalkozást az atlétika, a talaj- és szertorna, a röplabda és a kézilabda iránt érdeklődők számára is.

- Egészségnevelő előadások megtartása, szervezése

A gimnázium idején esedékes a mindkét nembeli szexuális fölvilágosítás és az egészséges életmóddal kapcsolatos alapszabályok tisztázása. (Ez utóbbi tekintetben gyermek- és ifjúságvédelemnek számít az átgondolt testnevelés oktatás is!) Gondos tájékoztató- és megelőző tevékenységgel kell figyelmeztetni a diákokat a különféle szenvedélybetegségekre, kiemelten a drogfogyasztás veszélyeire.

Utóbbira az iskolának az ezzel megbízott munkatársak folyamatos továbbképzése és saját drogstratégiájának kidolgozása és megtartása révén különösen is figyelnie kell. Fentiek miatt az iskolaorvosi és védőnői szolgálat jelentékeny részét az előbbieket mellett a különféle egészségügyi és higiéniai fölvilágosító és tájékoztató feladatok képezik. Az egészségnevelő előadások megtartására alkalmas lehet egy-egy egészségtan óra (7–8. évfolyamok), vagy osztályfőnöki óra (a 7–12. évfolyamok osztályfőnöki óráinak keretében folyó, kötelezően egészségfejlesztési témákat feldolgozó, tanévenként 12-13 órás órakeret terhére). Az előadások fő céljai, témái:

- a serdülőkori változások ismertetése,
- szexuális felvilágosítás,
- az egészséges táplálkozásra nevelés,
- a dohányzás, a szeszital- és drogfogyasztás megelőzése, illetve visszaszorítása (pl. drogprevenációs mozielőadások, országos szervezetek tájékoztatói)

Törekszünk arra, hogy az előadásokon megszerzett tudást maguk a diákok is továbbítsák társaik felé.

I.7.3. Elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

Az elsősegélynyújtással kapcsolatos tudnivalókat és gyakorlatot a biológia óra keretein túl számos formában biztosítjuk. Iskolánk diákjai az elsősegélynyújtás alapjait – a Magyar Ifjúsági Vöröskereszt önkénteseinek segítségével - több szinten is elsajátíthatják:

- a már hagyományosnak számító Egészségnapon baleset-szimulációs foglalkozásokon, illetve újraélesztés oktatáson vesznek részt a gimnázium diákjai. Az általános iskolában is az egészségnap keretében az életkoruknak megfelelő szintű foglalkozást tartunk.
- aki részletesebben szeretne megismerkedni a tudnivalókkal, fakultatívan, elsősegélynyújtó klubfoglalkozáson vehet részt, tanórán kívül (októbertől – februárig csütörtökönként)
- az elsősegélynyújtó klub résztvevői közül a legügyesebbek versenyen is részt vesznek – az ő felkészítésük szintén az iskolában valósul meg (február, március, továbbjutás esetén április hó folyamán)
- a biológia tagozatosok a 10. évfolyamon tanítási óra keretében a II. félévtől heti egy órában tanulnak elsősegély-nyújtási alapismereteket, a képzés zárása vizsgával történik
- az egészségőr képzés. Minden osztályból (7.-11. évf.) két önként vállalkozó diák havi egy alkalommal tanóra keretében elsősegélynyújtás oktatásban részesül (októbertől áprilisig), tudásukról április végén vizsgáztatással bizonyosodunk meg. A májusi osztálykiránduláson, illetve iskolai rendezvényeken reményeink szerint a pedagógusok segítségével lesznek majd ezek a diákok egy esetlegesen bekövetkező baleset kapcsán. Ezt a képzést felmenő rendszerben folytatjuk – a már képzést kapott diákok minden tanév elején felfrissítik majd ismereteiket, a bejövő osztályokból pedig az ideihez hasonlóan kapnak képzést az önkéntesek.

Ezeket kívül az iskolaorvosi rendelőben minden tanulót a saját esete, sérülése kapcsán, napi szinten tájékoztatunk a sérülés, betegség ellátási formájáról, a sérüléssel, betegséggel kapcsolatos teendőkről, azok esetleges megelőzési lehetőségeiről.

Az elsősegélynyújtással részletesebben a biológia óra keretein belül is foglalkozunk az alábbi témák tárgyalása során(az emberi szervezet szabályozó működése, jelátvitel testfolyadék révén, kültakaró mozgás, az ember táplálkozása, az ember légzése, az ember kiválasztása, a vér és a vérkeringés, immunológiai szabályozás.

I.7.4. Az iskolai egészségnevelési program az általános iskolában

Az intézményünkben folyó egészségnevelési munka kerete és tartalma az egyes iskolatípusokban összehangolva, jelentős átfedésekkel történik. A következőkben csupán az általános iskolai különbségeket soroljuk fel. Megállapíthatjuk, hogy a hármas cél megvalósítására törekszünk: az iskolai életmódból fakadó egészségkárosító hatások csökkentése, az egészségfejlesztés, a mindennapi testedzés feladatainak végrehajtása.

- Az iskolába kerülő kisgyerek életformája drasztikusan megváltozik. Tegnap még szinte egész nap szabadon mozoghatott, ma pedig naponta legalább három-négyszer 45 percet ülnie kell. Tegnap még lepihenhetett otthon vagy az óvodában, ma már ezt az iskolában nem teheti, pedig testi-lelki igényei nem változtak. Erre tekintettel vagyunk az óvoda és iskola közötti átmenet

megkönnyítésével. Annyi *mozgási lehetőséget* biztosítunk a gyerekeknek, amennyit lehet – nem csak első osztályban:

- Az 1. osztályosok – igény szerint a felsőbb évfolyamosok – tanóráit mozgásos feladatok beiktatásával szervezzük.
- Különösen 1. osztályban, a szoktatás időszakában nevelőinket nem kötelezzük a csöngetési rendhez való igazodásra. A tanítási óra – szünet napi ritmusát legjobb belátásuk szerint kezelhetik.
- Szünetekben lehetőséget biztosítunk gyerekeinknek mozgásra, levegőzésre.
- A nagyszünetben minden tanulóknak kötelező az udvaron tartózkodni – ha ezt az időjárás engedi.
- A tanítási délelőttöt minden nap követi egy olyan időszak, amikor a gyerekek huzamosabb ideig szabad levegőn vannak.
- Elvünk, hogy inkább vigyen haza a gyerek néha házi feladatot a napköziből, tanulószobából, de ha szükségesnek látjuk, meghosszabbítjuk a levegőzés idejét.
- Valamennyi évfolyamunkon heti 3-5 testnevelés-óra van. Sajnos, előfordul, hogy elegendő tornaterem hiányában a tornaórát a folyosón vagyunk kénytelenek tartani. Ennek elkerülésére keressük a megoldást.
- Hetente több alkalommal tartunk játékos tornát, kosárlabda- és fociedzést, és lehetőség van részt venni két vívás-órán is.
- Harmadik osztályban tíz alkalommal úszni visszük a gyerekeket.
- Lehetőséget biztosítunk arra, hogy tanulóink szervezett formában korcsolyázni tanuljanak.
- Kirándulásaink, erdei iskoláink idejének nagy részét mozgásos foglalkozások teszik ki.

Az iskolai életformához tartozik az *iskolatáska* cipelése. Sajnos, Magyarországon még nincs elfogadott válasz arra kérdésre, milyen nehéz lehet a kisdíákok iskolatáskája (és nincs rendelet ennek a szabályozására sem). A német szakemberek által javasolt válasz: A gyerekeket legfőképpen a testsúlyuk 10 %-ával terhelhetjük a károsodás veszélye nélkül. Ez a terhelés az életkorhoz tartozó átlagos súlyra vonatkozik, tehát egy nagyobb súlyú gyerek sem cipelhet többet, mint átlagos testsúlyú társa, mert a testförlépítése neki sem alkalmas erre. Az iskolatáska cipelése többféleképpen károsíthatja az egészséget: nyaki és hátfájdalmak, a szív- és érrendszer túlterhelése, tartáshibák, gerinc deformitás; közvetve lúdtalp- és légzésproblémák. Ennek elkerülésére a jövőben elsősök szüleit minderről jó előre tájékoztatjuk, felhívjuk a figyelmet megfelelő táskatípusra és a helyes táskaviselési szokásokra. A táskába kerülő taneszköz mennyiség meghatározása a mi felelősségünk. Igyekszünk minél kevesebb taneszközt cipeltetni gyerekeinkkel.

I.8. Környezeti nevelési program

I.8.1. Helyzetkép –adottságaink, sajátosságaink bemutatása

Intézményünk aktív tagja az ökoiskolai hálózatnak. 2012 óta az örökös ökoiskolai cím birtokosai vagyunk. Az iskola környezetének (földrajzi, természeti, szociális), építési és berendezési adottságainak, irányítási- és életviteli, szokásbeli sajátosságainak, illetve hagyományainak bemutatása.

Megvalósult környezeti nevelési tevékenységeink

- Terepgyakorlat, nyári táborok, tanulmányutak, laborlátogatás a biológia fakultációs csoportok számára.
- Szelektív hulladékgyűjtés és komposztálás
- Jeles napok alkalmából az iskola egészét érintő akciók, tevékenységek
- Állatház működtetése diákgondozással
- Az érdeklődő diákok számára természetvédő szakkör működtetése
- Téma napok szervezése
- Aktuális jubileumi ünnepek tartása
- Az iskolaújságban környezetvédelmi témák megjelenítése
- Tanulmányi versenyekre felkészítés, versenyzés

Erőforrások

Személyi erőforrások

Belső:

- tanárok: programok szervezése, lebonyolítása, dekoráció
- diákok: tantermek, zöld területek havonkénti rendezése, hulladékgyűjtés; zöld felelős tanulók: hulladékátvétel, tisztasági ellenőrzések
- technikai dolgozók: szelektív gyűjtés segítése, programok segítése, beszerzések
- iskolaorvos, védőnő

Külső:

- szülők, a környék lakói, civil szervezetek

Anyagi erőforrások

Iskolai tanulói keret

Alapítványi támogatások

Pályázatok

I.8.2. Alapelvek és célok

- Általános alapelvek

Iskolánk feladatának tekinti azt, hogy diákjaink a felnőtt életre megfelelő ismeretekkel, készségekkel és szemlélettel rendelkezzenek, hogy ne csak saját pillanatnyi érdekeik szerint, hanem a Föld egészének fennmaradása érdekében cselekedjenek. Ennek eléréséhez a következő célok megvalósítását tartjuk szem előtt az iskolai élet valamennyi színterén, valamennyi tevékenységünket áthatva:

- a teremtett Világnak (a Világegyetem egészének), mint létező értéknek tisztelete és megőrzése, beleértve az összes élettelen és élő létezőt, így az embert is, annak környezetével, kultúrájával együtt
- a Föld egészséges folyamatainak visszaállítása, harmóniára törekvés
- a bioszféra és a biológiai sokféleség megőrzése

- Pedagógiai célok

- az általános célokra vonatkozó érték- és szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása
- az ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése
- rendszerszemléletre nevelés
- holisztikus és globális szemléletmód kialakítása
- a szerves kultúra megvalósítása a környezeti nevelésben
- fenntarthatóságra nevelés, az elveivel való azonosulás elősegítése
- a környezetetika hatékony fejlesztése
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés
- tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés
- tolerancia és segítő életmód kialakítása
- a környezettudatos magatartás és életvitel kialakulásának segítése
- az állampolgári – egyéb közösségi – felelősség felébresztése
- az életminőség fogyasztáson túlra mutató alkotóinak keresése
- az egészség és a környezet összefüggéseinek felismertetése
- a helyzetfelismerés, az ok – okozati összefüggések felismerése képességének kialakítása, fejlesztése
- problémamegoldó gondolkodás, döntésképesség fejlesztése
- globális összefüggések megértése iránti igény felkeltése

I.8.3. A célok, feladatok megvalósításának szervezeti formái, módszerei, munkaformái

a) Tanórai keretek

Minden tantárgy tanításához a szaktanárok (munkaközösségek) kidolgozzák a helyi tanterv, illetve a tanmenetek mélységében a környezeti nevelési tartalmakat és azok megvalósítására használt tevékenységi formákat, módszereket. A részletes kidolgozások nem feltétlenül képezik a fenntartóhoz benyújtott dokumentáció részét, de a munkaközösségeknél illetve az igazgatónál a tervezet letétbe kerül, hogy megvalósítása nyomon követhető legyen.

A tantárgyak lehetőségei

Magyar nyelv és irodalom

A tanulók

- ismerjék meg az anyanyelv gazdagságát, a tájnyelv, a köznyelv és az irodalmi nyelv egymásra hatását
- ismerjék meg közvetlen természetes- és mesterséges környezetük értékeit bemutató irodalmi alkotásokat! (meséket, mondákat, népdalokat és verseket)
- ismerjék meg az irodalmi művekben megjelenő természeti és környezeti értékeket, az ember és a természet közötti harmonikus kapcsolatok kialakulását
- legyenek képesek irodalmi szövegek alapján problémafelvetésekre, vitára, véleményalkotásra, érvelésre
- erősödjön esztétikai, erkölcsi érzékenységük
- tudatosan készüljenek az anyanyelv védelmére, a „nyelvi környezetszennyezés” elkerülésére
- sajátítsák el a médiumok elemzésének technikáit
- A tanulóknál
- alakuljon igénnyé a hatékony kommunikációra való törekvés, a jó problémafelvetés, vitakészség, véleményalkotási képesség
- növeljük a környezethez való, pozitív érzelmi és intellektuális közeledést a környezet- és természetvédelemi témájú könyvek feldolgozásával
- fejlesszük az egyéni és a közösségi kompetenciákat a drámajátékok segítségével

Történelem

A tanulók

- értsek és tudják, hogyan, mikor és milyen emberi tevékenységek révén alakult át a természet
- tudják értelmezni, hogyan hatottak a környezeti változások a gazdálkodásra, az életmódra, a közösségi normák alakulására
- ismerjék meg a helyi történelmi értékeket, alakuljon ki bennük a hagyományok tisztelete
- legyenek képesek a globális problémákra megoldásokat keresni a természeti népek példáján keresztül
- értsek meg az egész világot érintő globális problémákat, és érezzék hangsúlyozottan az egyén, az állam és a társadalom felelősségét és feladatait a problémák elhárításában, csökkentésében

Idegen nyelv

A tanulók

- váljanak érzékenyebbé a természet szeretetére a jól megválasztott szövegek feldolgozásának segítségével
- legyenek érzékenyek a hazai környezeti problémákra és ismerjék meg a nyelv segítségével más országok hasonló problémáit
- tudják más népek ilyen irányú tevékenységeit és ismerjék az idegen országok környezetvédelemmel foglalkozó szervezeteit
- legyenek képesek a környezetvédelmi problémákra önállóan, csoportmunkában, projekt-munkában választ keresni
- állampolgári felelősségtudatuk fejlődjön
- A tanulóknál
- alakuljon ki és fejlődjék a nemzetközi felelősség a környezettel szemben

- fejlődjön az idegen nyelvi kommunikáció képessége, és fedezzék fel ennek lehetőségeit

Matematika

A tanulók

- váljanak képessé arra, hogy a más tantárgyakban tanított környezeti összefüggéseket matematikai módszerekkel demonstrálják
- legyenek képesek a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére statisztikai módszerek alkalmazásával
- tudjanak táblázatokat, grafikonokat készíteni és elemezni
- logikus gondolkodása, a szintetizáló és a lényegkiemelő képessége fejlődjön
- tudják megfigyelni az őket körülvevő környezet mennyiségi és térbeli viszonyait
- váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására
- ismerjenek konkrét, a valós életből vett példákat, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni
- legyenek képesek reális becslésekre
- tudjanak egyszerű statisztikai módszereket alkalmazni
- A tanulóknak
- alakuljon ki a rendszerben való gondolkodás
- alakítsuk ki a környezeti rendszerek megismeréséhez szükséges számolási készségeket

Környezetismeret

A tanulók

- ismerjék meg a környezetet megfigyelésekkel, vizsgálatokkal
- ismerjék meg az élővilág sokszínűségét, az élőlények egyedi, megismételhetetlen voltát, az ember felelősségét az élővilág megőrzésében
- ismerjék meg saját testük alapvető felépítését és működését, az egészség megőrzéséhez szükséges életvitel jellemzőit

Természetismeret

A tanulók

- váljanak képessé a természet jelenségeinek elemi szintű értelmezésére
- érzékenyen reagáljanak a környezet állapotára

Fizika

A tanulók

- váljanak képessé a környezeti változások magyarázatára
- ismerjék meg az élő szervezetre káros fizikai hatások (sugárzások, zaj, rezgés) egészségkárosítását, tudják ezek kibocsátásának csökkentési lehetőségeit
- ismerjék fel a fizikai törvényszerűségek és az élőlények életjelenségei közötti analógiákat, valamint az élő, és élettelen közötti kölcsönhatásokat
- tudják értelmezni a környezet változásának törvényszerűségeit, és ennek tudatában legyenek képesek megoldást keresni a globális környezeti problémákra
- mérjék fel annak fontosságát, hogy a környezeti erőforrásokat felelősséggel szabad csak felhasználni
- ismereteik birtokában váljanak tetteik következményeit látó, előregondolkodó állampolgárrá
- ismerjék meg az alternatív energiahordozókat és forrásokat

Kémia

A tanulók

- rendelkezzenek a környezetbiztonsághoz szükséges ismeretekkel
- törekedjenek a környezettudatos magatartás kialakítására
- legyenek képesek a környezeti elemek egyszerű vizsgálatára, az eredmények értelmezésére

- ismerjék a környezetüket legjobban szennyező anyagokat, törekedjenek ezek használatának csökkentésére
- ismerjék az emberi szervezetre káros anyagokat és ezek szervezetre gyakorolt hatásait, tartózkodjanak ezek kipróbálásától
- értsék meg a különböző technológiák hatását a természeti és épített környezetre, valamint becsüljék meg ezek gazdasági hatásait

Földrajz

A tanulók

- szerezzenek tapasztalatot, gyűjtsenek élményeket a közvetlen élő és élettelen környezetükről
- érzékeljék és értékeljék a környezetben lezajló változásokat, mint a természeti és társadalmi folyamatok hatásainak eredményeit
- értsék meg, hogy a népek eltérő természeti és gazdasági körülményei, hagyományai meghatározzák gondolkodás módjukat, világszemléletüket
- értsék meg, hogy a társadalom-földrajzi változások, a felgyorsult fogyasztás a Föld erőforrásainak kimerüléséhez vezet
- ismerjék meg a globális problémákat és azok megelőzési, illetve mérséklési lehetőségeit
- ismerjék, szeressék és őrizzék a természeti és az épített környezet szépségeit
- A tanulóknak
- a környezet értékeinek megismerésével erősödjön a környezettudatos életmód iránti igény
- alakuljon ki az igény a szülőföld cselekvő felfedezésére
- fejlődjön közösségük, lakóhelyük, országuk, régiójuk és a világ problémáinak megoldásában való aktív részvételi készség

Biológia

A tanulók

- ismerjék meg a globális környezeti problémákat és azok megelőzési, illetve mérséklési lehetőségeit
- ismerjék és szeressék a természeti és az épített környezetet
- ismerjék meg az élőlények alapvető szerkezeti-működési jellemzőit, fedezzék fel azok között az ok-okozati összefüggéseket
- legyenek tájékozottak a földi élővilág sokféleségét, valamint az emberek és biológiai környezetük közötti kapcsolatrendszerrel illetően
- ismerjék meg a környezet-egészségügyi problémákat
- legyenek képesek az egészségügyi problémák megelőzésére és mérséklésére
- sajátítsák el a testi-lelki egészséget megőrző életviteli technikákat
- A tanulóknak
- alakuljon ki ökológiai szemléletmód
- alakuljon ki a természeti és az épített környezet iránti felelősség

Egészségtan

A tanulók

- ismerjék meg szervezetük sajátosságait és az életkorral kapcsolatos változásait
- sajátítsák el az elsősegély-nyújtási technikákat
- ismerjék fel az empátia szerepét a másik ember megítélésében
- A tanulókat
- ösztönözze a helyes viselkedésmódok és a környezet-egészségvédő szokásrendek kialakítására
- segítse az önmagukkal szembeni felelősségérzet kialakításában
- segítse az őket veszélyeztető környezeti, társadalmi tényezők és azok elhárítási módjainak felismerésében

Ének-zene

A tanulók

- ismerjék fel a természeti és a művészeti szépség rokonságát és azonosságát
- ismerjék meg a természet zenei ábrázolásának módjait
- fedezzék fel a természet szépségeinek megjelenését a népdalokban
- vegyék észre a zene közösségerősítő, közösségteremtő szerepét
- tudják, hogy az élő és az élettelen természet hangjai a zenében és a hétköznapi életben egyaránt akusztikus élményt jelentenek
- fedezzék fel a zenei környezetszennyezést, és tudjanak ellene védekezni

Vizuális kultúra

A tanulók

- ismerjék meg a természet sokszínűségét, formagazdagságát
- ismerjék fel a természeti és a művészeti szépség rokonságát és azonosságát
- ismerjék meg a természet képzőművészeti ábrázolásának lehetőségeit
- ismerjék és tudják, hogy a hagyományápolás a fenntarthatóság egyik alappillére
- tudjanak példákat említeni a népi építészet, díszítőművészet hazai előfordulásaira
- ismerjék a természetes alapanyagok használatát
- legyenek képesek alkotásokat létrehozni, melyek a természetről szólnak
- legyenek képesek a műalkotásokat környezeti nevelési szempontoknak megfelelően elemezni
- legyenek képesek alkotásokat létrehozni a környezeti nevelési témaköröknek megfelelően
- ismerjék a tárgyi világ formanyelvi elemeit, a tartalom és a forma összefüggését
- tudjanak példákat mondani a környezetvédelmi szempontok szerinti formatervezésre
- kutassanak fel, ismerjenek meg helyi, népi építészeti emlékeket

Technika és életvitel és gyakorlat

A tanulók

- ismerjék meg az emberi alkotásokban megtestesülő használati, esztétikai, formai és etikai értékeket
- ismerjék meg a technika okozta környezeti károsodásokat és azok megelőzésének módjait
- értsék meg a fenntartható fejlődés összefüggéseit és követelményeit
- ismerjék meg a problémák rendszerét és a lényegét átlátó környezetgazdálkodást
- sajátítsák el az alapvető biokertészeti ismereteket
- ismerjék meg az egészséges táplálkozás alapelemeit
- sajátítsák el a gyógynövények alapvető ismeretét és felhasználási módjait
- ismerjék meg a komposztálás folyamatát és hasznát
- ismerjék meg a környezetbarát technikákat és technológiákat
- ismerjék meg a felhasznált természetes anyagok, az épített környezet jellemzőit
- sajátítsák el az egészséges táplálkozás, kertészeti alapismereteket, komposztálás, szelektív hulladékgyűjtés alapvető ismerveit
- A tanulóknak
- alakuljon ki az egészséges életmód iránti igény
- a civilizáció társadalmi és környezeti vonatkozásainak feltárása révén erősödjön a felelős, környezettudatos beállítottság
- alakuljon ki a kritikus fogyasztói magatartás

Informatika **Digitális kultúra** (és könyvtárhasználat)

A tanulók

- legyenek képesek az interneten illetve a szakirodalomban információkat keresni, konkrét, a valós életből vett példákat értelmezni, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni
- legyenek képesek a számítógép segítségével megszereshető tudás szűrésére, váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására

- ismerjék meg az informatikában (pl. az internet-használatban) rejlő környezetvédelmi lehetőségeket
- használják a világhálót kutatómunkára, ismeretszerzésre
- futtassanak környezeti elemek megváltozását figyelembevevő szimulációkat és statisztikai tesztek
- rendezzenek környezeti kérdésekről virtuális fórumot máshová járó diákokkal közösen
- szerkesszenek és nyomtassanak környezetvédelmi újságokat és posztereket
- ismerjék meg a távközlési-informatikai berendezések környezetkárosító hatásait
- váljanak képessé arra, hogy a más tantárgyakban tanított környezeti összefüggéseket informatikai módszerekkel demonstrálják (számítástechnika alkalmazása, könyvtárhasználat, irodalmi hivatkozások)
- legyenek képesek a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére a különféle szoftverek (adatok táblázatos tárolása, kiértékelése, összefüggések vizsgálata, statisztikai módszerek alkalmazása) segítségével
- a számítástechnikai eszközök használata során valósítsák meg az anyag- és energiatakarékos alkalmazás feltételeit

Testnevelés

A tanulók

- fedezzék fel, értsék meg, hogy a környezeti hatások jelentős mértékben befolyásolják, egészséges testi fejlődésüket
- győződjenek meg a mozgás jótékony hatásairól a különböző szervrendszerek működését tekintve
- legyenek tisztában azzal, hogy testnevelés és a sport nélkülözhetetlen az élményszerű tapasztalatszerzésben, az emberi kapcsolatokban, az együttműködés és a tolerancia fejlesztésében
- értsék és tapasztalják meg a szabadtéri foglalkozásokon keresztül, hogy a környezetszennyezés az egészségre veszélyes
- igényeljék, hogy a sportoláshoz lehetőség szerint természetes anyagokból készüljenek az eszközök, és a tornaszerek
- sajátítsanak el régi magyar, mozgást igénylő népi játékokat
- A tanulóknak
- tudatosítsa az egészség és a környezet komplexitását
- alakuljon ki az igény a higiénés normák betartására
- segítse az egészséges napi-heti-évszakos életritmus kialakulását
- testnevelés keretén belül: tánc és dráma
- A tanulók
- tudjanak improvizálni természeti jelenségeket a tánc és dráma eszközeivel
- legyenek képesek adott szituáció megfogalmazására tartásképpen és mozdulatsorok segítségével (árvíz, erdőtűz, stb.)
- természethez való érzelmi kötődése erősödjön a drámajátékon keresztül
- sajátítsák el a néptánc elemeit, lássák benne a környezeti nevelési lehetőségeket

b) Nem hagyományos tanórai formák

- Évente egy alkalommal témanapot /témahetet/ szervezünk a tantestület által a tanév elején kiválasztott témából. Felelős a környezeti nevelési munkaközösség, melyben minden munkaközösség képviselője megtalálható.
- A szelektív hulladékgyűjtési és komposztálási projektet folyamatosan valósítjuk meg. Felelős az iskola környezeti nevelési felelős tanára.
- A kerület hulladékos problémáinak feltérképezése – felelős és koordinátor a környezeti nevelési munkaközösség.
- Az érdeklődők számára nyári tábort szervezünk évente meghatározott helyszínnel. Változó úti céllal külföldi tanulmányutakat szervezünk komplex környezeti nevelési tartalommal.

- Diákpályázatokon veszünk részt (pl. Élő örökségünk, Helyi érték – helyi tanterv, Földtani örökségünk, Gondolat-ébresztő, Természet Világa diákpályázata).
- Környezet- és természetismereti versenyeken, vetélkedőkön indítjuk tanítványainkat (pl. országos: Herman Ottó, Kitaibel Pál, Bugát Pál, Less Nándor, Curie, Balogh János), rajz- és fotópályázatokon veszünk részt.
- Iskolánkban környezet- és természetvédő szakkör működik az érdeklődő diákok részvételével, változatos, gazdag programokkal. Több országos programba bekapcsolódtunk: Erdei Iskola program, Európai Levegőtisztosítási Projekt, GLOBE Nemzetközi Környezeti Nevelési Program, Természetudományokkal Európán keresztül, Iskolai Energia takarékosági Program, Bioindikáció az iskolai oktatásban (BISEL).
- A jeles napok megünneplése plakátokon, akciókban, előadássorozatok szervezésével.

c) Alkalmazható módszerek és munkaformák

Játékok

- Szituációs
- Memóriafejlesztő
- Kombinációs
- Érzékelést fejlesztő
- Ráhangolást segítő
- Bizalomerősítő
- Kapcsolatteremtést segítő
- Drámapedagógiai

Modellezés

- Hatásvizsgálatok
- Rendszermodellezés
- Előrejelző
- Működő modellek készítése, elemzése

Riport módszer

- Kérdőíves felmérés
- Direkt riportok
- Fotóriport

Projekt módszer

- Analízis – akció projektek

Terepgyakorlati módszerek

- Terepgyakorlatok
- Táborok
- Térképkészítés
- Egyszerű megfigyelések
- Célzott megfigyelések, mérések

Aktív, kreatív munka

- Természetvédelmi és fenntartási munkák
- Rekonstrukciós munkák
- Madárvédelmi feladatok
- Szelektív hulladékgyűjtés
- Rend- és tisztasági verseny

Közösségépítés

- Csoportszervezés a környezet-egészségügyi nevelés érdekében

Művészi kifejezés

- Vizuális művészet a környezeti nevelésben
- Irodalmi alkotások
- Zeneművészet
- Fotóművészet
- Táncművészet
- Népművészet
- Esztétikai érzékenység és élmény fejlesztése
- A tanulók önkifejezése a művészetek nyelvén

I.8.4. Az iskolai környezet, életmód átalakítása az alapelvek tükrében

Feladatunk a mindennapi iskolai élet „fizikai” és szellemi környezetének átalakítása a környezeti nevelési program szellemében. Fontos megtervezni az iskola mindennapi életének ezernyi mozzanatát, s azt, hogy ezeken keresztül hogyan válhat az iskola egyre inkább környezetbaráttá, miképpen alakíthatja az ott dolgozók és tanulók életmódját környezet-tudatosabbá. Ehhez járulhatnak hozzá az alábbiak:

- anyag- és energiatakarékos iskolaüzemeltetés és tanórai mozzanatok
- pedagógusok, dolgozók példamutatása, melyhez a munkaköri leírások módosítása is hozzájárulhat
- a szelektív hulladékgyűjtés következetes megvalósítása
- termék, folyosók zöldítése, a tantermek organikus díszítése
- az állat- és növényház gondozása, fejlesztése
- a tömegközlekedési eszközök, a kerékpáros és gyalogos közlekedés népszerűsítése
- a büfé árakészletének átalakítása
- a menza környezetbarátabb, egészségesebb működtetése
- az iskolai ismeretterjesztés tanórán kívüli eszközeinek jobb kihasználása (faliújság, iskolaújság, iskolarádió, helyi média)
- az iskolakert folyamatos gondozása, tanösvény kialakítása

I.8.5. Kommunikációs stratégia a célok hatékony megvalósításáért

Az iskolán belüli kommunikáció szerves része a szemléletformálásnak, ezért rendszeresen kihasználjuk a lehetőségeit, hogy megértsük a részt vevőkkel, hogy az iskolai élet környezetbaráttá alakítása közügy, minden ott élő közös ügye. A faliújságok aktuális hírei lehetőséget teremtenek az információátadásnak.

Az iskola munkaközösségeinek munkáját szakmai-módszertani téren segíti a környezeti nevelési munkaközösség (vagy a felelős tanár). Az iskolavezetés vállalja, hogy a szakanyagokat eljuttatja a felhasználóhoz.

Az iskolán kívüli kommunikációt használva elsősorban a helyi média lehet a partnerünk. Különösen a látványos, jelentős programjaink esetében egy kapcsolattartó (hiteles) személy tájékoztatja a kerületi televíziót és a kerületi újságot az aktuális rendezvényekről, eseményekről. Az iskolai újságban és az évkönyvben megjelenő cikkekkel, diákmunkákkal az olvasók környezettel kapcsolatos ismereteit bővítjük. Az iskoláról készített ismertető füzetrel a nálunk folyó környezeti nevelőmunka folyamatát bemutatva a lehetőségeket tárjuk mások elé. Kutatásaink tárgyát és eredményeit szórólapok segítségével is bemutatathatjuk ismeretterjesztés gyanánt.

Az iskolai honlap lehetőségeit kihasználva folyamatosan tájékoztatjuk az érdeklődőket (iskolai dolgozók, szülők, lakosság, régi diákok, iskolafenntartó...).

I.8.6. Minőségellenőrzési feladatok

A környezeti nevelés sikerességét értékelhetjük különböző résztvevőkre megtervezett és kidolgozott eszközökkel. A minőségbiztosítást egy környezeti nevelési munkaközösség hangolja össze.

A környezeti nevelési program életbelépésekor az iskola valamennyi dolgozójával kérdőíves attitűdvizsgálatot végzünk, majd a tapasztalatokból a feladatokat megfogalmazzuk. Várhatóan közte lesz az is, hogy a munkaköri leírásokat át kell dolgozni az új szempontok figyelembe vételével.

A pedagógusok környezeti nevelői munkájának értékelésére kritériumrendszert dolgozunk ki, s ennek alapján évente értékeljük az egyéneket, a munkaközösségek munkáját, elért eredményeit, meghatározzuk feladataikat, a továbbblépés lehetőségeit.

- Továbbképzések

Belső továbbképzések

A tantestület továbbképző jelleggel komplex terepgyakorlaton vesz részt, melyen az interaktív, érzékenyítő módszerekkel is megismerkedhet. Ezen alkalmak célja, hogy élményszerű tapasztalatszerzés által ismereteket szerezzenek a helyi történelem, hagyományok, értékek (természeti, kultúrtörténeti) összefüggéseiről, egymásba kapcsolódásaiból, ismerkedjenek meg a fenntarthatóság régi és mai megjelenésével.

Az iskola keretet biztosít az önképzéshez, anyagi bázisával segíti a szakkönyvbeszerzést, a folyóiratok elérhetőségét. A számítógéppark fejlesztésével minden tanár és minél több diák számára általánossá teszi az Internet-hozzáférést.

A fizikai és adminisztratív dolgozók számára iskolai szintű tájékoztatás szervezése az iskolai környezeti nevelési program megismertetésére, beszélgetés feladataikról és lehetőségeikről a szemléletmód formálásában.

Külső továbbképzések

Az iskola vezetősége szorgalmazza, hogy minden munkaközösségből legyen olyan tanár, aki környezeti neveléshez kapcsolódva akkreditált továbbképzésen és országos konferenciákon (TKTE, KOKOSZ, MKNE, MBT) vesz részt.

Elemzési szempontok a pedagógusok munkájához:

- mennyire tárja fel tantárgyának környezeti tartalmait napi tanítási gyakorlata során
- tanítási gyakorlata során alkalmazza-e a modern környezeti nevelési módszereket (interaktív, partnerközpontú, élményalapú tevékenységek)
- részt vállal-e az iskola tanórán kívüli programjainak megvalósításából
- személyes példamutatással segíti-e a program megvalósulását, törekszik-e együttműködésre a tanulói közösségekkel, az iskola dolgozóival, a szülőkkel, külső kapcsolatokkal

A tanulók környezeti tudatosságának alakulását tevékenységeik változásán, ismereteik bővülésén mérhetjük például az alábbi módokon:

- A középiskolai tanulmányok kezdetén életkorának megfelelő mérőlappal szerzünk információt, rögzítünk egy állapotot. Ugyanazon diákok 12. évfolyamon végzett mérései alapján a fejlődésre következtetéseket vonhatunk le.
- A tanórán kívüli környezeti nevelési programokban milyen aktivitással vesz részt
- A környezeti nevelési programok hozzájárulásának mértéke az iskolai osztályközösség kapcsolatrendszerének alakulásához, a kommunikáció, a konfliktuskezelés fejlődéséhez.

II. A Baár-Madas Református Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium helyi tanterve

II. 1. A gimnázium helyi tanterve

Intézményünk helyi tantervét 2020 szeptemberétől felmenő rendszerben a 7. és 9. évfolyamtól az 5/2020. (I.31.) Korm. rendelet alapján és az erre épülő kerettantervek szerint állítottuk össze. Felhasználtuk a szabadon tervezhető, az emelt szintű többlet órakeretet, amelyek révén az iskola céljai hatékonyabban valósulnak meg.

A református iskolának mindezekon felül fontos többletet jelent a hittan/bibliaismeret, illetve az e témakörön belül tárgyalt keresztyén etika, alapfokú dogmatika és egyháztörténet. Utóbbi két részterület kérdéseit az iskolába járó, más keresztyén felekezethez tartozó tanulóink saját egyházuk vallásoktatóinak segítségével külön órákon tárgyalják. a Magyarországi Református Egyház Zsinata által akkreditált református hit és erkölcs tanterve is helyi tantervünk szerves része

Helyi tantervünkben a korábbi kerettanterv alapján (51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet) elkészített képzési forma - igazodva az új szabályozáshoz- kimenő rendszerben még érvényes.

II.1.1. A kulcskompetenciákkal kapcsolatos alapelveink, céljaink és a kiemelt fejlesztési feladatok

„A Nat az Európai Unió által ajánlott kulcskompetenciákból kiindulva, arra építve, de a hazai sajátosságokat figyelembe véve szerint határozza meg a tanulási területeken átívelő általános kompetenciákat, továbbá azokat, amelyek jellemzői, hogy egyetlen tanulási területre sem köthetők kizárólagosan, hanem változó mértékben és összetételben épülnek a megszerzett tudásra, fejlődnek a tanulási-tanítási folyamatban.”

A felülvizsgált NAT-hoz illeszkedően a következő területeken tartjuk különösen fontosnak a kulcskompetenciák és a kiemelt fejlesztési feladatok érvényesítését diákjaink számára.

Kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi) Az anyanyelvi kultúra egyszerre jelent gazdag szókincset, biztos grammatikai és stiláris ismereteket, szövegértést, szövegalkotást valamint irodalmi tájékozottságot; végső soron a szóbeli és írásbeli megnyilatkozások igényességét. Az anyanyelvi kultúra művelésének legszűkebben vett központi területe az irodalom- és nyelvtanoktatás. Tágabban véve a kört, az anyanyelvi kultúra ápolásának jelentékeny fóruma a diákok irodalmi ízlését és ítéliképességét erősítő szavalókör, a diáksajtó, továbbá a beszédkultúrát a tudatosság más oldaláról megközelítő anyanyelv-ápoló szervezet. Még tágabban viszont e kultúra építését szolgálják az iskola minden tanárának, munkatársának szóbeli megnyilatkozásai, a tanítási órákon és a hétköznapi életben használatos szókincs éppen úgy, mint az iskolában megjelenő vagy az iskolából bármi módon kikerülő írott dokumentumok (levelek, dolgozatok, plakátok, hirdetések, diák-újság, évkönyv stb.). Célunk, hogy diákjaink a hétköznapi kommunikációs helyzetekben alkalmazzák a különféle beszédműfajok kommunikációs technikáit. Beszélgetés, vita során képesek legyenek mások álláspontjának értelmezésére, saját véleményük megvédésére. Rendelkezzenek olyan jártassággal, hogy a különböző műfajú szóbeli és írásbeli szövegek szerkezetét, jelentésrétegeit feltárják, értelmezzék és értékeljék. Önálló munkát igénylő szövegeket alkossanak. Biztos helyesírással rendelkezzenek. Az idegen nyelvekben való jártasságra nemcsak a nemzetek fölötti közösségekben való részvétel szándéka miatt van szükség, saját magunk felől is gazdagabb képet kaphatunk egy-egy idegen kultúra nézőpontjából. E kettős nevelési célkitűzés megvalósulása az iskolai idegen nyelv-oktatás feladata és felelőssége, melyet alig oszthat meg más nevelési területtel. Munkájához tartozik ennek értelmében nemcsak az idegen nyelvek grammatikájában, nyelvi gondolkodásmódjában és szókincsében való jártasság megszerzése, de a nyelvek mögött húzódó kultúra vázlatos megismertetése és megértetése is. Kitűzött célunk továbbá, hogy az iskola növendékei gimnáziumi tanulmányaik befejezésekor legalább az egyik tanult idegen nyelvből minősítsék magukat a hivatalos állami nyelvvizsgán való sikeres helytállásra. E feladat megoldásában a hagyományos tanórai munka mellett szerepet kaphat az iskola külföldi kapcsolatainak fönntartásában való rendszeres és átgondolt részvétel (csereutazások – lehetőségek és igények szerint – német, francia, angol és olasz nyelvterületre). Az élő idegen nyelvek magas színvonalú oktatása mellett megfelelő igény esetén legalább szakköri szinten megtartjuk a latin nyelv tanítását és a vizsgázás lehetőségét.

Matematikai kompetencia A kompetenciában és annak alakulásában a folyamatok és a tevékenységek éppúgy fontosak, mint az ismeretek. A matematikai kompetencia – eltérő mértékben – felöleli a matematikai gondolkodásmódhoz kapcsolódó képességek alakulását, használatát, a matematikai modellek alkalmazását (képletek, modellek, struktúrák, grafikonok/táblázatok), valamint a törekvést ezek alkalmazására. A matematikai kompetencia birtokában az egyén rendelkezik azzal a képességgel, hogy alkalmazni tudja az alapvető matematikai elveket és folyamatokat az ismeretszerzésben és a problémák megoldásában, a mindennapokban, otthon és a munkahelyen. Képes megérteni egyes természeti és társadalmi-gazdasági folyamatokra alkalmazott matematikai modelleket, és ezt tudja alkalmazni a jelenségek megértésében. Követni és értékelni tudja az érvek láncolatát, matematikai úton képes indokolni az eredményeket, megérti a matematikai bizonyítást, a matematika nyelvén kommunikál, valamint alkalmazza a megfelelő segédeszközöket. Kialakul az absztrakciós, analízáló és szintetizáló képessége. Kiemelt szerepet kap a logikus gondolkodás kialakítása, amely – az elvonatkoztatás képességének nevelése és gyakorlása révén – előfeltétele bármely választott ismeretág tudományos szintű művelésének. Ennek nevelésében a vezető szerepet a matematika játssza, amely sajátos szemléletmódja révén intenzíven igénybe veszi a tanulók elvonatkoztatásra, következtetések levonására és összekapcsolására való készségét. Hasonlóképpen jelentős a szerepe minden olyan ismeretágnak, amely kifejtésmódjában több-kevesebb gyakorisággal használja a matematika eszközeit – fizika, kémia, informatika.

Természettudományos kompetencia A természettudományok esetében elengedhetetlen a természeti világ alapelveinek, az alapvető tudományos fogalmaknak, módszereknek, a technológiai folyamatoknak, valamint a mindezek emberi alkalmazása során kifejtett tevékenységek természetre gyakorolt hatásának az ismerete. Ezeknek az ismereteknek a birtokában az egyén megérti a tudományos elméletek szerepét a társadalmi folyamatok formálódásában, az alkalmazások és a technológiák előnyeit, korlátait és kockázatait a társadalom egészében (a döntéshozattal, értékekkel, erkölcsi kérdésekkel, kultúrával stb. kapcsolatosan). Különösen fontos a természet tisztelete. Olyan világszemlélet, amely az eleven természet jelenségeinek és értékeinek megismerése és felismerése útján belátja ezen értékek pótolhatatlanságát és elkötelezett védelmük felelősségét. A környezet-tudatos szemlélet nevelése elsősorban azon szakterületek – biológia, kémia, fizika, földrajz – feladata, amelyek a teremtett világ jelenségeit, illetve ezeknek az emberrel való kapcsolatát tárgyalják és értelmezik. Az értelmezést követő jelentős lépéshez, a világért érzett személyes felelősség kifejlődéséhez azonban ugyanúgy az egész iskola minden területének összehangolt nevelőmunkája vezet el, mint a többi fősorolt érték területén. A hagyományos tantárgyi ismeretanyagok egyrészt elszigetelt szakmai konkrétumokat, másrészt elvi általánosságokat tartalmaznak. Ezért nagy a jelentősége a környezetvédelmi nevelés területén végzett kísérleteknek, melyek éppen a fenti felelősségből következő gyakorlati feladatok fölismérésére és elvégzésére tanítanak. A természet ismeretére és megbecsülésére való szoktatásnak csak egyik – ideális esetben a kisebbik – része folyik az iskolai tanórák keretei között. Jelentékeny nevelő hatással bírhat emellett a természetjárás, a sokféle kutató tábor, a – jól előkészített – kötelező tanulmányi kirándulás.

Digitális kompetencia A digitális kompetencia felöleli az információs társadalom technológiáinak magabiztos és kritikus használatát a formális és informális tanulási tevékenységek, a kommunikáció és a szabadidő terén. Ez a következő készségeken, tevékenységeken alapul: információ felismerése, visszakeresése, értékelése, tárolása, előállítás, bemutatása és cseréje; továbbá kommunikáció és hálózati együttműködés az interneten keresztül. Magában foglalja a főbb számítógépes alkalmazásokat – szövegszerkesztés, prezentációkészítés, adattáblázatok, adatbázisok, információ tárolás-kezelés, az internet által kínált lehetőségek és az elektronikus média útján történő kommunikációt (pl. e-mail, hálózati eszközök). A szükséges képességek felölelik az információ megkeresését, összegyűjtését és feldolgozását, a kritikus alkalmazást, a valós és a virtuális kapcsolatok megkülönböztetését. Idetartozik a komplex információ előállítását, bemutatását és megértését elősegítő eszközök használata, valamint az internet alapú szolgáltatások elérése. Felismeri és ki is használja az IKT nyújtotta lehetőségeket a kreativitást és innovációt igénylő feladatok, problémák megoldásában. A fentiekből következően a digitális kompetencia elsajátítása messze túl mutat a digitális kultúra tantárgy keretein. Az iskolai feladatok megoldásában, tehetséggondozásban, kutatómunkában elengedhetetlen ezek használata. A pedagógusok felelősségteljes feladata a tanulóknál kialakítani a kritikus és megfontolt attitűdöket ezen eszközök használata során. Ez magában foglalja, hogy a tanuló lássa a valós és a virtuális kapcsolatok közötti különbségeket, kellő óvatossággal kezelje a világhálóról származó tartalmakat, felismerje a

használathoz kapcsolódó veszélyeket, és maga is felelősséggel viszonyuljon a világháló használóihoz. A morális magatartás erősítése ebben az esetben is kulcsfontosságú.

A tanulás kompetenciája A hatékony, önálló tanulás azt jelenti, hogy az egyén felismeri szükségleteit és ezek érdekében képes kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást is. A motiváció és a magabiztosság e kompetencia elengedhetetlen eleme, ezek kialakításával igyekszünk diákjainkat új tanulási lehetőségek felkutatására biztatni. Rámutatunk, hogy a tanulás nem csupán iskolai tevékenység, hanem az élet minden területén szükséges és hasznos, örömteli lehetőség. Törekszünk arra, hogy diákjaink önmagukról, képességeikről, valós képet alakítsanak ki. Az előttük álló feladatokat képesek legyenek beazonosítani, megoldani, megérteni következményeit.

A keresztyén értékeken alapuló személyes és társas kapcsolati kompetencia. A nevelési folyamatban fontos kialakítani a tanulóknak, hogy képesek legyenek együttműködni társaikkal az iskolai és az iskolán kívüli életben egyaránt. Tudják megfogalmazni véleményüket a közösséget érintő kérdésekben, meghallgatni és elfogadni mások érvelését. Tudjanak helyes döntéseket hozni, illetve segítséget elfogadni konfliktushelyzetekben. Képesek legyenek a stressz és a frusztráció megfelelő kezelésére. Megértsék és elfogadják, hogy a közösség tagjai felelősek egymásért.

Közösségépítés, társadalomépítés. A kisebb iskolai közösségek és különösképpen az egyes tanulók lelki gondozása, testi, lelki és szellemi fejlődésének rendszeres nyomon követése a szaktanárok szükségszerűen megosztott figyelme miatt elsősorban osztályfőnöki feladat. Az osztályfőnök munkájához tartozik a tanulócsoporthoz mindennapi életével kapcsolatos számos adminisztratív feladat elvégzése mellett az iskolaközösség alapsejtjeinek létrehozása, egészséges működtetése: osztályprogramok, tanulmányi és egyéb kirándulások megtervezése és -szervezése, megbeszélés szerint közös iskolai ünnepek (gólyabál, szalagavató, ballagás stb.) előkészítésében, lebonyolításában való részvétel. A közösségépítésben végzett osztályfőnöki munka nevelési jelentősége többértékes: Mindenekelőtt hozzájárulhat, hogy az iskola otthonosabb közeggé váljon tanulóinak számára. Másodsorban, a kisebb csoportok összetartó ereje révén elősegítheti az egész iskolai diákságot magába foglaló iskolaközösség megteremtését. Harmadsorban észrevétlenül alakíthatja ki azokat a készségeket, amelyekre a felnőtt állampolgárnak szüksége van a társadalom különféle szerveződéseiben való mozgáshoz. A tudatos közösségépítés végső eredménye a társadalomépítés. Ezért a fentiekben felsorolt – többnyire közvetett – nevelési eszközök mellett az iskolai munkában helyet kell kapnia a társadalmi és állampolgári ismeretek elsajátításának is. Az iskolából kikerülő fiatalnak ismernie kell és el kell fogadnia az állampolgári mivoltából fakadó kötelezettségeket és felelősséget éppúgy, ahogyan tisztában kell lennie és élnie kell állampolgári jogaival is. Az aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés során hangsúlyt helyezünk a társadalmi együttélés szabályainak kölcsönös betartására, az emberi jogok, a demokrácia értékeinek tiszteltetésére. Az Európai Unió tagjaként fontos, hogy diákjaink ezen szervezet kialakulásának történetéről, alkotmányáról, intézményrendszeréről, az uniós politika szempontrendszeréről ismeretekkel rendelkezzenek. Ez alapja annak, hogy tájékozódni, mérlegelni tudjanak, és képesek legyenek élni a lehetőségekkel, hangsúlyozva azt, hogy európai polgároként is megőrizték magyarságtudatukat.

A keresztyén közösségi normáknak megfelelő munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetencia A kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia segíti az egyént a mindennapi életben, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálatkozó lehetőségek megragadására. Ennek része, hogy célkitűzései érdekében az egyén terveket készít és hajt végre. Olyan készségek, képességek tartoznak ide, mint például elemzés, tervezés, szervezés, kommunikálás, a tapasztalatok értékelése, kockázatfelmérés és vállalás, egyéni és csapatmunkában történő munkavégzés, amelyek a szociális életképességhez nélkülözhetetlen elemek. Az iskola felkészíti a tanulót, hogy csoportos feladathelyzetekben részt tudjon venni a végrehajtás megszervezésében, a feladatok megosztásában. Tudatosítanunk szükséges a diákokban, hogy a munkavégzés az egyén, a család és a társadalom létfenntartását biztosítja; lássa be, hogy a munka sokszor küzdelmekkel jár, ugyanakkor személyiségépítő, társadalmi összetartozást is erősítő tevékenység. A kompetencia részének tekintjük a gazdaság működésének átfogóbb megértését, a pénz világában való tájékozódást is. A tanulónak tudatában kell lennie a vállalkozások pénzügyi és jogi feltételeivel is. A gazdasági nevelésnek szerepe van abban, hogy a tanulók tudatos fogyasztókká váljanak, mérlegelni tudják a döntéseikkel járó kockázatokat, a hasznot vagy a költségeket. Hozzájárul annak a képességnek a kialakításához, hogy

felismerjék az egyensúlyt a rövidebb és hosszabb távú előnyök között. Hangsúlyozottan fontos, hogy az egyén és a közösség érdekei összehangoltan érvényesüljenek.

Kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség magában foglalja az esztétikai megismerés igényét, illetve az elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezése fontosságának elismerését és a kifejezett érzések megértésének képességét. Ide tartozik az esztétikum mindennapokban betöltött szerepének a megértése is. Mindez valamennyi művészeti területen alapvető jártasságot igényel és feltételezi a helyi, a nemzeti, az európai és az egyetemes kulturális örökség, valamint az egyén, közösség világban elfoglalt helyének ismeretét, átlátását. Értéktrendünk szerint az a művészeti tárgyak szerepe is igen fontos a személyiség formálásban. Kiemelt szerep jut ezen a területen a rajz és vizuális kultúra, a médiaismeret, dráma és színház és az ének tantárgyaknak. Ugyanakkor szerves része ezen kulcskompetencia fejlesztése a magyar nyelv és irodalom tantárgy területén oktatott ismeretek. A befogadó tevékenység aktív alkotótevékenységgel támogatva a kreativitásfejlesztés lehetőségét biztosítja.

A múlt és a nemzeti hagyományok ismerete, amelynek révén a gondolkodó ember a jelenben zajló történelmi folyamatok megértésére és helyes döntések meghozatalára is esélyt kap. E tárgykörben az iskolai történelem- és földrajz-oktatás, és az ezek keretében megjelenő politikatörténet bír a legnagyobb hatással. Hasonlóan nagy a jelentősége azon szakterületeknek – irodalom- és művészetoktatás (zene, vizuális kultúra) –, melyek tartalmában természetesen a nemzeti hagyományok is nagy súllyal szerepelnek. Szélesebb kört vonva azonban komoly hatást fejt ki e téren minden olyan tantárgyi ismeret, amelynek tárgya az egyes tudományterületek történeti fejlődése, illetve e fejlődés logikája. Speciális területe a múlt- és hagyományismeret nevelésének az idegen nyelvi ismeretek oktatása, mely egyrészt a művelődéstörténet megalapozásához nyújt segítséget (latin), másrészt – a nem-magyar nemzeti hagyományok (élő idegen nyelvek) tárgyalása révén – saját nemzeti hagyományaink megismeréséhez és értelmezéséhez is hozzájárul. A hagyományápolásban ezen – az iskolai munka derekában elhelyezkedő – munkaterületek mellett komoly feladat hárul mind a történelemoktatást kiegészítő szakköri tevékenységekre, mind a különféle művészeti alkotó-, előadó- és érdeklődési körökre (kézművesek, énekkar, néprajzi szakkör stb.).

Egészséges életmód. Annak felismerése, hogy a jól működő társadalom, az egészséges közösség alapja a jól működő, testileg is, lelkileg is egészséges ember, s hogy ezt az egészséget mind passzív módon – negatív hatások elleni védekezéssel –, mind pedig aktívan – tudatos testedzéssel – gondozni kell. Az iskolában létrehozott orvosi ellenőrző és ellátó rendszer példátlan érték, működtetése a legjobban felfogott érdekünk. A tanulók testi állapotának (testtartásának, fogainak stb.) rendszeres ellenőrzése közvetlen formában is hasznára van az iskolaközösségnek, egyben azonban – hosszú távon – neveli is őket az efféle, a bajok megelőzését, korai felismerését szolgáló figyelem fontosságára. A testnevelés számtalan, játékosabb vagy tudatosabb eszközzel a tevékeny megelőzés területe, ugyanakkor – egyrészt a játékok, másrészt a csapatsportok révén – jelentékeny szerepet játszik a közösség, s ily módon a lelki egészség építésében is. Ennek a fölismerésnek kell elvezetnie oda minden nevelő testületben, hogy a testi és lelki egészség gondozása, megőrzése és nevelése összetartozó és egymás ellen ki nem játszható folyamatok. A lelki épség fő műhelye, egyben az iskola spirituális gondozásának letéteményese a hittan (erkölcstan, etika, bibliaismeret) oktatása. E terület felelőssége és feladatának nehézsége igen jelentős. Működését a megszokott tantárgyi keretek inkább nehezítik, mint könnyítik, kivételes pedagógiai érzékenységet és hajlékonyságot kívánva meg így a lelkipásztor-tanároktól. Ezért nagy jelentősége van a tanórákon kívüli – tömeges és személyes – nevelési formáknak (istentisztelet, csendesnap, evangélizáció, bibliakör).

E nevelési terület érdekeit képviseli, és tevékenységét hangolja össze az iskolában a gyermekvédelem felügyeletével megbízott kolléga, aki tájékozódik és tájékoztatást is tud adni az iskolaorvos, a lelkészek, a szaktanárok és az osztályfőnökök munkájáról, továbbá segít a különféle szinteken elvégzett részmunkák összehangolásában. A gyermekvédelemmel megbízott pedagógusnak mindezek mellett tájékozódnia kell a diákságot fenyegető társadalmi méretű veszélyforrásokról: a drog- és az alkoholfogyasztás terjedéséről, a szubkultúrák és a szekták beolvasztó törekvéseiről. Ezért a terület felelőse előbbiek terén az iskolaorvos, utóbbiakban az iskolai lelkészek közvetlen munkatársa is.

A felsorolt értékek, alapelvek és fejlesztési feladatok többé-kevésbé kötődnek egy-egy iskolai tantárgyhoz vagy műveltségi területhez, de az iskola akkor működik jól, ha ezek a kötődések át- meg átszövik valamennyi műveltségi terület munkáját. Így természetessé válik, ha nem csak az irodalomtanár

igényes az anyanyelv pongyolaságtól mentes használatára, és nem csak a testnevelő tanár figyel oda növendékeinek testtartására. Az együttműködésnek ez a formája teszi lehetővé azt is, hogy természetesen jelenjen meg a diákok életében és szemléletében az egyes alapértékek mélyén húzódó – és közvetlenül nem tanítható – belső tartalom: hazaszeretet, mértéktartás, igényesség, ítélőképesség.

II.1.2. A gimnázium órahálói

A hat évfolyamos matematika tagozatos képzés órahálója / Az 5/2020. (I.31.) Korm. rendelet és az erre épülő kerettantervek alapján /

tantárgy/évfolyam	7.	8.	9.	10.	11.	12.
osztályfőnöki	1	1	1	1	1	1
magyar nyelv és irodalom	3	3	3	4	4	5
történelem	2	2	2	2	3	3
állampolgári ismeretek		1				1
első idegen nyelv	3	4	3	4	4	4
második idegen nyelv			3	3	3	3
matematika	5	5	5	5	5	5
digitális kultúra	1	1	2	1	2	
erkölcstan/hittan	1	1				
természettudomány					2	
fizika	1	2	2	3		
biológia	2	1	3	2		
kémia	1	2	1	2		
földrajz	2	1	2	1		
énekezen	1	1	1	1	1*	
rajz és vizuális kultúra	1	1	1	1		
művészetek*						
technika és tervezés	1					
testnevelés és sport	5	5	5	5	5	5
kötött célú órakeret					4	6
dráma és színház	1					
mozgókép-kultúra és médiaismeret						1
hit- és erkölcstan	1	1	2	2	2	2
rendelkezésre álló órakeret	30	30	34	34	34	34
helyi óraszám	32	32	36	37	36	36

A szabadon tervezhető, az emelt szintű, a hitéleti többletórák és a kötött célú órakeretek a hat évfolyamos matematika tagozatos képzésnél

tantárgy	szabadon tervezhető többlet		emelt szintű többlet óra keret		hitéleti többletóra keret		kötött célú órakeret	
	évfolyam	heti óra	évfolyam	heti óra	évfolyam	heti óra	évfolyam	heti óra
magyar nyelv és irodalom	12.	1					11.	2
							12.	3
történelem							11.	2
							12.	3
első idegen nyelv	8.	1					11.	2
	10.	1					12.	2
második idegen nyelv							11.	2
							12.	2
matematika			7-12.	2				
digitális kultúra							11.	2
							12.	3
hittan(ref,rkat,ev)					7-8.	1		
					9-12.	2		
fizika							11.	3
							12.	3
biológia							11.	3
							12.	3
kémia							11.	3
							12.	3

**Hat évfolyamos matematika tagozatos képzés órahálója 2025-ben záruló
/ Az 5/2020. (I.31.) Korm. rendelet által módosított 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet alapján
készült központi kerettanterv/**

tantárgy/évfolyam	7.	8.	9.	10.	11.	12.
osztályfőnöki	1	1	1	1	1	1
magyar nyelv és irodalom	4*	4	4	4	4	4
történelem és állampolgári ismeretek	2	2	2	2	3	4*
első idegen nyelv	3	4*	3	4*	5*	5*
második idegen nyelv			3	3	3	3
matematika	5*	5*	5*	5*	5*	5*
informatika (digitális kultúra)	1	1	1	1		
erkölcsstan, etika	1**	1**			1****	
fizika	1	2	2	2	2	
biológia	1	2	2	2	2	
kémia	2	1	2	2		
földrajz	2	1	2	2		
énekezen	1	1	1	1	1***	
rajz és vizuális kultúra	1	1	1	1	1***	
technika és életvitel	1					1
testnevelés és sport	5	5	5	5	5	5
emeltszintű felkészítés					2	4
TD – tánc és dráma			1			
MM – mozgókép és médiaismeret						2
hit és erkölcsstan	1	1	2	2	1	2
helyi óraszám	32	32	37	37	36	36

* Szabadon tervezhető órakeret terhére

** A hetedik és nyolcadik évfolyamon az akkreditált hit és erkölcsstanba épült be

*** 11. évfolyamon a művészetek órakeretét az énekezen és a vizuális kultúra kerettanterveiből töltöttük fel

****Az akkreditált hit és erkölcsstanba épült az etika 11. évfolyamon

**A kötelező, a kötelezően választandó és választható tanórai foglalkozások és azok óraszámai a 2025-en
záruló hat évfolyamos matematika tagozatos képzésnél**

tantárgy	kötelező	évfolyam	heti óraszám	kötelezően választandó	évfolyam	heti óraszám	szabadon választható	évfolyam	heti óraszám
magyar nyelv és irodalom		7.	1					11.	2
								12.	3
történelem								11.	2
								12.	3
első idegen nyelv		8-10.	1					11.	2
		11-12.	2					12.	2
második idegen nyelv /német, francia, latin olasz/					9-12.	3		11.	2
								12.	2
matematika		7-12.	2						
informatika (digitális technika)								11.	2
								12.	3
hittan /református, római katolikus, evangélikus/					9-12.	2			
fizika								11.	3
								12.	3
biológia és egészségtan								11.	3
								12.	3
kémia								11.	3
								12.	3
földrajz								11.	3
								12.	3

A hat évfolyamos magyar tagozatos képzés órahálója
/ Az 5/2020. (I.31.) Korm. rendelet és az erre épülő kerettantervek alapján /

tantárgy/évfolyam	7.	8.	9.	10.	11.	12.
osztályfőnöki	1	1	1	1	1	1
magyar nyelv és irodalom	5	5	5	5	5	5
történelem	2	2	2	2	3	3
állampolgári ismeretek		1				1
első idegen nyelv	3	4	3	4	4	4
második idegen nyelv			3	3	3	3
matematika	3	3	3	3	3	3
digitális kultúra	1	1	2	1	2	
erkölcstan/hittan*	1	1				
természettudomány					2	
fizika	1	2	2	3		
biológia	2	1	3	2		
kémia	1	2	1	2		
földrajz	2	1	2	1		
ének-zene	1	1	1	1	1*	
vizuális kultúra	1	1	1	1		
művészetek*						
technika és tervezés	1					
testnevelés és sport	5	5	5	5	5	5
kötött célú órakeret					4	6
dráma és színház	1					
mozgóképkultúra						1
hit- és erkölcstan	1	1	2	2	2	2
rendelkezésre álló órakeret	30	30	34	34	34	34
helyi óraszám	32	32	36	36	35	34

A szabadon tervezhető, az emelt szintű, a hitéleti többletórák és a kötött célú órakeretek a hat évfolyamos magyar tagozatos képzésnél

tantárgy	szabadon tervezhető többlet		emelt szintű többlet óra keret		hitéleti többletóra keret		kötött célú órakeret		
	évfolyam	heti óra	évfolyam	heti óra	évfolyam	heti óra	évfolyam	heti óra	
magyar nyelv és irodalom			7-9.	2			11.	2	
			10-12.	1			12.	3	
történelem							11.	2	
							12.	3	
első idegen nyelv	8.	1					11.	2	
	10.	1					12.	2	
második idegen nyelv							11.	2	
							12.	2	
matematika							11.	3	
							12.	3	
digitális kultúra							11.	2	
							12.	3	
hittan(református, katolikus evangélikus)					7-8.	1			
					9-12.	2			
fizika							11.	3	
							12.	3	
biológia							11.	3	
							12.	3	
kémia							11.	3	
							12.	3	

**Hat évfolyamos magyar tagozatos képzés órahálója 2025-ben záruló
/ Az 5/2020. (I.31.) Korm. rendelet és az 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet alapján**

tantárgy/évfolyam	7.	8.	9.	10.	11.	12.
osztályfőnöki	1	1	1	1	1	1
magyar nyelv és irodalom	5*	5*	5*	5*	5*	5*
történelem és állampolgári ismeretek	2	2	2	2	3	4
első idegen nyelv	3	4*	3	4*	5*	5*
második idegen nyelv			3	3	3	3
matematika	4*	3	4*	3	3	3
informatika (digitális kultúra)	1	1	1	1		
erkölcstan/hittan/	1**	1**				
fizika	1	2	2	2	2	
biológia és egészségtan	1	2	2	2	2	
kémia	2	1	2	2		
földrajz	2	1	2	2		
énekezen	1	1	1	1	1***	
rajz és vizuális kultúra	1	1	1	1	1***	
etika					1****	
technika és életvitel	1					1
testnevelés	5	5	5	5	5	5
emeltszintű felkészítés					4	4
TD – tánc és dráma			1			
MM – mozgókép és médiaismeret						2
hit- és erkölcstan	1	1	2	2	1	2
helyi óraszám	32	31	37	36	37	35

* Szabadon tervezhető órakeret terhére

** A hetedik és nyolcadik évfolyamon az akkreditált hit és erkölcstanba épült be

*** 11. évfolyamon a művészetek órakeretét az énekezen és a vizuális kultúra kerettanterveiből töltöttük fel

****Az akkreditált hit és erkölcstanba épült az etika 11. évfolyamon

A kötelező, a kötelezően választandó és választható tanórai foglalkozások és azok óraszámái a 2025-ben záruló hat évfolyamos magyar tagozatos képzésnél

tantárgy	kötelező	évfolyam	heti óraszám	kötelezően választandó	évfolyam	heti óraszám	szabadon választható	évfolyam	heti óraszám
magyar nyelv és irodalom		7.	2					11.	2
		8-12.	1					12.	3
történelem								11.	2
								12.	3
első idegen nyelv		8-10.	1					11.	2
		11-12.	2					12.	2
második idegen nyelv /német, francia, latin olasz/					9-12.	3		11.	2
					12.	2			
matematika		7. és 9.	1					11.	2
								12.	3
informatika								11.	2
								12.	3
hittan /református, római katolikus, evangélikus/					9-12.	2			
fizika								11.	3
								12.	3
biológia és egészségtan								11.	3
								12.	3
kémia								11.	3
								12.	3
földrajz								11.	3
								12.	3

**A négy évfolyamos idegen nyelvi tagozatú képzés órahálója
/ Az 5/2020. (I.31.) Korm. rendelet és az erre épülő kerettantervek alapján /**

tantárgy/évfolyam	9.	10.	11.	12.
magyar nyelv és irodalom	3	4	4	5
történelem	2	2	3	3
állampolgári ismeretek				1
I. Idegen nyelv	5	5	5	5
II. Idegen nyelv	3	3	3	3
matematika	3	3	3	3
digitális kultúra	2	1	2	
természettudomány			2	
fizika	2	3		
biológia	3	2		
kémia	1	2		
földrajz	2	1		
ének-zene	1	1	1*	
vizuális kultúra	1	1		
művészetek*				
testnevelés és sport	5	5	5	5
osztályfőnöki	1	1	1	1
kötött célú órakeret			5	6
mozgókép-kultúra és médiaismeret				1
hit- és erkölcstan	2	2	2	2
rendelkezésre álló órakeret	34	34	34	34
helyi óraszám	36	36	36	35

A szabadon tervezhető, az emelt szintű, a hitéleti többletórák és a kötött célú órakeretek a négy évfolyamos idegen nyelvi tagozatos képzésnél

tantárgy	szabadon tervezhető többlet		emelt szintű többlet óra keret		hitéleti többletóra keret		kötött célú órakeret	
	évfolyam	heti óraszám	évfolyam	heti óraszám	évfolyam	heti óraszám	évfolyam	heti óraszám
magyar nyelv és irodalom	12.	1					11.	2
történelem							12.	3
első idegen nyelv			9-10.	2			11.	2
			11-12.	1			12.	2
második idegen nyelv							11.	2
							12.	2
matematika							11.	3
							12.	3
digitális kultúra							11.	2
							12.	3
hit-tan/református, katolikus, evang./					9-12.	2		
fizika							11.	3
							12.	3
biológia							11.	3
							12.	3
kémia							11.	3
							12.	3

**A négy évfolyamos biológia tagozatú képzés órahálója
/ Az 5/2020. (I.31.) Korm. rendelet és az erre épülő kerettantervek alapján /**

tantárgy/évfolyam	9.	10.	11.	12.
magyar nyelv és irodalom	3	4	4	5
történelem	2	2	3	3
állampolgári ismeretek				1
I. Idegen nyelv	4	4	4	4
II. Idegen nyelv	3	3	3	3
matematika	3	3	3	3
digitális kultúra	2	1	2	
természettudomány*				
fizika	2	3		
biológia – egészségtan	4	4	4	4
kémia	2	2		
földrajz	2	1		
éneke-zene	1	1	1***	
vizuális kultúra	1	1		
művészetek***				
testnevelés és sport	5	5	5	5
osztályfőnöki	1	1	1	1
kötött célú órakeret			5*	6**
mozgókép-kultúra és médiaismeret				1
hit- és erkölcstan	2	2	2	2
rendelkezésre álló órakeret	34	34	34	34
helyi óraszám	37	36	37	37

* Biológia tagozat kiváltja a természettudományt

** Biológia tagozat ebből két óra

*** éneke-zene

A szabadon tervezhető, az emelt szintű, a hitéleti többletórák és a kötött célú órakeretek a négy évfolyamos biológia tagozatos képzésnél

tantárgy	szabadon tervezhető többlet		emelt szintű többlet óra keret		hitéleti többletóra keret		kötött célú órakeret	
	évfolyam	heti óraszám	évfolyam	heti óraszám	évfolyam	heti óraszám	évfolyam	heti óraszám
magyar nyelv és irodalom	12.	1					11.	2
történelem							12.	3
első idegen nyelv	9.	1					11.	2
második idegen nyelv							12.	2
matematika							11.	3
digitális kultúra							12.	3
hit- és erkölcstan, katolikus, evang./					9-12.	2	11.	2
fizika							12.	3
biológia			9.	1				
			10.	2				
			11-12.	4				
kémia			9.	1			11.	3
földrajz							12.	3
							11.	3
							12.	3

A négy évfolyamos történelem tagozatos képzés órahálója
/ Az 5/2020. (I.31.) Korm. rendelet és az erre épülő kerettantervek alapján /

tantárgy/évfolyam	9.	10.	11.	12.
magyar nyelv és irodalom	3	4	4	5
történelem	4	4	5	5
állampolgári ismeretek				1
I. Idegen nyelv	4	3	4	4
II. Idegen nyelv	3	3	3	3
matematika	3	3	3	3
digitális kultúra	2	1	2	
természettudomány*			2	
fizika	2	3		
biológia	3	2		
kémia	1	2		
földrajz	2	1		
ének-zene	1	1	1***	
vizuális kultúra	1	1		
művészetek***				
testnevelés és sport	5	5	5	5
osztályfőnöki	1	1	1	1
kötött célú órakeret			5*	6*
mozgókép-kultúra és médiaismeret				1
hit- és erkölcsstan	2	2	2	2
rendelkezésre álló órakeret	34	34	34	34
helyi óraszám	37	36	37	36

* történelem tagozat ebből két óra

*** ének-zene

A szabadon tervezhető, az emelt szintű, a hitéleti többletóra és a kötött célú órakeretek a négy évfolyamos történelem tagozatos képzésnél

tantárgy	szabadon tervezhető többlet		emelt szintű többlet óra keret		hitéleti többletóra keret		kötött célú órakeret	
	évfolyam	heti óraszám	évfolyam	heti óraszám	évfolyam	heti óraszám	évfolyam	heti óraszám
magyar nyelv és irodalom	12.	1					11.	2
történelem			9-12.	2			12.	3
első idegen nyelv	9.	1					11.	2
							12.	2
második idegen nyelv							11.	2
							12.	2
matematika							11.	2
							12.	3
digitális kultúra							11.	2
							12.	3
hittan/ref,rkat,ev/					9-12.	2		
fizika							11.	3
							12.	3
biológia							11.	3
							12.	3
kémia							11.	3
							12.	3
földrajz							11.	3
							12.	3

II.1.3. A tantárgyi tantervek

A tananyagot és az annak teljesítésével kapcsolatban megfogalmazott célokat, követelményeket részletesen a szaktárgyi tantervek rögzítik. /1. melléklet/

II.1.4. A választható tantárgyak, foglalkozások, ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai

A köznevelési törvény lehetőséget biztosít arra, hogy a tanuló heti kötelező tanóráinak száma és az osztályok engedélyezett heti időkerete különbözetét egyéb foglalkozás megtartásához és osztálybontáshoz vegye igénybe.

Ezek az órák, foglalkozások lehetőséget nyújtanak a tanuló egyéni érdeklődésének kielégítésére, hozzájárulnak a műveltségi területek tartalmának bővítéséhez, segítik a tanulók mentális fejlődését, biztosítják a diákok sportolási és mozgásigényeinek kielégítését.

Iskolánkban a tehetséggondozás nagy hagyományokkal rendelkezik. A kötelező tanórai keretek között ez a pedagógiai munka nem bontakozhat ki teljességében. Ezért hirdet meg, szervez a gimnázium szakköröket, versenyfelkészítő foglalkozásokat, tehetség-köröket, anyanyelvápoló köröket, énekkart, néptáncsoportot, sportköröket. Partnerintézményi együttműködéseink a Semmelweis Egyetem Orvostudományi Karával és a Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsészettudományi Karával a tehetségek felkutatását, a bennük rejlő talentumok kibontakoztatását szolgálják. Akkreditált kiváló tehetségpontként részt veszünk a Nemzeti Tehetségsegítő Program munkájában. Ez az intenzív munka és az ehhez csatlakozó személyes felkészítés adhat esélyt olyan elmélyülésre, melynek eredményeképpen az iskolai tanulók sikerrel vehetnek részt az országos középiskolai szaktárgyi tanulmányi versenyeken vagy egyéb helyi, regionális, illetve országos vetélkedőkön. A választható órák keretében biztosítjuk az emelt szintű képzést 11. és 12. évfolyamos diákjaink számára a továbbtanulásukhoz fontos tantárgyak esetében.

Fontos pedagógiai feladatnak tartjuk, hogy az intézményünkbe felvételt nyert tanulók sikeres érettségi eredménnyel zárják középiskolai éveiket. Az egyes tantárgyakban hiányosságokkal küzdő, valamilyen okból lemaradó diákjainknak korrepetálásokat, felzárkóztató foglalkozásokat tartunk.

Az iskola minden év április 15-éig elkészíti és közzéteszi a tájékoztatót azokról a tantárgyakról, foglalkozásokról, amelyekből a tanulók választhatnak. A tájékoztatónak tartalmaznia kell, hogy azt előreláthatóan melyik pedagógus fogja oktatni.

Az iskola - a bejövő évfolyamokat kivéve- május 20-áig felméri milyen szabadon választott tanítási órán, foglalkozáson kívánnak a tanulók részt venni.

Ha a tanulót – kérelmére – felvették a szabadon választott tanítási órára, a tanítási év végéig, vagy, ha a tanítási év vége előtt befejeződik, az utolsó tanítási óra befejezéséig köteles azon részt venni. Erről a tényről – a szabadon választott tanítási órára történő jelentkezés előtt – a tanulót és a tizennyolc év alatti, kiskorú tanuló szülőjét írásban tájékoztatni kell.

A szabadon választott tanórai foglalkozást az értékelés és a minősítés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében úgy kell tekinteni, mint a kötelező tanítási órát.

A szabadon választott foglalkozások esetében /szakkör, korrepetálás stb./ a minősítés, a magasabb évfolyamra lépés feltétele nem érvényes.

II.1.5. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

A gimnázium pedagógiai céljai megvalósítása érdekében bizonyos tantárgyakat csoportbontásban tanít. Ezek közül vannak olyanok, amelyeket a képzés formájától függetlenül ilyen szervezeti keretek között valósítjuk meg, míg más esetekben a tagozat sajátossága határozza meg a csoportbontást.

Csoportbontásban oktatjuk a következő tantárgyakat képzési formától függetlenül:

- digitális kultúra,
- idegen nyelvek,
- matematika.

Hat évfolyamos képzésünkön

- magyar nyelv és irodalom,
- fizika hetedik évfolyamon, kémia egyik órában
- kémia nyolcadik évfolyamon, fizika egyik órában
- technika és tervezés hetedik évfolyamon

Négy évfolyamos biológia- idegen nyelv osztályunkban

- biológia
- kémia 9-10. évfolyamon

Négy évfolyamos biológia- idegen nyelv- történelem osztályunkban

- biológia
- történelem
- kémia 9-10. évfolyamon

A szabadon választott tantárgyak, foglalkozások esetében általában a minimális csoportlétszám nyolc fő.

Ennél kisebb létszámmal is elindítjuk a foglalkozást az emelt szintű képzések esetében. Amennyiben a nem kötelező érettségi tantárgyaknál a jelentkezők száma minimális 1-2 fő, felvesszük a kapcsolatot más gimnáziummal, hogy vendégtanulói jogviszony keretében részesüljön ezen tárgy emelt szintű képzésében.

II.1.6. Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

A tantervek, tanmenetek, taneszközök, tantárgymódszertani eljárások szabad megválasztása, megváltoztatása – a vonatkozó szabályok, rendelkezések keretein belül, az intézmény pedagógiai programjában, különösen helyi tantervében rögzítettek betartásával – az egyes szakmai munkaközösségek, s ezeken belül a pedagógusok joga és felelőssége. Az iskola munkaközösségei a hatályos jogszabályokat figyelembe véve arról az jegyzékről választják ki a használatos tankönyveket, melyet a minisztérium hivatalos tankönyvjegyzéke tartalmaz valamint az egyház közoktatási intézményeinek szakmai felügyeletét ellátó Református Pedagógiai Intézet állított össze. Az iskola minden lehetséges eszközzel elősegíteni és támogatni kívánja olyan tankönyvek, jegyzetek, munkafüzetek, szöveg- és feladatgyűjtemények vagy tanári kézikönyvek kiadását, melyeket a gyakorló tanárok a református gimnázium sajátos igényeihez igazítva készítettek.

II.1.7. Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei

A tanulók magasabb évfolyamba lépésének feltétele az évfolyamra előírt tanulmányi követelmények teljesítése /20/2012.EMMI rendelet 77.§ (1)/. A tanév eredményes befejezésének, illetve a magasabb évfolyamba történő lépésnek érdemi feltétele, hogy a tanuló legalább elégséges szinten beszámoljon az egyes tantárgyak adott tanévre meghatározott anyagában való jártasságáról. Ha a tanuló a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból - elégtelen osztályzatot kapott, javítóvizsgát tehet és amennyiben az augusztusi javítóvizsgán teljesíti a tantárgyi követelményeket, magasabb évfolyamra léphet. Az egyes tanulók év végi osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten tekinti át, és a pedagógus, illetve az osztályfőnök által megállapított osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről.

II.1.8. Az iskolai beszámoltatás- az ismeretek számonkérése- követelményei és formái

A tanulóknak az egyes szaktárgyakban tanúsított előmenetelét, eredményeit a szaktanárok rendszeresen ellenőrzik és értékelik írásban és szóban.

II.1.8.1. Az ismeretek számonkérésének követelményei

Az ismeretek számonkérésével kapcsolatos követelményeket az egyes tantárgyak helyi tantervei fogalmazzák meg. Rendkívüli, indokolt esetben a követelményeket befolyásolhatja egy-egy tanuló sajátos helyzete, testi, érzékszervi fogyatékosága. A szaktanárok minden tanév első tantárgyi óráján ismertetik a tanulókkal (és az első szülői értekezleten, illetve a fogadóórákon a szülőkkel) a tantárgy követelmény- és értékelési rendszerét, a pótlási és javítási lehetőségeket.

A felsorolt alapelvek alapján a munkaközösségekre, illetve a nevelőtestület egészére nézve egységes követelmények kialakítására és következetes alkalmazására törekszünk:

- olyan ismereteket kérünk számon, amelyeket megtanítottunk, elsajátítottunk tanulóinkkal,
- az iskola tantárgyi követelményrendszerére épül,
- a beszámoltatás a diák tudására irányul,
- változatos számonkérési formákat alkalmazunk,
- a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő számonkérést végzünk,

- kiszámítható, objektív, indoklással ellátott és igazságos értékelést valósítunk meg,
- a tanulóval az osztályzást követően ismertetjük érdemjegyeit,
- az írásbeli munkák, a szóbeli feleletek esetében, ha szükséges személyre szabott értékelést alkalmazunk, amely túlmutat az adott érdemjegyen.

II.1.8.2. Az ismeretek számonkérésének formái, rendje, módjai; a tanulók tudása értékelésében játszott szerepe

A tanulók haladását, fejlődését, tudását rendszeresen ellenőrizzük, melynek során a diagnosztikus (a tanulók előzetes tudásának feltárására irányuló), formatív (a tanulás folyamatában zajló) és szummatív (a tanuló teljesítményét követelményekhez viszonyító) típusú értékelést egyaránt alkalmazunk. Az ellenőrzés, illetve számonkérés történhet szóban vagy írásban, azaz felelet vagy dolgozat formájában és vonatkozhat kisebb ismereti egységre vagy nagyobb témakörre. Az írásos számonkérés kiterjedhet a tanulócsoporthoz egy részére vagy az egész csoportra. Előbbi esetben az írásos és a szóbeli számonkérés párhuzamosan is előfordulhat. A nagyobb témakörökre vonatkozó, teljes tanulócsoporthoz érintő írásbeli beszámoló közeledtét az előkészítés során a tanulóknak és a többi kollégának – a házirendben meghatározott módon – előre jelezni kell. A szabályzat határozza meg azt is, hogy egy tanítási napon hány előzetesen bejelentett általános írásbeli beszámoló tartható. Az előzetes tájékoztatás kötelezettsége – a dolog természeténél fogva – nem érvényes a szóbeli, illetve az ismeretek vagy a tanulók szűkebb körét érintő írásos beszámolókra.

Írásbeli beszámoltatás

Az írásbeli feleltetés változatos formáit alkalmazzuk a tudásszint mérésére.

A röpdolgozat az aznapi házi feladatot kéri számon, előzetes bejelentés nélkül.

Kisebbségi anyagrészben szerzett ismeretekről ad visszajelzést tanárnak és diáknak egyaránt: a dolgozat.

A témazáró dolgozat, nagyobb ismeretegységek számonkérése. Ezek számát a tananyagban szereplő témakörök mértéke vagy a tantárgy óraszámja határozza meg.

A diák írásbeli munkáit – a témazárót is – legkésőbb két héten belül, értékelve visszajelzi.

A témazárókat az adott tanév végéig a szaktanárnak meg kell őriznie. Bizonyos tantárgyak esetében a témazárók ideje és tartalma összehangolt egy évfolyamon belül.

A témazárók összeállítása – az évfolyamszintű mérésektől és a központi vizsga feladatlapoktól eltekintve – az adott osztályban tanító szaktanár feladata.

A tanév során évfolyamszintű felméréseket végzünk egyes tantárgyakból – az éves munkaterv rögzíti ennek beosztását. A feladatsort a munkaközösség-vezető a munkaközösséggel egyeztetve állítja össze.

A témazárók nagyobb súllyal szerepelnek az év végi jegyek kialakításában, mint egy átlagos felelet.

A kötelező érettségi tárgyakból a 12. évfolyamon írásbeli próbaérettségit tartunk. Minden tantárgyból törekszünk arra, hogy a felmérés tartalma követelményeiben és körülményeiben az igazi vizsgához hasonlítson, hiszen hasznosságát így tudjuk a legjobban biztosítani.

Szóbeli beszámoltatás

Az írásbeli számonkérés mellett minden tantárgyból igyekszünk minél több szóbeli számonkérést alkalmazni. Ez lehetőséget nyújt tanulóinknak arra, hogy a szóbeli kifejezőképességüket is fejleszthessék. Ugyanakkor kedvező alkalom ez tudásuk visszaadása azoknak a diákoknak, akik szóban könnyebben fejezik ki magukat, mint írásban. A kommunikációs készség fejlesztése pedagógiai programunk egyik stratégiai célja. A legtöbb tantárgyban a tananyag és az értékelés része kiselőadás tartása, és ahol a tantárgy sajátosságai lehetővé teszi - a tantárgy természetéből adódóan váltakozó gyakorisággal - tanáraink alkalmazzák a szóbeli feleletet.

Magyar nyelv és irodalomból valamint történelemből a 11. évfolyam második félévében szóbeli évfolyam vizsgát tartunk. Az ellenőrzés szóbeli formájának szükségességét az is indokolja, hogy a tanulóknak érettségi tantárgyak szinte mindegyikében szóban is vizsgáznuk kell.

II.1.9. Az otthoni fölkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

A tananyag elsajátítására való fölkészülés lényeges eleme a tanulók otthoni munkája. E munka elsődleges célja az ismeretek birtokba vétele, másodlagos – ugyanakkor sokkal nagyobb jelentőségű – célja azonban az, hogy a tanulókat fölkészítse a későbbi életükben egyre nagyobb szerepet játszó önálló tananyag-földolgozásra, ismeretszerzésre. Az otthoni munka (házi feladatok) kiadásánál erre a két vezérszempontra egyaránt figyelemmel kell lenni. A házi feladatok meghatározásának további elvei a következők:

- Meg kell találni az iskolai és az otthoni munka helyes arányát. Az új ismeretek elsajátításának első rendű színtere az iskola, otthoni feladatul ilyen munka csak korlátozott mértékben adható ki; az iskolai és otthoni munka arányait a tanárnak kell meghatározni, az elsajátítandó ismeret bonyolultságának, a csoport képességeinek és a rendelkezésre álló idő mennyiségének figyelembe vételével.
- Ügyelni kell arra, hogy az otthoni feladatra fordítandó idő a munka mennyisége vagy típusa (aprólékos, precizitást igénylő stb.) miatt ne legyen túlságosan nagy;
- Tekintetbe kell venni a következő foglalkozásig hátralévő időt. Más a kiadható feladatok mennyisége, ha a következő tanóra másnap van, és más, hogyha 2-3 nap is adódik a fölkészülésre.
- Figyelembe kell venni a fölkészülésre kiadott ismeretanyag bonyolultságát.

A korlátok:

A házi feladatok mennyiségének korlátozásakor általános szabály az arányos és egyenletes terhelés követelményének figyelembe vétele. A korlátozást azonban semmilyen mértékegységben (megtanulandó oldalak vagy elvégzendő feladatok száma stb.) nem lehet pontosan rögzíteni: a kiadható mennyiség jelentős mértékben függ a csoport adottságaitól, a szóban forgó anyag nehézségi fokától és további tényezőktől.

A fenti – kényszerű – szabályozhatatlanságot tovább bonyolítja a csoport egyes tagjainak egymástól eltérő képessége. Ennek megfelelően mindig akad, aki számára a feladatok mennyisége soknak tűnik, míg mások könnyedén végeznek ugyanannyival, esetleg éppen keveslik.

II.1.10. A tanuló magatartása, szorgalma minősítésének követelményei

A magatartásra vonatkozó kívánalmakat és szabályokat az iskola Házirendje rögzíti. A szabályzatok általánosságokat, irányelveket fogalmaznak meg, egy-egy tanuló vagy egy-egy eset minősítése azonban minden esetben önálló pedagógiai megítélés tárgya. Egy-egy tanuló adott időszakban tanúsított magatartásának osztályozásakor a minősítést viszonyítani kell az általános követelményekhez, a társak közösségében (osztály, tanulócsoporthoz) kialakult viselkedési szinthez, a tanuló személyes adottságaihoz, neveltségéhez és az előző években tőle megszokott megnyilvánulásokhoz is. A magatartás félévi és tanév végi osztályzatát az iskola belső szabályainak megfelelően befolyásolja a tanulóval szemben alkalmazott fegyelmi intézkedések (írásbeli figyelmeztetések, intések és megrovások) száma és minősége, valamint a tanuló igazolatlanul mulasztott óráinak száma.

A szorgalom fogalma hasonlóképpen viszonylagos. A tantárgyi követelmények teljesítésének színvonala egyénenként más és más mértékű erőfeszítést követel a növendékektől. Ezért a minősítéskor mérlegelni kell, hogy a tanuló teljesítménye mögött mekkora munka áll. A magatartáshoz hasonlóan a szorgalom félévi és tanév végi osztályozásakor is figyelembe veendő a csoport munkájának színvonala, serkentő vagy visszahúzó ereje éppúgy, mint a tanuló addigi teljesítményeinek tendenciája.

II.1.11. A tanulók teljesítményének (a számonkérés eredményeinek) minősítése

A tanulók szóbeli és írásbeli megnyilatkozásait – feleleteit, illetve dolgozatait – érdemjegyekkel, féléves vagy éves munkáját osztályzattal kell minősíteni. Az érdemjegyek száma egy-egy félév során az adott tantárgy heti óraszámával legalább megegyező, heti egy óras tantárgy esetén, minimum kettő. Az érdemjegyeket a tanuló és a szülők tájékoztatása végett az elektronikus napló megfelelő rovatába kell bevezetni illetve bevezettetni. Mód van arra, hogy a több témakört felölelő írásbeli számonkérés nagyobb súllyal essék latba, mint egy-egy felelet – ha ezt a tananyag világosan indokolja és a

„súlyozásról” a tanár előre tájékoztatja a diákokat. A félévi osztályzatot az e-naplóban kell rögzíteni, és nyomtatott formában a szülők tudomására hozni. A tanév végi osztályzatot föl kell tüntetni az e-naplóban és az egyes osztályok törzskönyvében, valamint a tanuló bizonyítványában. A félévi vagy tanév végi osztályzatnak összhangban kell állnia a minősítési időszakban kapott érdemjegyekkel.

A hagyományos ötfokozatú skálán minősítjük tantárgyanként a tanulókat: 5 (jeles), 4 (jó), 3 (közepes), 2 (elégséges), 1 (elégtelen).

A tanuló tanév végi érdemjegye az egész évi teljesítményét tükrözi. Az a tanuló, aki a tanév végén valamely tantárgyból elégtelen osztályzatot szerzett, tanulmányait csak javítóvizsga sikeres letétele után folytathatja a következő évfolyamban.

A javítóvizsga, az osztályozóvizsga valamint az írásbeli témazáró dolgozatok értékelési határai: biológia, dráma és színház, ének-zene, fizika, földrajz, digitális kultúra kémia, mozgókép és médiakultúra, rajz és vizuális kultúra, testnevelés tantárgyaknál:

0-39% elégtelen

40-54% elégséges

55-69% közepes,

70-84% jó

85-100% jeles

magyar nyelv és irodalom, matematika, történelem és hittan tantárgyaknál

0-49% elégtelen

50-62% elégséges

63-74% közepes

75-87% j

88-100% jeles

idegen nyelvek

0-59 % elégtelen

60-67 % elégséges

68-75 % közepes

76-84% jó

85-100 % jeles

Amennyiben a szaktanár a meghatározott ponthatárok alkalmazása során szükségesnek látja, a témazáró dolgozatok esetében az egyes ponthatárokat legfeljebb tíz százalékponttal módosíthatja.

A szóbeli feleletek értékelése

5 (jeles): A tanuló a tantervi követelményeknek kiválóan és önállóan megfelelt,

4 (jó): A tanuló a kijelölt tananyagban megbízhatóan, csak kevés és jelentéktelen hibával megfelelt,

3 (közepes): A tanuló a tantervi követelményeknek pontatlanul, néhány hibával megfelelt,

2 (elégséges): A tanuló a kijelölt tananyagban súlyos hiányosságokkal megfelelt,

1 (elégtelen): A tanuló szaktanári segítséggel sem tud eleget tenni a minimális követelményeknek.

II.1.12. A tanuló magatartása, szorgalma értékelésének és minősítésének formái

A tanulók tanulmányi teljesítményét, magatartását, szorgalmát a félévenkénti osztályozó konferenciákon a tantestület osztályzatokkal minősíti. A tanulmányi teljesítmény minősítését a szaktanárok bejegyzése rögzíti az osztályozó napló megfelelő rovatában. A magatartás és a szorgalom osztályzatait az osztályközösség véleményének meghallgatása után az osztályfőnök terjeszti a véglegesítésre felhatalmazott konferencia elé. A minősítés fokozatai:

	5	4	3	2
magatartás:	példás	jó	változó	rossz
szorgalom:	példás	jó	változó	hanyag

A magatartás értékelésekor

Példás (5) az a tanuló, aki

- a házirendben foglaltakat betartja,
- tanórán és tanórán kívül példamutatóan viselkedik,
- feladatait teljesíti, kötelességtudó,
- társaival és a tanárokkal szemben udvariasan viselkedik,
- az osztályközösség életében részt vesz,
- óvja, védi az iskola felszerelését, környezetét,
- igazolatlan óráinak száma nem haladja meg a 3 órát
- nincs fegyelmi okokból írásbeli intője, megrovása;

Jó (4) az a tanuló, aki

- a házirendben foglaltakat alapvetően betartja,
- tanórán és tanórán kívül rendesen viselkedik,
- társaival és a tanárokkal szemben udvariasan viselkedik,
- feladatait általában teljesíti,
- igazolatlan óráinak száma nem haladja meg a 8 órát
- legföljebb egy írásbeli figyelmeztetője, intője van;

Változó (3) annak a tanulónak a magatartása, aki

- az iskolai házirend részeit nem minden esetben tartja be,
- tanórán vagy tanórán kívül többször fegyelmezetlenül viselkedik,
- feladatait nem minden esetben teljesíti,
- előfordul, hogy társaival szemben durva, a tanárokkal tiszteletlen,
- igazolatlan óráinak száma nem haladja meg a 15 órát
- osztályfőnöki megrovása vagy igazgatói intője van;

Rossz (2) az a tanuló, aki

- a házirend megfelelő előírásait sorozatosan megsérti,
- feladatait nem vagy csak ritkán teljesíti,
- magatartása fegyelmezetlen,
- társaival és a felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlan, durva,
- viselkedése romboló hatású, akadályozza a nevelést, oktatást,
- igazolatlan óráinak száma meghaladja a 15 órát
- több szaktanári intőt kapott, osztályfőnöki megrovása és igazgatói intője vagy nevelőtestületi megrovása van.

A szorgalom értékelésekor:

Példás (5) az a tanuló, aki

- képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt,
- tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi,
- a tanórákon aktív,
- munkavégzése pontos,
- nincsen háromnál több közepes osztályzata,
- a szükséges felszerelést tanítási órákra elhozza;

Jó (4) az a tanuló, aki

- képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt,
- feladatait rendszeresen elvégzi,
- a tanórákon többnyire aktív,
- a szükséges felszerelést tanítási órákra elhozza,
- nincsen szaktárgyi bukása;

Változó (3) annak a tanulónak a szorgalma,

- akinek tanulmányi eredménye jelentősen elmarad képességeitől,
- akinek tanulmányi munkája, teljesítménye hullámzó,
- aki feladatait gyakorta nem teljesíti,
- akinek felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik,

- aki érdemjegyeit, osztályzatait több tárgyból is lerontja,
- egy elégtelen szaktárgyi osztályzatot szerez,
- a tanórákon többnyire csak figyelmeztetésre dolgozik;

Hanyag (2) az a tanuló, aki

- képességeihez képest keveset vagy semmit sem tesz tanulmányi fejlődése érdekében,
- tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen,
- feladatait többnyire nem végzi el,
- felszerelése, házi feladata rendszeresen hiányzik,
- a tanuláshoz nyújtott pedagógusi segítséget nem fogadja el,
- az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg,
- kettő vagy több elégtelen szaktárgyi osztályzatot szerez.

II.1.14. Választható érettségi vizsgatárgyak, a felkészítés formái

A kötelező érettségi tárgyak vizsgájára történő felkészítést az iskola középszinten és emelt szinten egyaránt végzi – ebbe a körbe tartozik az iskola helyi tanterve szerint tanított minden idegen nyelv (angol, francia, latin, német, olasz)–. A kötelező érettségi tárgyak mellett az iskola a következő választható érettségi tárgyak vizsgájára készít fel középszinten - az érettségi követelményrendszer tanórai elsajátításának biztosításával, esetleg külön foglalkozásokkal kiegészítve-: biológia, fizika, földrajz, kémia, digitális kultúra, rajz és vizuális kultúra, testnevelés, mozgókép és médiaismeret, református, katolikus, evangélikus hittan. A 11. és 12. évfolyamon szabadon választható tanórai keretek között emelt szintű képzést biztosítunk - a kötelező érettségi tárgyakon(magyar nyelv és irodalom, matematika, történelem, idegen nyelv) túl- biológia, fizika, földrajz, kémia, digitális kultúra, rajz-vizuális kultúra tantárgyakból, amelyek elősegítik a sikeres emelt szintű vizsga teljesítését. Az érettségi vizsgára bocsátás feltétele mindegyik tantárgy esetén az iskola helyi tantervében szereplő tantárgyi követelmények teljesítése.

II.1.15. A középszintű érettségi vizsga témakörei a 2020-as NAT alapján

Magyar nyelv és irodalom

magyar nyelv

- Kommunikáció
- A magyar nyelv története
- Ember és nyelvhasználat
- A nyelvi rendszer
- A szöveg
- A retorika alapjai
- Stílus és jelentés
- Digitális kommunikáció

irodalom

- Életművek a magyar irodalomból
- Szerzők, művek, korszakok a régi magyar irodalomból a 18. század végéig
- Portrék, metszetek, látásmódok a 19-20. század magyar irodalmából
- Metszetek a 20. századi délvidéki, erdélyi, felvidéki és kárpátaljai irodalomból
- Művek a kortárs magyar irodalomból
- Művek a világirodalomból
- Színház és dráma
- Az irodalom határterületei

Matematika

- Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok
- Halmazok
- Halmazműveletek
- Számosság, részhalmazok
- Matematikai logika
- Fogalmak, tételek a matematikában
- Kombinatorika

Gráfok
 Számelmélet,
 Alapműveletek
 A természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek
 Oszthatóság
 Számrendszerek
 Racionális és irracionális számok
 Valós számok
 Hatvány, gyök, logaritmus
 Betűkifejezések
 Nevezetes azonosságok
 Arányosság
 Százalékszámítás
 Egyenletek, egyenletrendszerek, egyenlőtlenségek, egyenlőtlenségrendszerek
 Algebrai egyenletek, egyenletrendszerek
 Nem algebrai egyenletek
 Egyenlőtlenségek, egyenlőtlenség rendszerek
 Középérték, egyenlőtlenségek
 Függvények, az analízis elemei
 A függvény
 Egyváltozós valós függvények
 A függvények grafikonja, függvénytranszformációk
 A függvények jellemzése
 Sorozatok
 Számítási és mértani sorozatok
 Kamatos kamat, járadékszámítás
 Geometria, koordináta geometria, trigonometria
 Elemi geometria
 Tételek
 A távolságfogalom segítségével definiált ponthalmazok
 Geometriai transzformációk
 Egybevágósági transzformációk
 Hasonlósági transzformációk
 Síkbeli és térbeli alakzatok
 Síkbeli alakzatok
 Térbeli alakzatok
 Vektorok síkban és térben
 Trigonometria
 Koordináta geometria
 Pontok, vektorok
 Egyenes
 Kör
 Kerület, terület
 Felszín, térfogat
 Valószínűség számítás, statisztika
 Leíró statisztika
 Statisztikai adatok gyűjtése, rendszerezése, különböző ábrázolásai
 Nagy adathalmazok jellemzői, statisztikai mutatók
 A valószínűség számítás elemei

Történelem

Gazdaság, gazdaságpolitika, anyagi kultúra
 Népeség, település, életmód
 Egyén, közösség, társadalom
 Politikai berendezkedések a modern korban;
 Politikai intézmények, ideológiák
 Nemzetközi konfliktusok és együttműködés

Idegen nyelvek

Személyes vonatkozások, család
Ember és társadalom
Környezetünk
Az iskola
A munka világa
Életmód
Szabadidő, művelődés, szórakozás
Utazás, turizmus
Tudomány és technika

Fizika

Mechanika
Newton törvényei
Newton II. törvénye
Erőlkés
Pontszerű és merev test egyensúlya
Mozgásfajták
Egyenes vonalú egyenletes mozgás
Egyenes vonalú egyenletesen változó mozgás
Összetett mozgások
Periodikus mozgások
Az egyenletes körmozgás
Mechanikai rezgések
Mechanikai hullámok
Munka, energia
A speciális relativitáselmélet elemei
Termikus kölcsönhatások
Állapotjelzők, termodinamikai egyensúly
Hőtágulás
Állapotegyenletek (összefüggés a gázok állapotjelzői között)
Az ideális gáz kinetikus modellje (→4.1)
Energiamegmaradás hőtani folyamatokban (→1.4)
Termikus, mechanikai kölcsönhatás
A termodinamika I. főtétele
Körfolyamatok
Kalorimetria
Halmazállapot-változások
Olvasás, fagyás
Párolgás, lecsapódás
Jég, víz, gőz
A termodinamika II. főtétele
Hőfolyamatok iránya
Hőfolyamatok iránya
Hőerőgépek
Elektromos és mágneses kölcsönhatás
Elektromos mező
Elektrosztatikai alapjelenségek
Az elektromos mező jellemzése
Töltések mozgása elektromos mezőben
Töltés, térerősség, potenciál a vezetőkön
Kondenzátorok
Egyenáram
Elektromos áramerősség
Ohm törvénye
Félvezetők
Az egyenáram hatásai, munkája és teljesítménye
Az időben állandó mágneses mező
Mágneses alapjelenségek
A mágneses mező jellemzése
Az áram mágneses mezeje

Mágneses erőhatások
 Az időben változó mágneses mező
 Az indukció alapjelensége
 A váltakozó áram
 A váltakozó áram teljesítménye és munkája
 Elektromágneses hullámok
 Az elektromágneses hullám fogalma
 A fény mint elektromágneses hullám
 Terjedési tulajdonságok
 Hullámjelenségek
 A geometriai fénytani leképezés
 A szem és a látás
 Atomfizika, magfizika, nukleáris kölcsönhatás
 Az anyag szerkezete (→2.4)
 Az atom szerkezete
 A kvantumfizika elemei
 Részecske- és hullámtermészet
 Az elektronburok szerkezete
 Az atommagban lejátszódó jelenségek
 Az atommag
 Radioaktivitás
 Maghasadás
 Magfúzió
 Sugárvédelem
 Elemi részek
 Gravitáció, csillagászat
 A gravitációs mező
 Csillagászat
 Fizika- és kultúrtörténeti ismeretek
 A fizikatörténet fontosabb személyiségei
 Felfedezések, találmányok, elméletek

Biológia

Bevezetés a biológiába
 Egyed alatti szerveződési szint
 Szervetlen és szerves alkotóelemek
 Lipidek
 Szénhidrátok
 Fehérjék
 Nukleinsavak, nukleotidok
 Az anyagcsere folyamatai
 Felépítés és lebontás kapcsolata
 Felépítő folyamatok
 Lebontó folyamatok
 Sejtalkotók (az eukarióta sejtben)
 Anyagcsere
 Osztódás
 A sejtműködések vezérlése
 Vírusok
 Baktériumok
 Egysejtű eukarióták
 A gombák, növények, állatok elkülönülése
 Szövetek, szervek, szervrendszerek, testtájak
 A növényvilág főbb csoportjai a szervi differenciálódás szempontjából
 Az állatvilág főbb csoportjai a szervi differenciálódás szempontjából
 A növények szövetei, szervei
 Az állatok szövetei, szaporodása, viselkedése
 Az emberi szervezet
 Homeosztázis
 Bőr
 A mozgás

Vázrendszer
Izomrendszer
Szabályozás
A mozgás és mozgási rendszer egészségtana
Táplálkozás
Emésztés
Felszívódás
Táplálkozás egészségtana
A légzés
A légzés és a légzőrendszer egészségtana (elsősegélynyújtás)
Az anyagszállítás
A testfolyadékok
A szöveti keringés
A szív és az erek
Szabályozás
A keringési rendszer egészségtana, elsősegélynyújtás
A kiválasztás
A kiválasztó szervrendszer egészségtana
Idegrendszer
Az emberi magatartás biológiai – pszichológiai alapjai
Az idegrendszer egészségtana
A hormonrendszer
Az immunrendszer
Szaporodás és egyedfejlődés
Szaporítószervek
Egyedfejlődés
Egyed feletti szerveződési szintek
Populáció
Környezeti kölcsönhatások
Kölcsönhatások
Életközösségek (élőhelytípusok)
Bioszféra
Ökoszisztéma
Anyagforgalom
Energiaáramlás
Biológiai sokféleség
Környezet- és természetvédelem
Öröklődés, változékonyság, evolúció
Molekuláris genetika
Alapfogalmak
Mutáció
Mendeli genetika
Minőségi jellegek

Kémia

1. Általános kémia
 - Atomszerkezet
 - Kémiai kötések
 - Molekulák, összetett ionok
 - Anyagi halmazok
 - Kémiai átalakulások
2. Szervetlen kémia
 - Hidrogén
 - Nemesgázok
 - Halogénelemek és vegyületeik
 - Az oxigéncsoport elemei és vegyületeik
 - A nitrogéncsoport elemei és vegyületeik
 - A szénsoport elemei és vegyületeik
 - Fémek
3. Szerves kémia
 - A szerves vegyületek általános jellemzői

- Szénhidrogének
- Halogéntartalmú szénhidrogének
- Oxigéntartalmú szerves vegyületek
- Nitrogéntartalmú szerves vegyületek
- Szénhidrátok
- Fehérjék
- Nukleinsavak
- Műanyagok
- Energiagazdálkodás
- 4. Kémiai számítások
 - Az anyagmennyiség
 - Gázok
 - Oldatok, elegyek, keverékek
 - Számítások képlettel és a kémiai egyenlettel kapcsolatban
 - Termokémia
 - Kémiai egyensúly
 - Kémhatás
 - Elektrokémia

Földrajz

- Térképi ismeretek
- Kozmikus környezetünk
- Naprendszer kialakulása, felépítése, helye a világegyetemben
- A geoszférák földrajza
- Földtörténet
- A Föld szerkezete és fizikai jellemzői
- A légkör kialakulása, anyaga és szerkezete
- Az időjárás és az éghajlat
- A vízburok földrajza
- A talaj
- A geoszférák kölcsönhatásai
- A földrajzi övezetesség
- A szoláris és valódi éghajlati övezetek
- A vízszintes földrajzi övezetesség
- A függőleges földrajzi övezetesség
- A népesség- és településföldrajz
- A népesség földrajzi jellemzői
- A települések földrajzi jellemzői
- A világgazdaság általános jellemzése, szerkezetének átalakulása és jellemző folyamatai
- A termelés, a fogyasztás és a kereskedelem kapcsolata
- A világ élelmiszergazdaságának jellemzői és folyamatai
- A világ energiagazdaságának és iparának átalakulása
- A harmadik és a negyedik szektor jelentőségének növekedése
- A világgazdasági pólusok
- A világgazdaság peremterületei
- Magyarország földrajza
- A Kárpát-medence természet- és társadalom-földrajzi sajátosságai
- Magyarország természeti adottságai
- Magyarország társadalmi-gazdasági jellemzői
- Hazánk nagytájainak eltérő természeti és társadalmi-gazdasági képe
- Hazánk nagyrégióinak (tervezési-statisztikai régióinak) természet- és társadalomföldrajzi képe
- Magyarország környezeti állapota
- Európa Regionális földrajza
- Európa általános természetföldrajzi képe
- Európa általános társadalom-földrajzi képe
- Az Európai Unió földrajzi vonatkozásai
- Észak-Európa
- Nyugat-Európa
- Dél-Európa
- Közép-Európa tájainak és országainak természet- és társadalom-földrajzi képe

Kelet- Európa természet- és társadalom-földrajzi vonásai
Európán kívüli földrészek földrajza
A kontinensek általános természet- és társadalom-földrajzi képe
Ázsia
Délkelet-Ázsia iparosodott és iparosodó országai
Nyugat-Ázsia, arab világ
Ausztrália és Óceánia
Afrika általános földrajzi képe
Amerika
A globális válságproblémák földrajzi vonatkozásai
A geoszférák környezeti problémáinak kapcsolatai
A népesség, a termelés és a fogyasztás növekedésének földrajzi következményei
Környezeti válság kialakulása és az ellene folytatott küzdelem

Ének-zene

1. A magyar népzene régi stílusa
2. A magyar népdalok új stílusú rétege és egyéb csoportjai
3. A középkor zenéje
4. Reneszánsz zene
5. A XI-XVI. sz. magyar műzenéje
6. A barokk hangszeres zenéje
7. A barokk oratórikus formái
8. A klasszicizmus énekes műfajai
9. A klasszicizmus hangszeres műfajai és műformái
10. A XVII-XIX. sz. magyar zenéje
11. A zenei romantika kialakulása
12. A nemzeti és társadalmi opera szerepe a XIX. században
13. Az orosz nemzeti zenekultúra kialakulása
14. Programzene a XIX. században
15. Késői romantika
16. A századforduló francia zenéje
17. A XX. sz-i magyar zene megteremtése
18. Zenei Folklorizmus
19. Expresszionizmus és a dodekafónia
20. Sztravinszky a XX. sz. klasszikus zeneszerzője

Vizuális kultúra

Vizuális eszközök
A vizuális nyelv
A vizuális nyelv alapelemei
A vizuális nyelvi elemek viszonyai
Vizuális nyelv és kontextus
Technikák
Tevékenységszintek
Ábrázolás, látványértelmezés
Formaértelmezés
Térelmezés
Színértelmezés
Mozgásértelmezés
Megjelenítés, közlés, kifejezés, alkotás
Vizuális eszközök
Megjelenítés sajátosságai
Technikák
Tevékenységterületek
Vizuális kommunikáció
Tárgy- és környezetkultúra
Kifejezés és képzőművészet

Digitális kultúra

1. Szövegszerkesztés
 - 1.1. A szövegszerkesztő használata
 - 1.2. Szövegjavítási funkciók
 - 1.3. Szövegszerkesztési alapok
 - 1.4. Táblázatok és objektumok a szövegben
2. Számítógépes grafika és képszerkesztés
 - 2.1. Grafika
 - 2.2. A rasztergrafika
 - 2.3. A vektorgrafika
 - 2.4. Képek feldolgozása
3. Bemutatókészítés
 - 3.1. Bemutatókészítés
 - 3.1.1. Adatok bevitele és módosítása
 - 3.1.2. Bemutató elkészítése és formázása
4. Táblázatkezelés
 - 4.1. A táblázatkezelő használata
 - 4.2. A táblázatok szerkezete
 - 4.3. Adatok a táblázatokban
 - 4.4. Táblázatformázás
 - 4.5. Diagramok és egyéb formátumok
5. Adatbázis-kezelés
 - 5.1. Az adatbázis-kezelés alapfogalmai
 - 5.2. Az adatbázis szerkezete és kialakítása
 - 5.3. Adatbázis-kezelési műveletek
6. Publikálás a világhálón
 - 6.1. Webhely felépítése
 - 6.2. Webdokumentum tartalma
 - 6.3. Webdokumentum formázása
7. Algoritmizálás, adatmodellezés
 - 7.1. Adatszerkezetek, adat be- és kivitel
 - 7.2. Algoritmusleíró eszközök
 - 7.3. Elemi algoritmusok
 - 7.4. Rekurzíó
8. A programozás eszközei
 - 8.1. Programozási nyelv
 - 8.2. Programfejlesztés és környezet

Testnevelés

- Elméleti ismeretek
- A magyar sportsikerek
- A harmonikus testi fejlődés
- Az egészséges életmód
- Testi képességek
- Gimnasztika
- Atlétika
- Torna
- Ritmikus gimnasztika
- Úszás
- Testnevelési és sportjátékok
- Természetben űzhető sportok
- Sportversenyek, bajnokságok szervezeti felépítése
- Küzdősportok
- Gyakorlati ismeretek
- Gimnasztika
- Atlétika
- Futások
- Ugrások
- Dobások
- Torna
- Talajtorna

Szekrényugrás
Felemáskorlát
Gerenda
Ritmikus gimnasztika
Gyűrű
Nyújtó
Korlát
Úszás
Testnevelési és sportjátékok
Kézilabda
Kosárlabda
Labdarúgás
Röplabda

Hit- és erkölcstan (református, katolikus, evangélikus)

Ószövetség
Alapvető ószövetségi bevezetés-tudományi ismeretek
Újszövetség
Alapvető újszövetségi bevezetés-tudományi ismeretek
Kortörténeti ismeretek
Krisztus egyházának története
A saját felekezet története
Az egyház tanítása
Ünnepek, ünnepi időszakok
A keresztyénség erkölcsi tanítása
A nagy világvallások alapvető gondolatai
A saját egyház mai élete
Szövegértelmezés

Mozgóképkultúra és médiaismeret

A mozgóképanyelv alapjai, a filmpoétika fogalmai
Mozgóképi szövegértés
Mozgóképi szövegalkotás
Műfaj- és műismeret
Korstílusok
Egyetemes filmtörténeti ismeretek
Magyar filmtörténeti ismeretek
Média a mindennapi életben
A médiaszövegek befogadása
Médiainstítmények
A reprezentáció
Jellegzetes televíziós műsorszípusok

II.1.16. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja

Iskolánk a Nemzeti köznevelésről szóló törvény 27.§ (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezi meg a mindennapos testnevelést. Ezen órákból legfeljebb heti két óra váltható ki a sportról szóló törvény szerinti igazolt sportolói jogviszonyban álló versenyző tanuló kérelme alapján – versenyengedély birtokában – a sportszervezet keretei között szervezett edzéstáogatás igazolásával,

amennyiben a testnevelésórát közismereti tanóra nem előzi meg vagy nem követi. Az iskola a kötelező tanórai foglalkozások keretében gondoskodik a könnyített /gyógytestnevelés/ megszervezéséről.

II.1.17. A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

A fizikai állapot mérésében az iskolaorvos együttműködik az iskola testnevelő munkaközösségével. Ennek az együttműködésnek szerves részét képezik az előbbieken már említett rendszeres orvosi mérések (az ortopédiai szűrés, illetve a tanulók életkorhoz kötött vizsgálata), melyeknek eredménye befolyással van a tanulók testnevelési besorolására is („normál”, könnyített vagy gyógytestnevelés). A mérések másik csoportját a tanulók fizikai állapotának és edzettségének mérése (fizikai fittségi mérés) testnevelő munkaközösség feladatkörébe tartozik. A fizikai fittségi mérés eredményeit a pedagógusa a mérésben érintett tanulónként, mérési azonosító alkalmazásával rögzíti és feltölti a NETFIT- rendszerbe. A fizikai fittségi mérések adatait az érintett pedagógusok elemzik, és meghatározzák az adott tanuló fizikai fittségi szintjének további fejlesztése szempontjából elsősorban az iskolai testnevelés tantárgy, keretei között – szükséges intézkedéseket.

A testnevelők rendszeresen iktatnak be olyan feladatokat vagy teszt sorozatokat foglalkozásaik programjába, amelyek a tanulók fizikai teljesítményét, terhelhetőségét, illetve állóképességét mérik (A tanulók fizikai állapotának, teljesítményeinek mérése, MKM, Budapest, 1997.). Ezek a feladatsorok lehetővé teszik a teljesítmények abszolút mérését éppúgy, mint azok összevetését a különféle statisztikai átlagadatokkal (életkor, társadalmi réteg, hazai és nemzetközi mutatók stb.)

A testi egészség védelme az iskola pedagógiai alapelvei közé tartozik. Az emberi szervezet megfelelő fejlődéséhez/működéséhez, az egészség szempontjából szilárd egyensúlyt biztosító edzettség kialakításához/megtartásához jelentős, optimális idejű és intenzitású testnevelésre és sportra van szükség. Ha a tanulók fizikai aktivitása csökken, mozgásterük beszűkül vagy megszűnik, akkor egyre nehezebben tudják elkerülni, a különféle mentális funkciózavarok kialakulását, (pl. terheléstűrés, konfliktuskezelés, problémamegoldó képesség) valamint a mozgásszegény életmóddal összefüggésbe hozható szervi, anatómiai elváltozással járó betegségek (pl. magas vérnyomás, mozgásszervi megbetegedések, elhízás stb.) kialakulását.

Egyértelműen megállapítható, hogy a rendszeres fizikai aktivitás/testedzés elősegíti:

- a nagyobb állóképességet jobb erőnléttel,
- a könnyebb és tudatosabb stresszhelyzet-kezelést,
- a határozottságot, a döntésképesség fejlődését,
- a testi-lelki harmóniát, (csökkenti a depresszió, a hipochondria és a szorongás kialakulásának esélyét),
- a fokozottabb koncentrációs képességet és szellemi kitartást,
- az erősebb aktív izomzat és csontrendszer kialakulását és megtartását, a csonttrikulás késleltetését, lelassítja az öregedési folyamatot,
- a nyugodtabb mélyebb alvást, amely elősegíti a szervezet gyorsabb regenerálódását,
- a testi panaszok csökkenését, (jobb emésztés, ritkább székrekedés, ritkább hátfájás, stb.),
- a jobb közérzetet, a ritkább ízületi és hátfájdalmakat,
- a szív-érrendszeri, mozgásszervi, daganatos és elhízással járó betegségek megelőzését,
- a tökéletes testtartást,
- esetenként a társas és egyéni kapcsolatok létesítését és ápolását.

Intézményünk a tanulók fizikai állapotának felméréséhez a következő módszereket alkalmazza:

- Dinamikus láberő mérése (helyből távolugrás, távolugrás)
- Hasizomerő mérése (hanyattfekvésből felülés)
- Futógyorsaság mérése (100, 400m-es síkfutás)
- Aerob kapacitás mérése (Cooper-teszt)
- Hátizomerő mérése (hasonfekvésből törzsemelés)
- Vállövi és a karizmok erejének mérése (mellső fekvőtámaszban karhajlítás-nyújtás, tömöttlabda dobás)
- Állóképesség mérése (négyütemű fekvőtámasz)

II.2. Az általános iskola helyi tanterve

Intézményünk helyi tantervét 2020 szeptemberétől az 1. és 5. évfolyamtól felmenő rendszerben az 5/2020. (I.31.) Korm. rendelet és az erre épülő kerettantervek alapján állítottuk össze. Betartva az egyes évfolyamokon rendelkezésre álló órakereti maximum szabályát felhasználtuk a szabadon tervezhető órakeretet, amelynek révén az iskolánk céljai hatékonyabban valósulhatnak meg.

A református iskolákban fontos óratöbbletet jelent a hittan tantárgy, illetve az e témakörön belül tárgyalt keresztyén etika, alapfokú dogmatika és egyháztörténet. A Magyarországi Református Egyház Zsinata által akkreditált református hit- és erkölcs tantervünk szervezeti része.

II.2.1. A kulcskompetenciákkal és a kompetencia alapú oktatással kapcsolatos alapelveink, céljaink és a kiemelt fejlesztési feladatok; alkalmazott pedagógiai módszereink

A Nat az Európai Unió által ajánlott kulcskompetenciákból kiindulva, arra építve, de a hazai sajátosságokat figyelembe véve szerint határozza meg a tanulási területeket átfogó általános kompetenciákat, továbbá azokat, amelyek egyetlen tanulási területre sem köthetők kizárólagosan, hanem változó mértékben és összetételben épülnek a megszerzett tudásra, fejlődnek a tanulási-tanítási folyamatban.

A felülvizsgált NAT-hoz illeszkedően a következő kompetenciák alakítását tarjuk kiemelten fontosnak munkánk során: területeken tartjuk különösen fontosnak a kulcskompetenciák és a kiemelt fejlesztési feladatok érvényesítését diákjaink számára.

1. A tanulás kompetenciái

- kialakítandó ismeretek/készségek: különféle technikák; az egyes tanulási technikák algoritmusának kialakítása; az idővel és információval való hatékony gazdálkodás; koncentráció, önfegyelm, önálló munkavégzés; források használata;
- kialakítandó attitűdök: a tanulás iránti pozitív attitűd.

2. A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)

Anyanyelvi kommunikáció:

- kialakítandó ismeretek: alapszókincs; nonverbális eszközök, nyelvi stílusok felismerése, használata; irodalmi szövegfajták felismerése
- kialakítandó készségek: beszédképesség, kifejezőképesség fejlesztése; helyes nyelvhasználat elsajátítása; írás- és olvasási készség, helyesírás, szövegértés, biztos nyelvhasználat, jegyzetelési technikák fejlesztése különféle kommunikációs helyzetekben; érvelés;
- kialakítandó attitűdök: a jó minőségű irodalom szeretete; nyilvánosság előtti magabiztos megszólalás; mások véleményének megértése, tiszteletben tartása; nyelvhelyességre, igényes nyelvhasználatra való törekvés.

Idegen nyelvi kommunikáció:

- kialakítandó ismeretek: megfelelő szókincs, kiejtés, intonáció; olvasott szöveg értése;
- kialakítandó készségek: alkalmazkodás különféle beszédhelyzetekhez; idegen nyelvi alapképességek: beszédértés, beszédképesség, íráskészség;
- kialakítandó attitűdök: az idegen nyelvek és más népek kultúrája iránti érdeklődés; bátor nyelvhasználat kialakítása és fejlesztése változatos kommunikációs helyzetekben.

3. A digitális kompetenciák

- kialakítandó ismeretek/ készségek: legfontosabb számítógépes alkalmazások (szövegszerkesztés, táblázatkezelés, adatbázisok kezelése, információtárolás); elektronikus kommunikáció; etikai elvek; információk kritikus szemlélete;

- kialakítandó attitűdök: kritikus részvétel a közösségi hálózatokban.

4. A matematikai, gondolkodási kompetenciák

- kialakítandó ismeretek: számok és mértékegységek, jelek, képletek; matematikai alpműveletek; az emberi tevékenység és a természeti környezet alakulása összefüggéseinek vizsgálata; a technikai fejlődés és életmód-változás folyamatának összefüggései; a természeti világ és a különféle technikai eszközök működési alapelveinek ismerete; környezetszennyezés, fenntartható fejlődés; a(z) Isten léteiben való hit és a tudomány nem összeegyeztethetetlen egymással;
- kialakítandó készségek: a fejben és írásban történő számolás; a matematika nyelvezetének pontos megértése és használata; pénznemek „átszámítása”; ár-érték arány felismerése; ábrák megértése;
- kialakítandó attitűdök: nevelés; adott probléma megoldását célzó logikus és kreatív gondolkodás; számtani műveletek bátor használata a mindennapi munkában; mások véleményének, különböző helyzeteknek logikai szempontból való megvizsgálása; kritikai és problémamegoldó gondolkodás; helyzetek, gondolatmenet rögzítése, ábrázolása rajzzal, számmal stb; érdeklődés, nyitottság a tudományos ismeretszerzés iránt; a hétköznapi életben tapasztalható jelenségek tudományos hátterének felfedeztetése; környezettudatos életmódra.

5. A személyes és társas kapcsolati (szociális) kompetenciák

- kialakítandó ismeretek: helyes énkép és önismeret; megfelelő viselkedésformák; az egészség megőrzésének alapjai; higiénia és táplálkozási szokások; egyén, csoport, társadalom, kultúra fogalmának összefüggései; nemzeti és kulturális identitás;
- kialakítandó készségek: konstruktív kommunikáció; empátiás és együttműködési készség; függetlenség és alkalmazkodó képesség összehangolása; a döntés és felelősségvállalás; a negatív társadalmi jelenségek, közizlés és jó ízlés különbözőségének felismerése;
- kialakítandó attitűdök: a másik ember iránti érdeklődés, tisztelet; kompromisszumkészség, tisztesség; tudatosság; felelősség; előítéletek, sztereotípiák elutasítása; részvétel a közügyekben.

6. A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

- kialakítandó ismeretek: az emberiség történelmének fontos tárgyi és szellemi alkotásai; a nemzeti kulturális kincs; európai kulturális kincs; közizlés és esztétikum összefüggései;
- különféle technikák ismerete, használata a tehetségnek megfelelően; művészeti szakkifejezések és helyes használatuk;
- kialakítandó készségek: az értékes és értéktelen közötti különbség felismerésének fejlesztése;
- kialakítandó attitűdök: saját és más népek kulturális értékeinek megismerésére való igény kialakítása; ezen értékek tiszteletben tartása.

7. Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

- kialakítandó ismeretek: személyes erősségek, gyengeségek; lehetőségek megismerése; a keresztyén közösségi normáknak megfelelő erkölcsi ismeretek
- kialakítandó készségek: bátorság és vakmerőség közötti különbségtétel; tervezés, szervezés; beszámolás; értékelés; együttműködés; időben történő reagálás a változásokra; kockázat felmérése; gépek, eszközök használata;
- kialakítandó attitűdök: a tágabb környezet iránti érdeklődés; kreativitás; egyén és közösség érdekeink összehangolása; kezdeményezőképeség; az új megvizsgálása és „pozitív mérleg” esetén elfogadása.

Hisszük, hogy a fenti kompetenciák nélkülözhetetlenek a modern világunkban való boldoguláshoz.

A kompetencia alapú oktatással kapcsolatos alapelveink és céljaink nem térnek el általában vett nevelési oktatási céljainktól, de kiegészülnek bizonyos törekvésekkel, melyek arra irányulnak, hogy a ránk bízott gyerekek bármely intézményben egységes alapokkal folytathassák tanulmányaikat.

Alapelvünk, hogy kötelességünk minden ránk bízott gyermeket lehetőségei végső határáig eljuttatni. Ennek értelmében nagyobb teret kap a felzárkóztatás. Mindezek mellett figyelembe kell vennünk, hogy a gyerekek értelmi képessége és érettsége a legalaposabb felkészítés mellett sem lehet egyforma egy-egy adott életkori szakaszban; célunk az, hogy minden növendéket a képességeihez és érettségéhez mért maximális fejlettségi szintre hozzunk. Kiegyensúlyozott, a saját helyét a közösségben és társadalomban megtaláló gyerekeket szeretnénk nevelni. Az oktatás-nevelés során igyekszünk a teljes személyiséget fejleszteni. Ennek érdekében három fontos területet erősítünk: a tudást, a képességeket, valamint a tanulás, helyes életvezetés iránti attitűdöt. Ennek kapcsán igyekszünk a hozzánk járó gyerekeket megtanítani arra, hogy tudásuk, valamire való képességük-készségük nem elszigetelt ismeret, hanem az életben használható kincs; azaz ismereteiket alkalmazni lehet és kell az iskolán kívül is.

Fejlesztésükkel, elsajátításukkal arra törekszünk, hogy a ránk bízott gyerekek bármely intézményben egységes alapokkal folytathassák tanulmányaikat. Ennek értelmében nagyobb teret kap a felzárkóztatás. Mindezek mellett figyelembe kell vennünk, hogy a gyerekek értelmi képessége és érettsége a legalaposabb felkészítés mellett sem lehet egyforma egy-egy adott életkori szakaszban; célunk az, hogy minden növendéket a képességeihez és érettségéhez mért maximális fejlettségi szintre hozzunk. Kiegyensúlyozott, a saját helyüket a közösségben és társadalomban megtaláló, tudásukat élethosszig növelő gyerekeket szeretnénk nevelni. Az oktatás-nevelés során igyekszünk a teljes személyiséget fejleszteni. Ennek érdekében három fontos területet erősítünk: a tudást, a képességeket, valamint a tanulás, helyes életvezetés iránti attitűdöt. Ennek kapcsán igyekszünk a hozzánk járó gyerekeket megtanítani arra, hogy tudásuk, valamire való képességük-készségük nem elszigetelt ismeret, hanem az életben használható kincs; azaz ismereteiket alkalmazni lehet és kell az iskolán kívül is.

Céljaink eléréséhez változatos módszereket alkalmazunk. A hagyományos magyarázat, beszélgetés, elbeszélés, kérdve kifejtés, kérdés, bemutatás, szemléltetés, vitára bocsátás mellett szívesen alkalmazzuk a korszerű, aktív tanuláson alapuló kooperatív technikákat, témanapokat és témaheteket, valamint a projektoktatást. A módszerek alkalmazása során a téma feldolgozása, a feladat megoldása a tanulók érdeklődésére, a tanulók és a pedagógusok közös tevékenységére, együttműködésére épül; a probléma megoldása és az ismeretek elsajátítása az összefüggések feltárása során alakul ki.

A ránk bízott gyerekek életkoránál fogva alapvető eszközünk a tapasztalati tanulás, ezen belül a játék, drámapedagógiai eljárások, szimuláció, szerepjáték, gamifikáció. Az életkori sajátosságokhoz, lehetőségekhez igazítva igen gyakran alkalmazunk munkánk során a sokoldalúan fejlesztő tanulókielégítést.

II.2.2. Az általános iskola órahálója – az iskola egyes évfolyamain tanított tantárgyak, a kötelező és a szabadon tervezhető tanórai foglalkozások és azok óraszámai

Az általános iskola alsó tagozatos képzés órahálója
/ Az 5/2020. (I.31.) Korm. rendelet és az erre épülő kerettantervek alapján /

Tantárgyak	1.	2.	3.	4.
magyar nyelv és irodalom	8	8	7	6
élő idegen nyelv				3
matematika	5	5	4	4
erkölcstan/hittan/	1*	1*	1*	1*
környezetismeret			1	1
éneke-zene	2	2	2	2
vizuális kultúra	2	2	2	1
technika és tervezés	1	1	1	1
digitális kultúra			1	1
testnevelés	5	5	5	5
hit- és erkölcstan	1	1	1	1
helyi óraszám	25	25	25	26

* Az 1-4. évfolyamokon az erkölcstan az akkreditált hit és erkölcstanba épült be

A szabadon tervezhető, a hitéleti többletórák az alsó tagozatos képzésnél

tantárgy	szabadon tervezhető többlet		hitéleti többletóra keret	
	évfolyam	heti óraszám	évfolyam	heti óraszám
magyar nyelv és irodalom	1.	1		
	2.	1		
	3.	2		
	4.	1		
élő idegen nyelv	4.	1		
matematika	1.	1		
	2.	1		
református hittan			1.	1
			2.	1
			3.	1
			4.	1

Az általános iskola felső tagozatos képzés órahálója
/ Az 5/2020. (I.31.) Korm. rendelet és az erre épülő kerettantervek alapján /

tantárgy/évfolyam	5.	6.	7.	8.
magyar nyelv és irodalom	4	5	4	3
élő idegen nyelv	3	3	3	3
matematika	4	4	4	4
történelem	2	2	2	2
állampolgári ismeretek				1
természettudomány	2	2		
fizika			1	2
kémia			1	2

biológia			2	1
földrajz			2	1
ének-zene	1	2	1	1
hon- és népismeret	1			
vizuális kultúra	1	1	1	1
dráma és színház				1
digitális kultúra	1	1	1	1
technika és tervezés	1	1	1	
testnevelés	5	5	5	5
osztályfőnöki	1	1	1	1
hit- és erkölcstan*	1	1	1	1
egyházi ének	1			
helyi óraszám	29	29	31	31

* Az 5-8. évfolyamokon a hit- és erkölcstan keretében református hittan

A szabadon tervezhető, a hitéleti többletórák a iskola felső tagozatos képzésénél

tantárgy	szabadon tervezhető többlet		hitéleti többletóra keret	
	évfolyam	heti óraszám	évfolyam	heti óraszám
magyar nyelv és irodalom	6.	1		
	7.	1		
matematika	7.	1		
	8.	1		
református hittan			5.	1
			6.	1
			7.	1
			8.	1
egyházi ének			5.	1

II.2.3. A tantárgyi tantervek

A tananyagot és az annak teljesítésével kapcsolatban megfogalmazott célokat, követelményeket részletesen a mellékelt szaktárgyi tantervek rögzítik. /2. melléklet/

II.2.4. A választható tantárgyak, foglalkozások, ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai

A köznevelési törvény lehetőséget biztosít arra, hogy a tanuló heti kötelező tanóráinak száma és az osztályok engedélyezett heti időkerete különbözetét egyéb foglalkozás megtartásához és osztálybontáshoz vegye igénybe.

Ezek az órák, foglalkozások lehetőséget nyújtanak a tanuló egyéni érdeklődésének kielégítésére, hozzájárulnak a műveltségi területek tartalmának bővítéséhez, segítik a tanulók mentális fejlődését, biztosítják a diákok sportolási és mozgásigényeinek kielégítését.

Iskolánkban a tehetséggondozás nagy hagyományokkal rendelkezik. A kötelező tanórai keretek között ez a pedagógiai munka nem bontakozhat ki teljességében. Ezért hirdet meg, szervez az iskola szakköröket, versenyfelkészítő foglalkozásokat, tehetség-köröket, anyanyelvápoló köröket, énekkart, néptánc-csoportot, stb. Akkreditált kiváló tehetségpontként részt veszünk a Nemzeti Tehetségsegítő Program munkájában. Ez az intenzív munka és az ehhez csatlakozó személyes felkészítés adhat esélyt olyan elmélyülésre, melynek eredményeképpen az iskolai tanulók sikerrel vehetnek részt az országos szaktárgyi tanulmányi versenyeken vagy egyéb helyi, regionális, illetve országos vetélkedőkön. Az egyes tantárgyakban hiányosságokkal küzdő, valamilyen okból lemaradó diákjainknak korrepetálásokat, felzárkóztató foglalkozásokat tartunk.

A szabadon választott foglalkozások esetében /szakkör, korrepetálás stb./ a minősítés, a magasabb évfolyamra lépés feltétele nem érvényes.

II.2.5. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

Bizonyos tantárgyakat csoportbontásban tanítunk. Valamennyi tanévben csoportbontásban oktatjuk a következő tantárgyakat:

- digitális technika,
- idegen nyelvek,
- életvitel és gyakorlat (felső tagozaton).

Ha lehetőségeink megengedik, bizonyos tanévekben pedagógia célok megvalósítása céljából egyéb tantárgyak esetében is alkalmazunk csoportbontást. Ennél a szervezési formánál ügyelnünk kell az arányos csoportlétszámra, ezért a 3. évfolyamon aktuális idegennyelv-választásnál a szülők igényei mellett a helyi pedagógia szempontokat is figyelembe véve végezzük el a csoportokba való beosztást.

A szabadon választott tantárgyak, foglalkozások esetében általában a minimális csoportlétszám nyolc fő.

II.2.6. Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

Ezeket az elveket tartalmi és formai és egyéb megfontolások köré csoportosítjuk

Tartalmilag a következőket várjuk el egy tankönyvtől, illetve segédlettől:

- Legyen tudományosan megalapozott, szakmailag megfelelő;
- Szemléletében és módszertanilag illeszkedjék iskolánk értékrendjéhez;
- A szükséges és elégséges mennyiségben és mélységben tartalmazza az adott időszakra előírt tananyagot;
- A tananyagot megfelelő logikai egységekben tárgyalja, dolgozza vagy dolgoztassa föl;
- A tananyagot motiváló, gondolkodtató formában tárja a gyerekek elé;
- A tananyag tárgyalásánál világítson rá közelebbi és távolabbi összefüggésekre;
- Bátorítson kreativitásra;
- Szóhasználata feleljen meg iskolánk szemléletének és annak az életkornak, amelynek szánták.
- Formai elvárásaink:
- esztétikus kivitelezés (tipográfia, illusztráció, színhasználat stb.)
- a szöveghez kapcsolódó tartalmas képanyag
- tartós és kezelhető kivitelezés

Egyéb választási szempontjaink:

- a szülők ingyenes tankönyvhöz való jogának tiszteletben tartása;
- igyekszünk kevés, de komplex anyagot használni, hogy az iskolatáska súlyát a lehető legkisebbre csökkentsük.
- Általánosságban elmondhatjuk:
- figyelembe vesszük a Református Pedagógiai Intézet ajánlásait;
- referenciákat gyűjtünk a tankönyvekről, -eszközökről;
- igyekszünk könyv- és szertárunkban az egymást követő azonos évfolyamokon használható „öröklődő” taneszköz-készletet kialakítani.

A felsorolt szempontok megtartása mellett kollégáink élhetnek a szabad tankönyvválasztás törvény-ada tja jogával.

II.2.7. Az iskola magasabb évfolyamára való lépés feltételei

Az első osztályba fölvetett tanuló a tanév végén a második évfolyamba lép. A tanuló az 1. évfolyamon csak abban az esetben utasítható évfolyamisméltésre, ha a tanulmányi követelményeket igazolt és/vagy igazolatlan mulasztásai miatt nem tudta teljesíteni, ezért nem értékelhető. A 2–8. évfolyamon a tanév végén egy, kettő vagy három tantárgyból elégtelen osztályzatot szerző tanuló csak sikeres javítóvizsga letétele után léphet felsőbb évfolyamba. Ennek elmulasztása, illetve háromnál több tantárgyból szerzett elégtelen osztályzat esetén az évfolyamot meg kell ismételni.

Az egyes tanulók év végi osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten tekinti át, és a pedagógus, illetve az osztályfőnök által megállapított osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről.

II.2.8. Az iskolai beszámoltatás-az ismeretek számonkérése-követelményei és formái

II.2.8.1. A tanulók értékelésének alapelvei

Általános kritériuma a folyamatosság, tárgyilagosság, személyre szabottság és az építő szándék

A tanulókról készített és megfogalmazott értékelés

- legyen tárgyilagos,
- mindenkor legyen ösztönző, mutasson rá a fejlődés reményteli mivoltára,
- igazodjék a gyerek életkorához, testi-lelki fejlettségéhez (szóhasználat, módszer),
- tegye egyértelművé a pozitívumokat, a negatívumokat és a hiányosságokat,
- ismerje el a teljesítménybe fektetett erőfeszítést,
- szorítkozzék az adott feladatra, ne általánosítson,
- időben a lehető leghamarabb kövesse az értékelendő eseményt vagy produktumot (ellenkező esetben nem fejleszt, csak minősít),
- legyen arányos az elvégzett feladat nagyságával,
- ne csak alkalomszerűen, hanem folyamatosan, megtervezetten is történjék, ezzel erősítve a helyes szokásokat, viselkedésformákat,
- legyen személyre szóló és differenciált, így valamennyi gyerek a saját szintjén juthat sikerhez.

Hiányosságok közlésekor fontos a fokozatosság, ezek fölemlítése először négy szemközt, beszélgetésben történik, az ismétlődő és súlyosabb hibák eredménye írásos elmarasztalás.

Az ismeretek számonkérésének követelményei:

A számonkérés, értékelés, minősítés módjának mindenkor meg kell felelnie a pedagógushoz méltó, humánus emberi magatartás normáinak, és a tanuló épülését kell szolgálnia. Véleményünk szerint a tanulóknak kötelessége a föl adott tananyagot megtanulni akkor is, ha nem számítanak értékelés céljával történő ellenőrzésre. Ezért úgy gondoljuk, a pedagógus akár szóban, akár írásban bármikor beszámoltathat bejelentés nélkül. Ezt jó lelkiismerettel megteheti, ha ő maga tisztességesen, alaposan megtanította a tananyagot, választ adott a gyerekek tananyaggal kapcsolatos kérdéseire, a gyerekek pontosan tisztában vannak azzal, hogy mit kell tudniuk, és milyen forrásokból tudnak föl készülni. Az ellenőrzés célja soha nem a gyerek hiányosságainak megszegyenítő leleplezése, hanem a tananyag megtanítása.

II.2.8.2. Az ismeretek számonkérésének formái, rendje, korlátai; Tanulók tudása értékelésében betöltött szerepe

A tanulók teljesítményének, magatartásának, szorgalmának folyamatos ellenőrzése és értékelése pedagógiai munkánk alapvető része. A tanulók haladását, fejlődését, tudását rendszeresen ellenőrizzük, melynek során a diagnosztikus, formatív és szummatív típusú értékelést egyaránt alkalmazzuk.

A diagnosztikus (= helyzetfeltáró) értékelés helye munkánkban: a tanulók előzetes tudásának feltárására irányul; hol maradtak le, hol haladtak gyorsabban; ilyen értékelést végzünk például egy-egy a tanulási folyamat, új anyagrész kezdetén, amikor felmérjük a gyerekek előzetes ismereteit, hogy tudjuk, mire építhetünk. Diagnosztikus értékelésünk soha nem értékelő-szummatív.

A formatív (= fejlesztő-formáló) értékelés alkalmazása: a tanulás folyamatában zajlik; míg a diagnosztikus értékelés elsősorban a tanár számára szolgál visszajelzéssel, addig a formatív értékelés esetében a visszajelzés címzettje főként a tanuló. Információt, tükröt ad arról, hogy hol tart a tanuló, mit tud, és mit nem tud, hol vannak hiányosságai. Ezáltal segíti a tanuló önértékelését. A formatív értékelés

alkalmazásánál azt a szemléletet, pedagógiai filozófiát fejezzük ki, amely szerint a tanuló nem passzív „gyerekanyag”, akivel csak „megtörténik” a tanítás, hanem aktív részese a pedagógiai folyamatnak. Ha a diagnózisra azt mondjuk, hogy a folyamat kezdetén áll, akkor a formatív értékelésről azt mondhatjuk, hogy mintegy végigkíséri az iskolánkban zajló pedagógiai folyamatokat.

A szummatív (= „summázó”, lezáró-összegző-minősítő) értékelés a tanulási szakasz végén áll, azaz a tanuló teljesítményét viszonyítjuk a követelményekhez. Ennek során a tanulót teljesítménye alapján mintegy „kategóriákba soroljuk” és minősítjük. Ez a fajta minősítés szelektálja diákjainkat, mert egy bizonyos szint alatti eredménnyel nem léphetnek tovább. A szummatív értékelés formája például a témazáró, vizsga, félévi és tanév végi lezáró értékelés stb. Ilyen típusú értékelés alapján határozzuk meg, hogy mely diákunk léphet tovább automatikusan gimnáziumunkba, és mely diákunktól várjuk el felvételi vizsga teljesítését.

A beszámoltatás vagy számonkérés az ellenőrzés egyik módja. Lehet szóbeli vagy írásos formája, és történhet az értékelés (osztályozás) szándékával, vagy anélkül. Alkalmazzuk egy-egy kisebb terjedelmű tananyagrészt áttekintésére, és lehet összefoglaló jellegű egy-egy témakör végén. Az 1–2. osztályban mindennap ellenőrizzük az írásbeli feladatok elkészítését. A gyerekeket fokozatosan szoktatjuk az önellenőrzésre, de ez soha nem helyettesítheti a nevelői ellenőrzést. A szóbeli számonkérés az életkornak megfelelő szinten és formában valamennyi évfolyamon szerepel, ennek célja az ismeretsajátítás ellenőrzésén kívül a szóbeli kifejezőképesség fejlesztése.

A tananyag-elsajátítás minőségét 1–8. osztályig valamennyi tantárgyból ellenőrizzük, írásbeli és szóbeli eljárásokkal, folyamatosan és egy-egy témakör lezárásakor. A készségtárgyak „tudását” természetesen a tantárgynak megfelelő módon ellenőrizzük.

A gyermek teljesítményéről az első évfolyamon negyedévente adunk írásos tájékoztatást a szülőknek (ennek része a félévi értesítő és a tanév végi bizonyítvány). Ez az értékelés kiterjed a gyerek fejlettségi szintjére, erősségeire, a fejlesztendő terület megnevezésére és a fejlesztés eltervezett, javasolt módjára – az adott tantárgy területén.

Az első osztályosokat, és félévkor a második. osztályosokat szövegesen értékeljük, ők még nem kapnak érdemjegyet és osztályzatot. második osztály év végétől gyerekeinket érdemjeggyel, osztályzattal értékeljük.-

A szülő kérésére a szaktanárok év közben és év végén is szívesen állnak rendelkezésre részletes szóbeli értékelés céljából, és – ha szükséges – a fejlesztés módjáról való tájékoztatásra. A minősítés formái, az egyes tantárgyak osztályzatai: 5 (jeles), 4 (jó), 3 (közepes), 2 (elégséges), 1 (elégtelen). A tanév közben kapott érdemjegyek száma: kéthavonta annyi, ahány tanítási óra van egy héten az adott tantárgyból. Egyórás tantárgyból havi egy jegyet minimum kapnak a gyerekek. Minden alkalommal megtartjuk azt a szabályt, hogy a nagyobb lélegzetű, összefoglaló jellegű szóbeli vagy írásos számonkérés kitűzött időpontját jó előre közöljük a tanítványokkal. Emellett a gyerekeket a feleletre vagy dolgozatra a számon kérendő tananyag pontos meghatározásával és átismétlésével alaposan előkészítjük. Figyelünk arra, hogy egy tanítási napra lehetőleg ne essen egynél több, komoly koncentrációt igénylő számonkérés, és minden számonkérés alkalmával elegendő időt adunk az otthoni főkészülésre. Két egymást követő tanórán csak a legkritkább esetben íratunk nagydolgozatot. Ennek megvalósítására óracserét szoktunk alkalmazni. Gyerekeinket ezen a területen nem tesszük ki váratlan helyzeteknek – kivéve, ha azt pedagógiai céllal alkalmanként szükségesnek találjuk.

Írásbeli számonkérésnél a következő értékelést alkalmazzuk:

- 100 – 91 %-os teljesítmény = jeles (5)
- 90 – 81 %-os teljesítmény = jó (4)
- 80 – 61 %-os teljesítmény = közepes (3)
- 60 – 51 %-os teljesítmény = elégséges (2)
- 50 % és annál alacsonyabb teljesítmény = elégtelen (1)

Számonkérésnél figyelembe vesszük, hogy minden gyerek más módon tud a legjobban megnyilatkozni. Egyiknek az írásos, másoknak a szóbeli beszámoló az erős oldala. Igyekszünk tanulóinkat olyan módon beszámoltatni, hogy a tudásuk a legjobban megnyilvánulhasson.

Az az érdemjegy nagyobb súllyal szerepel a félévi, év végi osztályzatban, amely személyre szabott, adekvát számonkérési forma eredményeképpen született. Szükség esetén – részsképeség zavarok – nem alkalmazzuk a gyerek számára nehezen megoldható számonkérési formát, és érdemjeggyel egyáltalán

nem értékeljük a gyereket, ha a szakszolgálat munkatársai erre javaslatot tesznek. Differenciálás céljából a fent meghatározott %-os értékeléstől indokolt esetben lefelé eltérünk.

Az érdemjegyeket a tanulók és a szülők tájékoztatása végett az elektronikus naplóba vezetjük be. Mód van arra, hogy a több témakört felölelő írásbeli számonkérés nagyobb súllyal essék latba, mint egy-egy felelet – ha ezt a tananyag világosan indokolja és a „súlyozásról” a tanár előre tájékoztatja a diákokat. A félévi osztályzatot az e-naplóban rögzítjük és nyomtatott formában is eljuttatjuk a szülőkhöz. A tanév végi osztályzatot is tartalmazza az elektronikus napló, és mellette a diák törzskönyvében és bizonyítványában is szerepel. A félévi vagy tanév végi osztályzat összhangban áll a minősítési időszakban kapott érdemjegyekkel 5 (jeles), 4 (jó), 3 (közepes), 2 (elégséges), 1 (elégtelen). A tanuló tanév végi érdemjegye az egész évi teljesítményét tükrözi. Az a tanuló, aki a tanév végén valamely tantárgyból elégtelen osztályzatot szerzett, tanulmányait csak javítóvizsga sikeres letétele után folytathatja a következő évfolyamban.

II.2.9. Az otthoni (napközis és tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

A tanóra nem zárul le a kicsöngetéssel. Növendékeink otthoni feladatokat is végeznek. Az otthoni felkészülés feladatai lehetnek előkészítő és alkalmazó tevékenységek. Az előkészítő feladatok elvégzése során a gyerekek fölkészülnek a közeljövőben feldolgozandó tananyagra, hogy már bizonyos ismeretek birtokában találkozzanak vele. Az alkalmazó feladatok az ismeretek elmélyítését célozzák azok felelevenítésével, rögzítésével, alkalmazásával.

A stabil, jól megalapozott tudás megteremtéséhez tehát feltétlenül szükség van arra, hogy a gyerekek iskolán kívül is foglalkozzanak a tananyaggal. Nem mindegy azonban, hogy ez milyen feltételekkel történik.

A házi feladatok meghatározásánál alapelv az életkori és egyéni sajátosságoknak való megfelelés. Nekünk, nevelőknek tisztában kell lennünk azzal, hogy a gyerekkor alaptevékenysége a játék. Annál inkább így van ez, minél fiatalabb egy gyerek. A játéktevékenység idejéből csak fokozatosan lehet – és kell is – egyre többet elvenni az iskolai vagy otthoni tanulás, feladatkészítés számára. Csak az a feladat fejleszt, amit a gyerek nagyobb nehézség nélkül, önállóan meg tud oldani, mert azt lelki, fizikai, kognitív fejlettségi szintje lehetővé teszi. A jól meghatározott feladatok nem haladhatják meg a gyerek teherbíró képességét. Az sem célravezető azonban, ha ez a képesség nincsen kihasználva. A teherbíró-képességet egészen pontosan meghatározni igen nehéz: itt van helye a tanár megfelelő pedagógiai érzékének és képzettségének, hogy a terhelés arányos legyen. Alsó tagozaton csak néhány tárgyat tanít szaktanár, így az osztálytanító könnyen átlátja, hogy naponta mennyi a gyerekek feladata. Felső tagozaton a helyesen eltalált feladatmennyiséghez szükséges, hogy a szaktanárok egyeztessenek egymással – különösen nagyobb írásos vagy szóbeli számonkérések előtt. Tekintve, hogy a terhelhetőség egyénenként is eltér, nemcsak a tanórai munkánál, hanem az otthoni feladatok kiadásánál is alkalmazzuk a differenciálás módszerét.

A házi feladatok feladását a már említett szempontokon kívül azért is fontosnak tartjuk, mert rendszeres és önálló munkavégzéshez is szoktat. Az önállóság minden korosztály szintjén nagyon fontos, magasabb évfolyamokon jelentősége egyre növekszik. A házi feladatot igyekszünk nem a szülőknek feladni. Alacsonyabb évfolyamokon azonban időnként szükség lehet szülői segítségre. Az otthoni feladatok értékelésénél fontos szempont, hogy ne a szülői beavatkozás minőségét, hanem a gyerek saját munkáját – önállóságát, alaposságát, lelkiismeretességét, kitartását – értékeljük. (Persze, hogy szebb egy rajz, ha a szülő készíti, de ez nem lehet az értékelés alapja!) Ezt a szabályt a szülőkkel is igyekszünk elfogadtatni.

Alapelvünk, hogy a napközis, tanulószobás gyerekek minél kevesebb házi feladatot vigyenek haza. Az életkor növekedésével azonban az iskolai tanulóidő alatt nem elvégezhető feladatok száma is növekedik.

II.2.10. A tanuló magatartása, szorgalma és rendszeretete minősítésének követelményei és formái

A mindenkori értékelésről, minősítésről vallott elképzeléseinket az előzőekben leírtuk. Iskolánkban a magatartás, szorgalom és rendszeretete értékelésének szempontjai a következők:

Magatartás értékelésekor

Példás (5) az a tanuló, aki

- a házirend életkorának megfelelő követelményeit megtartja,
- tanórán és tanórán kívül példamutatóan viselkedik,
- feladatait teljesíti, kötelességtudó,
- önként vállal feladatokat és teljesíti őket,
- tisztelettudó,
- társaival és a felnőttekkel szemben udvariasan, előzékenyen viselkedik,
- az osztály- és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz,
- óvja, védi az iskola felszerelését, környezetét,
- nincs írásbeli figyelmeztetése, intője, megrovása;

Jó (4) az a tanuló, aki

- a házirend életkorának megfelelő követelményeit betartja,
- tanórán és tanórán kívül rendesen viselkedik,
- feladatait teljesíti,
- feladatokat önként nem, vagy ritkán vállal, de a rábízottakat teljesíti,
- az osztály- vagy az iskolaközösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt,
- nincs írásbeli intője vagy megrovása és legföljebb egy figyelmeztetője van;

Változó (3) annak a tanulónak a magatartása, aki

- az iskolai házirend életkorának megfelelő részeit nem minden esetben tartja be,
- tanórán vagy tanórán kívül többször fegyelmezetlenül viselkedik,
- feladatait nem minden esetben teljesíti,
- előfordul, hogy társaival szemben durva, a felnőttekkel tiszteletlen,
- a közösség szabályaihoz nehezen alkalmazkodik,
- igazolatlan mulasztása van,
- intője van;

Rossz (2) az a tanuló, aki

- a házirend életkorának megfelelő előírásait sorozatosan megsérti,
- feladatait nem, vagy csak ritkán teljesíti,
- rendetlenkedik, magatartása fegyelmezetlen,
- társaival és a felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlan, durva,
- viselkedése romboló hatású, akadályozza a nevelést, oktatást,
- több igazolatlan mulasztása van,
- több figyelmeztetést, intőt kapott, illetve van osztályfőnöki megrovása vagy ennél magasabb fokozatú büntetése.

A magatartás elbírálásakor az osztályzatok meghatározásánál legalább három felsorolt viselkedési elem együttes megjelenését vesszük alapul.

Szorgalom értékelésekor:

Példás (5) az a tanuló, aki

- képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt,
- tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi,
- a tanórákon aktív,
- szívesen vállal többletfeladatokat és azokat elvégzi,
- munkavégzése pontos,
- a tanórákon kívüli foglalkozásokon, versenyeken önként részt vesz,
- a szükséges felszerelést tanítási órákra mindig elhozza;

Jó (4) az a tanuló, aki

- képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt,
- feladatait rendszeresen elvégzi,
- a tanórákon többnyire aktív,
- többletfeladatot, tanórán kívüli foglalkozásokon vagy versenyeken való részvételt önként nem, vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti,
- a szükséges felszerelést tanítási órákra elhozza;

Változó (3) annak a tanulónak a szorgalma,

- akinek tanulmányi eredménye elmarad képességeitől,
- akinek tanulmányi munkája, teljesítménye hullámzó,
- aki a tanulásban nem kitartó,
- aki feladatait gyakorta nem teljesíti,
- akinek felszerelése, házi feladat gyakran hiányzik,
- aki érdemjegyeit, osztályzatait több tárgyból is lerontja,
- önálló munkájában figyelmetlen, a tanórán többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik;

Hanyag (2) az a tanuló, aki

- képességeihez keveset vagy semmit sem tesz tanulmányi fejlődése érdekében,
- az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg,
- tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen,
- feladatait többnyire nem végzi el,
- felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek,
- a tanuláshoz nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül,
- félévi vagy év végi osztályzata valamelyik tantárgyból elégtelen.

A szorgalom elbírálásakor az osztályzatok meghatározásánál legalább három fősorolt jellemző együttes megjelenését vesszük alapul.

A tanulók magatartását és szorgalmát 4. osztálytól havonta értékeljük és érdemjeggyel minősítjük. Az értékelés követelményeivel (szempontjaival) a gyerekek is tisztában vannak, és 3-4. osztálytól önértékelést végeznek. A tanuló önértékelésének, az osztálytársak véleményének meghallgatása után az osztályfőnök dönt a havi osztályzatról. A félévi és az év végi osztályzatokat az osztályban tanító tanárok közössége állapítja meg. Az osztályzat a félévi értesítőbe, vagy a bizonyítványba kerül.

II.2.11. A tanulók egyéb teljesítményének minősítése

A tanulmányi követelmények teljesítésének, továbbá a magatartás és szorgalom minősítését az előző pontokban leírtuk. A tanulók teljesítménye voltaképpen mindezen területek együttes vizsgálatából rajzolódik ki, hiszen igen fontos, hogy a gyermek teljesítményének megítélésekor ne szorítkozzunk csupán a tanulmányi területre. Személyiségének minél több oldalát igyekszünk figyelembe venni és a teljesítményt minősítését személyre szabni. Értelemszerűen a minősítés nem merül ki érdemjegyek, osztályzatok megállapításában, növendékeinket más módokon is minősítjük formális és informális módon. Bármelyik forma-akár az elismerő, biztató mosoly, akár egy igazgatói dicséret-fontos szerepet tölthet be a gyerek önismeretében, önértékelésében.

Az esetek többségében a minősítés eredménye, módja dicséret, de adott esetben szükséges lehet az elmarasztalás, büntetés is:

Jutalmazás

Az iskola jutalomban részesítheti azt a tanulót, aki képességeihez mérten

- példamutató magatartást tanúsít,
- az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez,
- iskolai vagy iskolán kívüli versenyen, vetélkedőn, előadáson kiemelkedő eredménnyel vesz részt, vagy
- bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének öregbítéséhez.

A tanév közben elismerésül a következő dicsérek adhatók:

- szaktanári dicséret,
- tanulószobai, nevelői dicséret,
- osztályfőnöki dicséret

- tagozatvezetői dicséret
- igazgatói dicséret
- nevelőtestületi dicséret.

Az egész évben példamutató magatartást tanúsító és kiemelkedő munkát végző tanulók a tanév végén

- szaktárgyi teljesítményért,
- általánosan magas színvonalú tanulmányi eredményért,
- példamutató magatartásért és
- kiemelkedő szorgalomért

dicséretben részesíthetők. A tanév végi dicséretek az osztályfőnök vagy az igazgató az osztály vagy az egész iskola közössége előtt adja át. Az évközi és a tanév végi dicséretek írásba kell foglalni (e-napló, oklevél) és a szülő tudomására hozzuk.

Büntetés

Az iskola büntetésben részesítheti azt a tanulót, aki

- tanulmányi kötelezettségeit folyamatosan nem teljesíti,
- a házirend előírásait nem teljesíti,
- igazolatlanul mulaszt, vagy
- bármely módon árt az iskola jó hírnevének.
- Az iskolai büntetések hivatalos formái:
- szaktanári figyelmeztetés, intés,
- tanulószobai, nevelői figyelmeztetés, intés,
- osztályfőnöki figyelmeztetés, intés,
- tagozatvezetői figyelmeztetés, intés,
- igazgatói figyelmeztetés, intés, megrovás,
- nevelőtestületi intés, megrovás.

Az iskolai büntetések kiszabásánál elsősorban a fokozatosság elve érvényesül, de ettől indokolt esetben – a vétség súlyára való tekintettel – el lehet térni.

II.1.12. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja

Iskolánk a Nemzeti köznevelésről szóló törvény 27.§ (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezi meg a mindennapos testnevelést. Ezen órákból legfeljebb heti két óra váltható ki a sportról szóló törvény szerinti igazolt sportolói jogviszonyban álló versenyző tanuló kérelme alapján – versenyengedély birtokában – a sportszervezet keretei között szervezett edzéstárogatás igazolásával, amennyiben a testnevelésórát közismereti tanóra nem előzi meg vagy nem követi. Az iskola a kötelező tanórai foglalkozások keretében gondoskodik a könnyített /gyógytestnevelés/ megszervezéséről.

II.1.13. A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

A fizikai állapot mérésében az iskolaorvos együttműködik az iskola testnevelő munkaközösségével. Ennek az együttműködésnek szerves részét képezik az előbbieken már említett rendszeres orvosi mérések (az ortopédiai szűrés, illetve a tanulók életkorhoz kötött vizsgálata), melyeknek eredménye befolyással van a tanulók testnevelési besorolására is („normál”, könnyített vagy gyógytestnevelés). A mérések másik csoportjába a tanulók fizikai állapotának és edzettségének mérése (fizikai fitsségi mérés) 5-8. évfolyamokon testnevelő munkaközösség feladatkörébe tartozik. A fizikai fitsségi mérés eredményeit a pedagógusa a mérésben érintett tanulónként, mérési azonosító alkalmazásával rögzíti és feltölti a NETFIT- rendszerbe. A fizikai fitsségi mérések adatait az érintett pedagógusok elemzik, és meghatározzák az adott tanuló fizikai fitsségi szintjének további fejlesztése szempontjából elsősorban az iskolai testnevelés tantárgy, keretei között – szükséges intézkedéseket.

A testnevelők rendszeresen iktatnak be olyan feladatokat vagy teszt sorozatokat foglalkozásaik programjába, amelyek a tanulók fizikai teljesítményét, terhelhetőségét, illetve állóképességét mérik (A tanulók fizikai állapotának, teljesítményeinek mérése, MKM, Budapest, 1997.). Ezek a feladatsorok lehetővé teszik a teljesítmények abszolút mérését éppúgy, mint azok összevetését a különféle statisztikai átlagadatokkal (életkor, társadalmi réteg, hazai és nemzetközi mutatók stb.)

A testi egészség védelme az iskola pedagógiai alapelvei közé tartozik. Az emberi szervezet megfelelő fejlődéséhez/működéséhez, az egészség szempontjából szilárd egyensúlyt biztosító edzettség kialakításához/megtartásához jelentős, optimális idejű és intenzitású testnevelésre és sportra van szükség. Ha a tanulók fizikai aktivitása csökken, mozgásterük beszűkül vagy megszűnik, akkor egyre nehezebben tudják elkerülni, a különféle mentális funkciózavarok kialakulását, (pl. terheléstűrés, konfliktuskezelés, problémamegoldó képesség) valamint a mozgásszegény életmóddal összefüggésbe hozható szervi, anatómiai elváltozással járó betegségek (pl. magas vérnyomás, mozgásszervi megbetegedések, elhízás stb.) kialakulását.

Egyértelműen megállapítható, hogy a rendszeres fizikai aktivitás/testedzés elősegíti:

- a nagyobb állóképességet jobb erőnlétet,
- a könnyebb és tudatosabb stresszhelyzet-kezelést,
- a határozottságot, a döntésképeség fejlődését,
- a testi-lelki harmóniát, (csökkenti a depresszió, a hipochondria és a szorongás kialakulásának esélyét),
- a fokozottabb koncentrációs képességet és szellemi kitartást,
- az erősebb aktív izomzat és csontrendszer kialakulását és megtartását, a csonttritkulás késleltetését, lelassítja az öregedési folyamatot,
- a nyugodtabb mélyebb alvást, amely elősegíti a szervezet gyorsabb regenerálódását,
- a testi panaszok csökkenését, (jobb emésztés, ritkább székrekedés, ritkább hátfájás, stb.),
- a jobb közérzetet, a ritkább ízületi és hátfájdalmakat,
- a szív-érrendszeri, mozgásszervi, daganatos és elhízással járó betegségek megelőzését,
- a tökéletes testtartást,
- esetenként a társas és egyéni kapcsolatok létesítését és ápolását.

Intézményünk a tanulók fizikai állapotának felméréséhez a következő módszereket alkalmazza:

- Dinamikus láberő mérése (helyből távolugrás, távolugrás)
- Hasizomerő mérése (hanyattfekvésből felülés)
- Futógyorsaság mérése (100, 400m-es síkfutás)
- Aerob kapacitás mérése (Cooper-teszt)
- Hátizomerő mérése (hasonfekvésből törzsemelés)
- Vállövi és a karizmok erejének mérése (mellső fekvőtámaszban karhajlítás-nyújtás, tömöttlabda dobás)
- Állóképesség mérése (négyütemű fekvőtámasz)

II.3. A Kollégium foglalkozási terve

II.3.1. A kollégium tevékenysége szerkezete, foglalkozások

A kollégium - igazodva a Köznevelési tv. rendelkezéseire - a nevelési folyamat során a tanulói tevékenységeket - annak céljától, jellegétől függően - kollégiumi programok, csoportos és egyéni foglalkozások keretében szervezi. Külön figyelmet fordít a nemzeti és etnikai sajátosságokra és a sajátos nevelési igényű tanulók egyéni szükségleteire. A kollégium a foglalkozások formáját és tartalmát úgy határozza meg, hogy azok hozzájáruljanak a tanulók erkölcsi gyarapodásához, személyiségének gazdagodásához, kompetenciáik fejlesztéséhez, a közösség fejlődéséhez.

II.3.1.1. A kollégium által kötelezően biztosítandó foglalkozások

Felkészítő, fejlesztő foglalkozások, amelyek megszervezése során a kollégium kitüntetett figyelmet fordít a pozitív tanulási attitűd kialakítására és megerősítésére, a kreativitás fejlesztésére, e téren is feltárja, és figyelembe veszi a tanulók személyiségének az egyéni sajátosságait, ezen belül:

- *Tanulást segítő foglalkozások, amelyek az alábbiak lehetnek:*
 - a) rendszeres iskolai felkészülést biztosító egyéni és csoportos foglalkozás,
 - b) előzetes felmérésen alapuló, differenciált képességfejlesztő, tehetséggondozó foglalkozás, a valamilyen okból lemaradt tanulók felzárkóztatása, a kiemelkedő képességű tanulók gyorsabb haladásának, a sajátos érdeklődésű tanulók foglalkoztatásának biztosítása,
 - c) az ismeretek bővítése és a pályaválasztás segítése érdekében szervezett szakkörök, diákkörök
 - d) tematikus csoportfoglalkozás
- *Egyéni és közösségi fejlesztést megvalósító csoportos foglalkozások, amelyek az alábbiak lehetnek:*
 - a) tematikus csoportfoglalkozások a jelen rendeletben előírt témakörök, időkeretek és szervezési keretek figyelembevételével,
 - b) általános - kollégiumi, iskolai élethez kapcsolódó - csoportfoglalkozás, - elsősorban a kollégiumi csoport életével kapcsolatos feladatok, tevékenységek, események megbeszélése, értékelése.
- *A kollégiumi közösségek szervezésével összefüggő foglalkozások:*
kollégiumi diákfórumok (kollégiumi gyűlés, kisebb közösségek szerinti megbeszélések)
- *Speciális ismereteket adó foglalkozások*
A tanulókkal való egyéni törődést biztosító foglalkozások:
A tanuló egyéni problémájának feltárása, megbeszélése a pedagógussal
Ezekon a foglalkozásokon a tanulók feltárhatják egyéni problémáikat, ezek megoldásában számíthatnak a pedagógus tanácsaira, segítségére;
- *Szabadidő eltöltését szolgáló foglalkozások:*
 - a szabadidős foglalkozásokon szerepet kap az egészséges és kulturált életmódra nevelés, az önállóság képességének fejlesztése, a diáksport, a természeti környezet megóvása, ápolása;
 - a foglalkozások során hangsúlyt kap a gyermekek és ifjak irodalmi, képzőművészeti, zenei és vizuális képességeinek, kreativitásának, multikulturális érdeklődésük és toleranciájuk fejlesztése, a nemzetiségi és etnikai kisebbségekhez tartozó kollégista tanulók, pedig külön figyelmet és módot kapnak az anyanyelvi, nemzetiségi kultúrához való kötődésük erősítéséhez;
 - a pályorientáció szempontjából is fontos tartalmakat hordoznak a természettudományos, a műszaki, vállalkozói és gazdasági ismereteket feldolgozó és fejlesztő foglalkozások;
 - a kollégium az igényekhez és lehetőségekhez igazodva támogatja a kollégium pedagógiai programjának alapelveivel összhangban lévő öntevékeny diákkörök működését.(sportkörök, hitelethez kapcsolódó bibliakörök, néptánc, filmklub)

A felkészítő, közösségi fejlesztést megvalósító, illetve szabadidős foglalkozások órakerete a lenti táblázat szerint alakul:

foglalkozás célja és típusa		fajtái	időkeret
felkészítő foglalkozás (csoportos és egyéni)	napi felkészítő	Szilencium	heti 14 óra
	felzárkóztató	tantárgyi korrepetálás	heti 1-2 óra
	tehetségfejlesztő	felvételi, nyelvvizsga előkészítő	heti 1-2 óra
közösségi fejlesztést megvalósító csoportos foglalkozás	csoportfoglalkozás		heti 1 óra
szabadidő eltöltését biztosító csoportos / egyéni foglalkozás A diákok érdeklődésének és igényeinek függvényében biztosítja a kollégium a felsorolt foglalkozásokhoz a szükséges feltételeket (pedagógus, helyiség, eszközök stb.)	sport szakkör	labdarúgás	napi 1 óra
		konditerem	napi 1 óra
		kosárlabda	napi 1 óra
		röplabda	napi 1 óra
	számítástechnika ismeretek / szakkör	számítástechnika	
	színházlátogatás	színház	kéthavonta
	hitéleti foglalkozások	bibliakör	heti 1-2 óra
	filmklub		
versenyek	házi verseny (csocsó, sakk, asztalitenisz)		

A felkészítő foglalkozásokon való részvétel – heti 14 órában – kötelező a kollégista tanulók számára. A kollégiumi házirend által meghatározott feltételeknek megfelelően kaphatnak felmentést a részvétel alól.

Szilenciumok:

Szilenciumi órák száma: hétfőtől – csütörtökig: heti 14 óra

I. szilencium: 16.30 – 17.30

I. szünet: 17.30 – 17.45

II. szilencium: 17.45 – 18.30

Vacsora: 18.30 – 19.00

III. szilencium 19.00 – 20.00

Az internátusi nevelőtestület szervezésében korrepetálás, felzárkóztatás, tehetséggondozás, szabadidő szervezés:

- matematika - - számítástechnika
- magyar nyelv és irodalom
- biológia – kémia - fizika
- angol - német
- sport - szabadidő

Állandó kimenő: tanítási órák után 16.15-ig

Állandó kimaradás: szülői kikérő szerint

Szabadfoglalkozás: 20.00 -21.15

Villanyoltás: a közös helyiségekben 22.00

Villanyoltás: általános 22.30

II.3.2. Kollégiumi csoportfoglalkozások keretterve és éves témaköre

A kollégiumi csoportfoglalkozások tematikáját és órakeretét az 59/2013. (VIII. 9.) a Kollégiumi nevelés országos alapprogramjának kiadásáról szóló EMMI rendelet és mellékletei határozzák meg. A témaköröket, órakeretet évfolyamra lebontva tartalmazza a rendelet, a csoportfoglalkozások ez alapján kerülnek megtervezésre.

Témakörök

1. A tanulás tanítása
2. Az erkölcsi nevelés
3. Nemzeti öntudat, demokráciára nevelés
4. Állampolgárságra, demokráciára nevelés
5. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése
6. A családi életre nevelés
7. Testi és lelki egészségre nevelés
8. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség
9. Fenntarthatóság, környezettudatosság
10. Pályaorientáció
11. Gazdasági és pénzügyi nevelés
12. Médiatudatosságra nevelés

II.3.2.1. A kollégiumi csoportfoglalkozások éves óraszámát évfolyamokra lebontva

A kollégiumokban évi 36 nevelési héttel (a 12. évfolyamon 32 nevelési héttel), ezen belül minden héten egy kötelező csoportfoglalkozással kell számolni. Ennek 60%-ára, azaz 22, illetve 20 csoportfoglalkozásra (órára) e rendelet kötelezővé teszi, hogy az itt megjelölt témákkal foglalkozzanak a kollégiumokban. A további idő a csoport és a kollégium, valamint a csoport tagjainak ügyeivel, szervezéssel, közösségi feladatok megszervezésével telik.

TÉMAKÖRÖK	ÉVFOLYAM				
	7-8.	9.	10.	11.	12.
a tanulás tanítása	4	3	2	2	2
az erkölcsi nevelés	2	2	2	2	1
nemzeti öntudat, demokráciára nevelés	2	2	2	2	1
állampolgárságra, demokráciára nevelés	1	2	2	2	1
az önismeret és a társas kultúra fejlesztése	1	1	1	1	1
a családi életre nevelés	1	1	2	2	3
testi és lelki egészségre nevelés	2	2	2	2	2
felelősségvállalás másokért, önkéntesség	2	2	2	2	1
fenntarthatóság, környezettudatosság	2	2	2	2	2
pályaorientáció	2	2	2	2	2
gazdasági és pénzügyi nevelés	2	2	2	2	3
médiatudatosságra nevelés	1	1	1	1	1
ÖSSZESEN	22	22	22	20	20

II.3.2.1.1. Az egyes témakörökhöz kapcsolódó célok, feladatok és foglalkozások/eszközök

A kollégium által kötelezően biztosítandó foglalkozások

A kollégium a foglalkozások tervezése, szervezése során kiemelten ügyel a pozitív, aktív tanulási attitűd kialakítására és megerősítésére, egyénre szabott tanulási utak támogatására a kreativitás fejlesztésére, az egész életen át tartó ismeretbővítés fontosságára, gondoskodik a tanulókkal való személyes törődés tapintatos formáinak kialakítására. Külön figyelmet fordít a nemzetiségi sajátosságokra és a sajátos nevelési igényű tanulók egyéni szükségleteire. A kollégium a foglalkozások formáját és tartalmát úgy határozza meg, hogy azok hozzájáruljanak a tanulók erkölcsi gyarapodásához, személyiségének gazdagodásához, kompetenciáik fejlesztéséhez, a közösség fejlődéséhez.

A KOLLÉGIUMI FOGLALKOZÁSOK PROGRAMTERVE

1. A tanulás tanítása

A kollégium a foglalkozások és a tevékenységek során támogatást nyújt abban, hogy a tanulók eredményesen fejezzék be választott iskolájukat.

Nagy jelentősége van az egyénre szabott tanulási módszerek elsajátításának, ezzel segítve az iskolai órákra való felkészülést, a jó eredmények elérését, a hátránnyal küzdők felzárkóztatását, a gyermekek tehetségének kibontakoztatását.

A tanulás tanítása, az ismeretszerzést és hasznosítást elősegítő beállítódások kialakítása nagymértékben hatással lesz egész felnőtt életükre, és elősegíti helytállásukat a munka világában.

Fejlesztési követelmények, 7-8. évfolyam

- Ismerje meg – és előbb pedagógus segítségével, majd önállóan alkalmazza – a kollégiumi tanulás folyamatában használatos, az életkori sajátosságokhoz igazodó, egyénre, csoportra szabott, hatékony tanulási eljárásokat, módszereket.
- Tudja szervezni idejét, tevékenységeit.
- Alakuljon ki megfelelő szövegértő olvasás, sajátítsa el az iskolai követelmények teljesítésére felkészítő tanulási technikákat.
- Legyen képes a tanultakról rövid tartalmi ismertetést készíteni, és erről szóban vagy írásban beszámolni.

Fejlesztési követelmények, 9-12. évfolyam

- Sajátítsa el és legyen képes alkalmazni a hatékony tanulási technikákat.
- A tanuló – pedagógus segítségével – legyen képes a számára legalkalmasabb módszereket kiválasztani.
- Tudjon szelektálni a megszerzett ismeretek, információk között.
- Alkalmazza a tanulást segítő hagyományos és modern eszközöket, használja a könyvtárat, és a feladatai megoldásához megfelelően tudja kiválasztani a szükséges
- Legyen képes elemezni, értelmezni, rendszerezni a megszerzett ismereteket.

Programterv

Évfolyam	7-8.	9.	10.	11.	12.
Időkeret (óra)	4	3	2	2	2
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
- különböző tanulási technikák és módszerek alkalmazása	Ismertessük az általánosan elfogadott tanulási módszereket, különös tekintettel a közösségekben történő tanulásra.				
- a megszerzett és elsajátított ismeretek értelmezése, rendezése	Ismertessük az alapvető tanulási stílusokat, azok sajátosságait, az egyes stílusoknak leginkább megfelelő, hatékony tanulási módokat. Gyakoroltassuk az iskolai követelmények teljesítésére felkészítő tanulási technikákat.				

- a könyvtárhasználat rendje és módszerei	A gyakorlatban sajátítsa el a tantárgyhoz kapcsolódó ismeretek, tartalmi elemek szabatos szóbeli és írásbeli megfogalmazását. Elemezzék, értelmezzék, rendszerezék a megszerzett ismereteket. Könyvtárlátogatással segítsük elő, hogy megfelelő módon és hatékonyan tudja használni a könyvtár nyújtotta ismeretszerzési lehetőségeket. Készítsük fel a diákokat a tudatos, tanulást segítő internethasználatra. Kérjük számon a megszerzett ismereteket és vessük össze az alkalmazott tanulási technika kiválasztásával, megfelelőségével.
---	--

2. Az erkölcsi nevelés

A kollégiumi nevelés során fontos, hogy a diákok megismerjék az alapvető erkölcsi normákat, és ezek a normák beépüljenek személyiségükbe, mindennapi életükbe, tevékenységükbe.

Lényeges, hogy az erkölcsi nevelés a napi élet gyakorlatából, tapasztalataiból vegyen példákat, egyben készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra és azok kezelésére.

A kamasz fiatalok esetében különösen jelentős, hogy segítsen számukra választ találni erkölcsi kérdéseikre, az esetleges problémáikra. Az erkölcsi nevelés nagy hatással van a közösség és az egyén életére egyaránt.

Fejlesztési követelmények, 7-8. évfolyam

- Ismerje az erkölcs fogalmát és szerepét az emberi együttélésben.
- Legyen tisztában az erkölcsi felelősség fontosságával.
- Képes legyen az életkornak megfelelő erkölcsi választásokra.

Fejlesztési követelmények, 9-12. évfolyam

- Lássza be az erkölcsi felelősség fontosságát.
- Gyakorlati és iskolai tapasztalatai, ismeretei révén ismerje fel a morális helytállás jelentőségét.
- Képes legyen megfelelő erkölcsi választásokra.

Programterv

Évfolyam	7-8	9.	10.	11.	12.
Időkeret (óra)	2	2	2	2	1
Témák	<i>Tartalmak, tevékenységek</i>				
- erkölcsi érzék kifejlődése és szerepe - felelősség- és kötelességtudat - a munka megbecsülése - mértéktartás, együttérzés, segítőkészség	Mutassuk be az embert, mint értékelő és erkölcsi lényt. Szerepgyakorlatokon keresztül, a drámapedagógia eszközeivel teremtsünk összhangot a lelkiismeret szabadsága és a személy erkölcsi felelőssége között. Példákon keresztül utaljunk az erkölcsi értékek és az erkölcsi érzék kialakításának jelentőségére az emberi kapcsolatokban. Irodalmi, történelmi személyiségek életén keresztül ismertessük a különböző erkölcsi választásokat és ezeket értékeljük. Mutassunk be a mindennapi élet tapasztalataiból a morális helytállás jelentőségét, az egyéni döntések meghozatalában betöltött szerepét. Ismertessük fel a diákokkal az erkölcsi kérdéseket felvető élethelyzeteket.				

3. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A kollégiumi foglalkozások lehetőséget biztosítanak arra, hogy a tanulók elsajátítsák azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését.

Ennek révén kialakul bennük a szűkebb és tágabb közösséghez való tartozás, a hazaszeretet érzése.

Fejlesztési követelmények, 7-8. évfolyam

- Ismerje nemzeti kultúránk értékeit, hagyományainkat.
- Életkorának megfelelő szinten ismerje az ország és a magyarság nemzeti szimbólumait.
- Ismerje meg az adott település kultúrtörténetét, hagyományait, jellegzetességeit
- Ismerje meg, hogy Magyarországon milyen nemzetiségek élnek.

Fejlesztési követelmények, 9-12. évfolyam

- Ismerje fel a közösségi összetartozást megalapozó közös értékeket.
- Tudatosuljon a közösséghez tartozás, a hazaszeretet fontossága.
- Ismerje országunk és a magyarság nemzeti szimbólumait.
- Ismerje a magyar tudomány, kultúra és sport kiemelkedő személyiségeit.
- Legyen kellő ismerete a település kultúrtörténetéről, hagyományairól.

Programterv

Évfolyam	7-8	9.	10.	11.	12.
Időkeret (óra)	2	2	2	2	1
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
- közösséghez tartozás, hazaszeretet - nemzeti, népi kultúránk értékei, hagyományai - a hazánkban élő nemzetiségek kulturális szokásai, emlékei, jelene - nemzetünk kapcsolódása Európához	Mutassuk be nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Mutassuk be a közösségi összetartozást megalapozó közös értékeket. Történeti előadásokon keresztül alakítsunk ki pozitív attitűdöt a településhez, az országhoz, a nemzethez. Ismertessük általában az Európához és az Európai Unióhoz való tartozásunk jelentőségét, történeti alapjait. Ismertessük a nemzeti és az európai identitás kapcsolatát. Egyéni témafeldolgozások révén mutassuk be a hazai nemzetiségek kulturális és nyelvi sokféleségét.				

4. Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A kollégiumban folyó nevelés sajátos pedagógiai eszközei révén elősegíti a demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének megértését.

A közösségi tevékenységek gyakorlásával a diákok átélhetik annak jelentőségét, hogy mit is jelent a felelős állampolgári részvétel a közügyekben a közösség és az egyén számára egyaránt.

Ez tágabb értelemben sokat segít a nemzeti öntudat erősítésében, és egyben összhangot teremt az egyéni célok és a közösségi jó között.

Fejlesztési követelmények, 7-8. évfolyam

- Értse a kötelezettségek és a jogok egymásra gyakorolt hatását.
- Lássa be, hogy a jog a társadalmi élet nélkülözhetetlen szabályozó eszköze.
- Legyen tisztában a demokrácia fogalmával, ismerje fel jelentőségét a közösségben, az emberi társadalomban.
- Értse meg az állampolgár és a társadalom együttműködésének fontosságát az egyéni és társadalmi célok elérése érdekében.

Fejlesztési követelmények, 9-12. évfolyam

- Értse meg az állampolgár és a társadalom együttműködésének fontosságát az egyéni és társadalmi célok elérése érdekében.
- Legyen tisztában a jog szerepével a társadalmi életben.
- Képes legyen belátni a kollégiumi diák-önkormányzat jelentőségét a kötelezettségek és a jogok gyakorlása során.
- Ismerje a demokratikus állam működésének főbb elemeit (választási rendszer, helyi önkormányzatok, törvényhozás, kormány, igazságszolgáltatás, fegyveres testületek stb.).

Programterv

Évfolyam	7-8.	9.	10.	11.	12.
Időkeret (óra)	1	2	2	2	1
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
- a demokratikus jogállam felépítése - a felelős állampolgári magatartás jelentősége - a demokrácia elvei és gyakorlati megvalósulása - cselekvő állampolgári magatartás és törvénytisztelet	Ismertessük a demokratikus jogállam működésének alapelveit, az állampolgárság fogalmát és az alapvető állampolgári jogokat. Szerepjátékokon keresztül értessük meg a cselekvő állampolgári magatartás és a törvénytisztelet jelentőségét. A diák-önkormányzati munka révén gyakorolja a közügyekben kifejtett hatékony együttműködés jelentőségét, a helyi és a tágabb közösségeket érintő problémák iránti érdeklődés fontosságát. Tevékenyen vegyen részt a kollégiumi diákönkormányzat munkájában, így a demokratikus elvek megvalósításában, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátításában.				

5. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A kollégiumi nevelés elősegíti, hogy kialakuljanak az önismeret gazdag és szilárd elméleti és tapasztalati alapjai.

A közösségi lét, a csoporthoz tartozás, az egymás közötti interakciók elősegítik a reális énkép és az önértékelés kialakulását, melyek a személyiségfejlődés meghatározó elemei.

Mód van a mások helyzetébe történő beleélés képességének kialakítására, mások elfogadására.

Ezek a képességek elősegítik, hogy kulturált közösségi élet alakuljon ki a kollégiumban.

Fejlesztési követelmények, 7-8. évfolyam

- Legyen képes személyiségjegyeit, tulajdonságait, képességeit felismerni.
- Értse, hogy tevékenységével tehet közvetlen környezetéért, csoportjáért, társaiért.
- Lássá be, hogy szükség van az alapvető magatartási szabályok betartására.

Fejlesztési követelmények, 9-12. évfolyam

- Ismerje meg az emberi kapcsolatok létrejöttét elősegítő, illetve gátló személyiségvonásokat.
- Legyen tudatában, hogy a gondosan kiválasztott és mély emberi kapcsolatok mennyire értékesek az emberi együttélésben.
- Életkorának megfelelő választékosággal legyen képes a társas kommunikációra.
- Alakuljon ki a tanulóban a választási lehetőségek felismerésének képessége, és döntési helyzetekben legyen képes e lehetőségeket mérlegelni.
- Válgják természetessé benne a másik ember személyiségének tisztelete és megértése, a helyes önismeret kialakítása, önmaga felvállalása.

Programterv

<i>Évfolyam</i>	7-8.	9.	10.	11.	12.
<i>Időkeret (óra)</i>	1	1	1	1	1
<i>Témák</i>	<i>Tartalmak, tevékenységek</i>				
<ul style="list-style-type: none"> - az önismeret és társas kapcsolati kultúra - az empátia és mások elfogadása - a tudás és tapasztalat jelentősége - társas kommunikáció 	<p>Ismertessük az önismeret és a társas kapcsolati kultúra meghatározó jellemzőit.</p> <p>A csoport aktív közreműködésével segítsük elő a megalapozott önismeret kialakítását.</p> <p>Mutassuk be a kulturált társas kapcsolatokat, a helyes egyéni és közösségi élet szabályait.</p> <p>Szerepjátékok segítségével alakítsuk ki, illetve fejlesszük a mások megértéséhez és tiszteletéhez szükséges képességeket.</p> <p>Csoport előtti megmértetés révén segítsük elő a pozitív énkép kialakítását az eddig elsajátított készségekre és tudásra alapozva annak érdekében, hogy a diákok sorsukat és életpályájukat maguk alakítsák.</p>				

6. A családi életre nevelés

A család mint a társadalom alapvető közösségi építőköve különös jelentőséggel bír a fiatalok kiegyensúlyozott személyiségfejlődésében.

A kollégiumnak éppen ezért kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek, értékek megbecsülése.

A kamaszkorban kiépülő párkapcsolatoknak is fontos szerepe van a későbbi családi közösség kialakításában.

Egymás tisztelete, a másik iránt érzett felelősség, a helyes szexuális kultúra és az erkölcsi értékek kialakítása döntő jelentőségű, melyben a kollégiumi nevelésnek fontos szerepe van.

Fejlesztési követelmények, 7-8. évfolyam

- Ismerje a család szerkezetét, működését, valamint a különféle szerepeket és szabályokat a családi közösségben.
- Képes legyen felismerni és megfelelő módon kezelni, értelmezni a családban előforduló különböző konfliktusokat.

Fejlesztési követelmények, 9-12. évfolyam

- Ismerje a különféle szerepeket és szabályokat a családban.
- Tudatosuljon a családalapítás, családtervezés, a helyes párkapcsolat és felelősségvállalás fontossága.
- Ismerje meg a helyes szexuális kultúra jellemzőit és kialakításának jelentőségét a párkapcsolatokban.

Programterv

<i>Évfolyam</i>	7-8.	9.	10.	11.	12.
<i>Időkeret (óra)</i>	1	1	2	2	3
<i>Témák</i>	<i>Tartalmak, tevékenységek</i>				
<ul style="list-style-type: none"> - a család szerepe, jelentősége az egyén életében - együttműködés és felelősségvállalás a családban - szexuális kultúra - családtervezés 	<p>Példákon keresztül mutassuk be, hogy a családi élet színtere a családi otthon.</p> <p>Ismertessük a család szerepét, jelentőségét az egészséges testi és lelki fejlődés kialakulásában. Hangsúlyozzuk az idős családtagokkal való kapcsolattartás, együttműködés és támogatásuk fontosságát.</p> <p>Mérjük fel, hogy kinek, mit jelent a család, az otthon.</p>				

- konfliktusok a családban	Szemléltessük a családi munkamegosztást, ennek helyét és szerepét a hagyományos családi közösségben. Ismertessük a helyes, felelősségteljes párkapcsolat jelentőségét és kialakításának folyamatát. Ismertessük a helyes szexuális kultúra jellemzőit és jelentőségét a férfi-nő kapcsolatban. Szerepjátékokon keresztül mutassuk be a családban előforduló konfliktusokat és kezelésük módját.
----------------------------	--

7. Testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges életritmus és életvitel kialakítása, tudatosítása meghatározó jelentőségű a fiatalok számára.

A tanulók a kollégiumban olyan ismereteket, gyakorlati képességeket sajátíthatnak el, olyan szokásokat tanulhatnak meg, amelyek segítik őket testi és lelki egészségük megőrzésében, az egészségkárosító szokások kialakulásának megelőzésében.

A kollégium sportélete nagymértékben hozzájárulhat az egészséges életmód kialakításához és fejlesztéséhez.

Fejlesztési követelmények, 7-8. évfolyam

- Legyen tisztában az egészségtudatos életmód jelentőségével.
- Tudatosuljon és váljon napi gyakorlattá az egészséges életmód és a testmozgás.
- Ismerje a különféle egészségkárosító szereket és a szenvedélybetegségeket.

Fejlesztési követelmények, 9-12. évfolyam

- Legyen tisztában a helyes életritmus és életvitel személyiségre, testi fejlődésre kifejtett pozitív jelentőségével.
- Ismerje fel az egészséget fenyegető tényezőket, a szenvedélybetegségeket, és ismerje ezek megelőzésének módjait.
- Tudatosuljon és váljon napi gyakorlattá az egészséges életmód és a testmozgás, az egészségtudatos életmód.
- Legyen tisztában az egészség, a sport és a lelki élet egymásra gyakorolt hatásával.

Programterv

Évfolyam	7-8.	9.	10.	11.	12.
Időkeret (óra)	2	2	2	2	2
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
- egészséges életmód és életvitel - a sport hatása a lelki egyensúly megteremtésében és megőrzésében - prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	Ismertessük a rendszeres testmozgás és az egészségtudatosság kapcsolatát, az elhízás és a korszerű táplálkozás, egészséges életmód és életvitel összefüggéseit. Ismertessük a káros szenvedélyeket, szokásokat, a teljesítménynövelő szerek használatának veszélyeit. Mutassuk be és a gyakorlatban alkalmazzuk a rendszeres fizikai aktivitás és sport hatását a szervezetre. Ismertessük az érzelem-, feszültség szabályozás és agresszió megelőzését a sport, a mozgással járó tevékenységek révén. Diákköri tevékenységek révén a tanulók tapasztalják meg az egyéni felelősség és döntés jelentőségét az egészséges életvitel és a szabadidős tevékenységek megvalósításában.				

8. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A hátránnyal élők iránt érzett felelősség, és az értük végzett önkéntes feladatvállalás megfelelő módon segíti a szociális érzékenység kialakulását a tanulóknál.

A szűkebb és tágabb környezetünkben ilyen helyzetben élőkért végzett önkéntes feladatvállalás fontos személyiségfejlesztő hatással bír.

Az önkéntes feladatvállalási hajlandóság beépülése, megszilárdítása fontos nevelési feladat: a tudatos, felelősségteljes állampolgári lét alapvető velejárója.

Fejlesztési követelmények, 7-8. évfolyam

- Jelenjen meg a tanuló személyiségében a szolidaritás érzése.
- Legyen érzékeny mások helyzete iránt.
- Alakuljon ki az összetartozás érzése.

Fejlesztési követelmények, 9-12. évfolyam

- Alakuljon ki segítő magatartás a fogyatékkal élők iránt. Tudatosuljon az együttműködés és az egymásra figyelés fontossága.
- Legyen motivált önkéntes feladatvállalásra a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű társak iránt.

Programterv

Évfolyam	7-8.	9.	10.	11.	12.
Időkeret (óra)	2	2	2	2	1
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
- társadalmi felelősségvállalás és szolidaritás - önkéntes feladatvállalás másokért - összetartás és együttérzés	Ismertessük a hátrányos helyzet fogalmát. Példákon keresztül mutassuk be a társadalmi felelősségvállalás fontosságát, a másokért érzett szolidaritás jelentőségét. Ismertessük, hogy mit jelent fogyatékkal élni. A segítő magatartás kifejlődése érdekében szervezzünk olyan diákkört, melyben beteg, idős emberek élethelyzetén javíthatunk. Az együttműködés, egymásra figyelés képességének kialakítása érdekében élethelyzeteken keresztül mutassuk be az egyéni felelősség és a közös felelősségvállalás egymásra hatását. Ismertessük a tágabb közösségért (kollégium, település) végzett önkéntes munka lehetőségeit és jelentőségét.				

9. Fenntarthatóság, környezettudatosság

A mai társadalmi, gazdasági helyzetben kitüntetett szerepe van a természeti környezet megóvásának.

A kollégiumi diáknak meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja.

Fel kell készíteni őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására, a környezet védelmét elősegítő tevékenységekre, közös cselekvésekre.

Fejlesztési követelmények, 7-8. évfolyam

- Váljon érzékennyé környezete állapota iránt és legyen képes a környezet sajátosságainak megismerésére.
- Tekintse értéknek a természeti és az ember alkotta környezet esztétikumát, fenntartható, harmonikus működését és jöjjön létre benne készített környezet értékeinek megőrzésére.

- Fejlődjenek ki benne a harmonikus környezet iránti igények, környezetkímélő életmódhoz szükséges szokások és legyen motivált a környezet védelmét célzó közös cselekvésre.

Fejlesztési követelmények, 9-12. évfolyam

- Ismerje fel a mindennapi életben előforduló, a környezetet szennyező anyagokat, a környezetre káros tevékenységeket, és kerülje is el ezeket.
- Legyen képes társaival együttműködésben tudatosan, a környezeti szempontokat is figyelembe véve alakítani a kollégium belső és külső környezetét.
- Ne hagyja figyelmen kívül személyes élettereinek kialakításában a környezetbarát módokat. Részesítse előnyben a természetes, újrahasznosítható anyagokat.
- Legyen felkészülve a környezettudatos döntések meghozatalára, melyekben hasznosítsa a különböző tantárgyakban tanultakat.
- Legyen felkészülve arra, hogy érvelni tudjon a környezetvédő megoldások mellett.
- Válgják erkölcsi alapulvévé a természet tisztelete, környezete megbecsülése.

Programterv

<i>Évfolyam</i>	7-8.	9.	10.	11.	12.
<i>Időkeret (óra)</i>	2	2	2	2	2
<i>Témák</i>	<i>Tartalmak, tevékenységek</i>				
<ul style="list-style-type: none"> - a természet és az emberi környezet egymásra hatása - természeti erőforrásaink védelme - ipari termelés és a környezet védelme - 'gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan' 	<p>Ismertessük, és lehetőségeink szerint mutassuk be a környezetre káros anyagokat és tevékenységeket.</p> <p>Mutassuk be (pl. természetfilm segítségével) az ember és természet egészséges együttélését.</p> <p>A gyakorlatban szervezzünk természeti környezetet védő tevékenységeket, akciókat.</p> <p>Mutassuk be az újrahasznosítható anyagok sokszínű felhasználhatóságát.</p> <p>A tanulók adjanak számot az iskolában tanultak felhasználásával arról, hogy miként tudnának segíteni környezetük megóvásában.</p> <p>Ismertessük a környezetkímélő életmód előnyeit úgy egyéni, mint a közösségre gyakorolt hatása alapján.</p>				

10. Pályaorientáció

A kollégium olyan feltételekkel rendelkezik, melyek az öntevékeny tanulói cselekvések révén biztosítják a képességeik kibontakoztatását, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják későbbi hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát.

A különféle szakkörökön, önképző körökön képessé válhatnak arra, hogy a számukra megfelelő pályaválasztásuk érdekében megtegyék a szükséges erőfeszítéseket.

A pályaválasztáson túl egyben felkészülhetnek a választott életpályára is.

Fejlesztési követelmények, 7-8. évfolyam

- Tudatosuljon a diákokban a pálya és a személyiség valamint a képességek és az adottságok összhangja.
- Tudja összehasonlítani az egyes pályák szakmai, ergonómiai elvárásait, jellemzőit.

Fejlesztési követelmények, 9-12. évfolyam

- Legyen képes felismerni az önismeret szerepét a helyes pályaválasztásban, ismerje saját képességeit.
- Legyen képes mérlegelni saját pályaválasztási lehetőségeit.
- Tudjon önállóan tájékozódni a pályaválasztási dokumentumokban.
- Legyen képes megérteni a munkahelyi feladatokat és elvárásokat.
- Tudja alkalmazni az álláskeresés különböző technikáit, alakítsa ki a megfelelő kommunikációs stílust.

- Tudatosuljon benne, hogy élete során többször pályamódosításra kényszerülhet, ezért is van jelentősége a folyamatos tanulásnak, önképzésnek.
- Rendelkezzen megfelelő ismeretekkel választott szakmájával, hivatásával kapcsolatban, munkaerő-piaci lehetőségeiről, munkavállalói szerepéről.

Programterv

<i>Évfolyam</i>	7-8.	9.	10.	11.	12.
<i>Időkeret (óra)</i>	2	2	2	2	2
<i>Témák</i>	<i>Tartalmak, tevékenységek</i>				
<ul style="list-style-type: none"> - tevékenységek és szakmák jellemzői - különféle életpályák bemutatása - a munka világa és jellemzői - továbbtanulási lehetőségek 	<p>Mutassuk be a különféle szakmákat és a betöltésükhöz szükséges képességeket, adottságokat, ergonómiai elvárásokat.</p> <p>Önismereti teszt segítségével mérjük fel a tanulók személyiségjellemzőit, érdeklődési körét és ehhez kapcsolódóan a pályaválasztási lehetőségeit.</p> <p>Mutassuk be, milyen pályaválasztási dokumentumok léteznek és azok hogyan használhatók.</p> <p>Ismertessük és gyakoroltassuk az álláskeresés (bemutatkozás, interjú, pályázat írás stb.) különböző technikáit.</p> <p>Mutassuk be, hogy a folyamatos tanulás, az újabb képzettség megszerzése mennyiben segíti a pályamódosítást, és munkanélkülivé válás esetén az újbóli elhelyezkedést.</p>				

11. Gazdasági és pénzügyi nevelés

A pénz világának, a helyes gazdálkodás alapvető szabályainak megismerésére a kollégium megfelelő helyet és lehetőséget biztosít a tanulók számára.

Működése egyben megfelelő példát mutat arra, hogy miként kell és szabad a javakkal ésszerűen gazdálkodni, a fogyasztás szerkezetét a lehetőségekhez viszonyítva megfontolt módon kialakítani.

Az egyéni és közösségi érdekek jól összehangolhatók a diák-önkormányzati munka révén. Gyakorolhatók a döntés és a felelősség egymásra hatásából adódó helyzetek.

Fejlesztési követelmények, 7-8. évfolyam

- Ismerje meg az ésszerű családi gazdálkodás kialakításának módszereit.
- Legyen tisztában az otthoni pénzügyi lehetőségekkel, korlátokkal.
- Tanulja meg a különféle pénzkezelési technikákat.

Fejlesztési követelmények, 9-12. évfolyam

- Ismerje a társadalmi, gazdasági problémák kialakulásának okait.
- Tanulja meg az ésszerű családi gazdálkodás kialakításának módszereit.
- Tudja alkalmazni a pénzkezelés különböző technikáit.
- Tudatosuljon benne a munka jelentősége, mint a javak létrehozásának, illetve megszerzésének eszköze.
- Legyen tisztában a vállalkozások szerepével, a kockázatvállalás fontosságával és veszélyeivel.

Programterv

<i>Évfolyam</i>	7-8	9.	10.	11.	12.
<i>Időkeret (óra)</i>	2	2	2	2	3
<i>Témák</i>	<i>Tartalmak, tevékenységek</i>				
<ul style="list-style-type: none"> - a gazdaság működésének alapjai 	<p>A helyes családi gazdálkodás bemutatása különféle családszerkezetben.</p> <p>Példákon keresztül ismertessük, milyen problémák adódhatnak a társadalomban a helytelen gazdálkodás miatt és ezek milyen következményekkel járnak.</p>				

- a családi gazdálkodás	Ismertessük és a lehetőségeknek megfelelően gyakoroltassuk a banki műveleteket (csekk kitöltése, bankkártya használata, pénzáttalás stb.).
- munka, fogyasztás és gazdálkodás	Mutassuk be a munkával szerzett jövedelem és az ebből finanszírozható javak, szolgáltatások összefüggéseit.
- pénzkezelés technikai	Ismertessük a vállalkozás lényegét, alapvető formáit és a működési módjukat.
- vállalkozás és kockázat	Példákon keresztül mutassuk be, mit jelent a kockázatelemzés, a kockázatvállalás, miért van ennek jelentősége, és melyek a veszélyei.

12. Médiatudatosságra nevelés

A társadalmi élet szinte minden mozzanatát áthatják a különféle médiumok.

A diákok kollégiumi nevelésének szempontjából tehát fontos, hogy értsék az új és hagyományos médiumok nyelvét, a társadalom és a média kölcsönös kapcsolatát.

A médiatudatosságra nevelés során a megfelelő értelmező, mérlegelő beállítódás kialakításának és fejlesztésének meghatározó jelentősége van valamennyi korosztály számára.

Fejlesztési követelmények, 7-8. évfolyam

- Tudjon különbséget tenni a médiatartalmak között.
- Ismerje a reklám szerepét, jelentőségét, előnyeit és veszélyeit.
- Tanulja meg hatékony módon és megfelelő mértékben felhasználni a számítógép és egyéb online média nyújtotta lehetőségeket.

Fejlesztési követelmények, 9-12. évfolyam

- Alakuljon ki a mérlegelő gondolkodás a médiatartalmak megválasztásához.
- Képes legyen az online kommunikáció hatékony felhasználására.
- Ismerje a reklám hatását a fogyasztásra.
- Tanulja meg hatékony módon és megfelelő mértékben felhasználni a számítógép és egyéb online média nyújtotta lehetőségeket.
- Ismerje meg a közösségi tartalmak etikus, jogszabályok szerinti használatának és felhasználásának szabályait.
- Tudatosuljanak az adatbiztonsággal, jogtudatossággal, a függőséggel (internet, számítógépes játékok) és egyéb veszélyekkel és azok elkerülésével kapcsolatos ismeretek.

Programterv

Évfolyam	7-8.	9.	10.	11.	12.
Időkeret (óra)	1	1	1	1	1
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
<ul style="list-style-type: none"> - a média társadalmi szerepe - a reklám és a fogyasztás összefüggése - a médiatartalmak és a valóság összefüggése - az internet használatának szabályai, a helyes etikai magatartás és felelősség - a számítógép, az internetfüggőség veszélyei 	<p>Ismerkedés a hagyományos médiával a különféle folyóiratokon, kiadványokon keresztül.</p> <p>Az elektronikus médiák (internetes ismeretterjesztő oldalak, e-book stb.) használatának gyakorlása.</p> <p>Reklámok céljainak, hatásainak bemutatása különféle (pozitív és negatív) példákon keresztül.</p> <p>Jogszabályok, etikai előírások ismertetése a hagyományos média és az internet használat esetében.</p> <p>Gyakoroltassuk különféle ismeretek hozzájutásának módjait az internetes keresők segítségével.</p> <p>Az adatbiztonság szabályainak, megteremtési lehetőségeinek ismertetése.</p> <p>Az internet- és játékfüggőség káros hatásainak bemutatása.</p>				

II.3.3. Hitélet

- faliújságon igei üzenetek, heti rendszerességgel, adventi naptár, karácsony üzenet, húsvét csendjére készülődés, elmélkedésre indító böjti gondolatok, igés doboz ill. boríték húzása, lehetőség és erőt adhat a napi feladatokhoz
- iskolai szervezésű ünnepi alkalmakon részvétel
- minden hónap első csütörtökjén 20.00-20.30-ig az kollégista diákok számára hókezdő áhítat
Helye: díszterem.
Szolgáltattevő: iskola lelkész
- alkalomszerűen - vasárnap délelőtt közösen istentiszteleti alkalmon való részvétel. Lehetőség: a pasaréti és a pozsonyi úti református templom: 800 illetve 1000-kor saját vallásuk gyakorlásának megfelelően mennek templomba
- diák - ifjúsági alkalom: csütörtök este. Helye: lelkészi szoba, iskola lelkész – vallástanár vezetésével
- gyülekezeti alkalmak látogatása (ifjúsági – felnőtt)
- zenés istentiszteleti alkalmakon részvétel
- diakóniai munka:
Magyarországi Református Egyház Szeretetszolgálat, Bethesda Gyermekkórház
Schweitzer Albert Szeretetotthon
Református Szeretetotthon – Leányfalu - Örbottyán
- egyházi, gyülekezeti kulturális programok látogatása
- igény és lehetőség szerint kapcsolattartás a diákok helyi gyülekezetével

II.3.4. Egészséges életmód

- minden hónap első csütörtöki napon délután: „Életmód-nevelés” program keretében egészségnevelő előadások, kötetlen beszélgetés (teadélután keretében) - felvilágosító előadás - videofilmek vetítése. Helye: az orvosi, illetve védőnői szoba.
- az előbbi keretében AIDS Világnaphoz kapcsolódva
- tüdőszűrés megszervezése
- egyéb sportolási lehetőség szülői állandó kimaradási kérelem alapján.
- tornatermi illetve évszaknak megfelelően az udvaron sportolási lehetőség
- kondicionálóteremben erősítő gyakorlatok végzésének lehetősége, csak szigorú nevelőtanári felügyelettel
- rendszeres körletrendezés, takarítás, apró javítási munkák, nevelői felügyelettel

II.3.5. Kulturális program

a.) Szervezett internátusi program

- ismerkedési est, az új, bejövő diákok körsétája a fővárosban
- gólyák köszöntése, ünneplése
- Mikulás napja,
- fenyőfás karácsonyi ünnepi műsoros és ajándékozási est, istentiszteleti alkalommal. Helye: díszterem,
- határon túli iskolákkal, diákokkal kapcsolattartás és fogadásuk,
- közös születésnap ünneplése H.,
- találkozás régi kollégistákkal (sport, élménybeszámolók),
- végzős, ballagó diákok búcsúztatása,
- búcsú a tanévtől, évzáró kollégiumi búcsúztató, ünnepi vacsora

b.) Hagyományörzés, hagyományújítás, hagyományteremtés

- táncház
- „öreg” diákok meghívása

c.) Színház, hangversenyek, filmszínház

- havonként egy alkalommal szervezett színházlátogatás
- a tanév folyamán két alkalommal szervezett operalátogatás
- a tanév folyamán két alkalommal szervezett hangverseny látogatás
- rendszeres múzeumlátogatás
- kiállítótermek látogatása
- tárlatok megtekintése

d.) Műsorfigyelés

- hírek, tananyaghoz kapcsolódó filmek, tudományos ismeretterjesztő műsorok (dvd - video)
- faliújság rádió- tv műsor, (népzenétől a színházi közvetítéseken át a hírmondásokon túl, tudományos műsorok, nyelvművelő stb. műsorok), segítenek a műveltség gyarapításában, a tájékozottság kiterjesztésében.

e.) Honismeret, Európa-ismeret, világismeret

- szülőföld helytörténete, természeti jellemzőinek, kincseinek ismerete, néprajza, néphagyományai,
- nemzeti parkjaink, védett területeink, védett növényeink, állataink,
- tágabb környezetünk Európa,
- a nagyvilág környezeti problémáinak, katasztrófáinak hatása Európára, az emberiségre, hazánkra, az egyes emberre, megelőzésük lehetőségei, kollégisták feladatai, tevékenysége a megelőzésben.

f.) Sport

- naponta 20.00 - 21.15-ig sportolási lehetőség nevelőtanári felügyelettel a tornateremben és a gyógytornászok termében. Szigorúan csak tanári felügyelettel a kondicionálóteremben.
- sakk
- asztalitenisz
- cso-csó bajnokság
- foci szabadban
- foci tornateremben
- kézilabda tornateremben
- kosárlabda – röplabda tornateremben. Kora ősszel és tavasszal szabadban az udvaron.

- kondicionálóteremben erősítő gyakorlatok végzésének lehetősége, nevelőtanári engedéllyel illetve szigorúan csak nevelőtanári felügyelettel
- műjégpályán korcsolyázási lehetőség

Kollégiumi program, hétvége: A tanév közben kollégiumi bennmaradás esetén szervezett programok:

Kulturális és egyéb szabadidős programok,

Kirándulások az ország különböző pontjaira,

Tanulmányi kirándulás szervezése,

Túrázás,

Tanulmányi céllal kirándulás: cél az országhatáron túl élő népek szokásainak, hagyományainak megismerése a kollégisták motivációjának, ismeretszerzési szándékának erősítése.

III. Záró rendelkezések

III.1. A pedagógiai program nyilvánossága

Az iskola nevelési, illetve pedagógiai programját, házirendjét a vonatkozó rendeletek szerinti formában és mértékben hozzáférhetővé kell tenni a betekintésre jogosultak számára. A szülőket minden tanév végén tájékoztatni kell azokról a tankönyvekről, tanulmányi segédletekről, taneszközökről, ruházati és más felszerelésekről, amelyekre a következő tanévben a nevelő és oktató munkához szükség lesz. Tájékoztatni kell őket továbbá az iskolától kölcsönözhető tankönyvekről, taneszközökről és más felszerelésekről, valamint arról is, hogy az iskola milyen segítséget tud nyújtani a szülői kiadások csökkentéséhez.

III.1.1. A tájékoztatás, megismertetés formái és rendje

Az iskola működését szabályozó dokumentumok felől bárki érdeklődhet az iskola honlapjának főkérése útján. A honlapon meg nem található dokumentumokat és bármely egyéb, az iskola működését érintő kérdéssel az iskola titkárságához, tanáraihoz, vezetőségéhez, illetve végső soron az intézmény vezetőjéhez lehet fordulni. A tájékoztatás módja a fogadó órákon vagy bármely más egyeztetett időpontban folytatott személyes megbeszélés.

III.1.2. A hozzáférhető elhelyezés biztosítása

A pedagógiai program, a szervezeti és működési szabályzat, valamint a Házirend példányai megtalálhatók az intézmény könyvtárában, valamint elérhetők az iskola honlapján.

III.2. A pedagógiai program készítése, elfogadása, hatálya és felülvizsgálata

III.2.1. A pedagógiai program készítése és elfogadása

Az iskola pedagógiai programját a nevelőtestület és az intézményvezető készítette el a 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről 26. §-a, valamint a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7. § alapján. A pedagógiai programot a nevelőtestület fogadta el.

III.2.2. A pedagógiai program jóváhagyása

A dokumentumot az iskola fenntartója a 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről 32. § (1) i) pontjában meghatározottak szerint 2024. augusztus 30-án hagyta jóvá.

III.2.3. A pedagógiai program hatálya, hatályba lépése

2011. évi CXC. törvény 26. § (5) szerint az iskola pedagógiai programját vagy annak módosítását a jóváhagyást követő tanévtől felmenő rendszerben vezeti be.

Egyidejűleg hatályon kívül helyeződik az intézmény előző pedagógiai programja.

III.2.4. A pedagógiai program módosítása

Az intézmény Pedagógiai Programjának módosítását - indoklás mellett - kezdeményezheti az igazgató, az intézmény vezetősége, az egyes tantárgyi munkacsoportok/munkaközösségek. A módosítási javaslatot és annak részletes indoklását az igazgató köteles 30 napon belül a nevelőtestület elé terjeszteni.

A nevelőtestület többségi határozattal (a jelenlévők 50%-a + 1 fő) dönt a javaslatról.

Amennyiben a nevelőtestület a módosítás mellett dönt, az igazgató a döntés után 10 napon belül köteles a módosítási kérelmet a fenntartónak felterjeszteni.

Legitimációs záradék

Intézményünk helyi pedagógiai programját a nevelőtestület 2024. augusztus 28-án elfogadta.
Felülvizsgálatát 2027. évben határozta meg.
2024 augusztus 29--én a fenntartónak jóváhagyásra átadtuk.

450002/67/2024.

A Dunamelléki Református Egyházkerület elnöksége / számú határozatával a pedagógiai programot jóváhagyta. (jegyzőkönyvi kivonat mellékelve)

A nevelőtestületi elfogadást igazoló jegyzőkönyvi kivonat csatolva.

jóváhagyta:

Tombor László
igazgató

Balog Zoltán
püspök

az iskolafenntartó egyházkerület képviselője

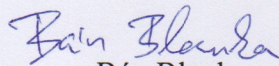
JEGYZŐKÖNYVI KIVONAT

a Baár-Madas Református Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium általános iskolája
2024. augusztus 26-án tartott tanévnyitó értekezletének jegyzőkönyvéből

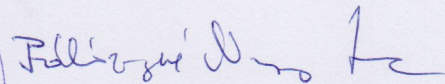
Tárgy: az intézmény módosított Pedagógiai Programjának elfogadása

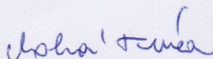
A Baár-Madas Református Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium általános iskolájának nevelőtestülete a Pedagógiai Program javasolt módosításait 19 igen szavazattal egyhangúlag elfogadta.

Budapest, 2024. augusztus 26.

Bán Blanka
hitelesítő

Pálóczyné Nagy Judit
hitelesítő

Molnár Tímea
intézményegység-vezető

Jegyzőkönyv

2024. augusztus 28. 17 óra

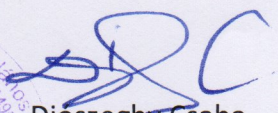
Készült a Baár-Madas Református Gimnázium, Általános Iskola és Kollégiumban, a gimnázium és kollégium 2024. augusztus 28-án tartott értekezletén. Ennek egyetlen napirendi pontja az intézmény Pedagógiai Programjában szükséges módosítások elfogadása.

A Baár-Madas Református Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium gimnáziumi és kollégiumi tanárai a Pedagógiai Program módosításait 48 igen szavazattal – ellenszavazat és tartózkodás nélkül – elfogadta.

Budapest, 2024. augusztus 28.

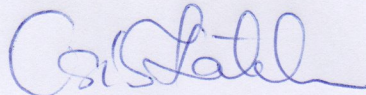
Lejegyezte:

Dioszeghy Csaba

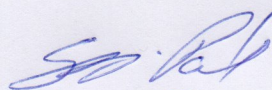
ig

hitelesíti:

Csízi Katalin

(gimnázium)

Somogyi Pál

(kollégium)

450002/67/2024. szám

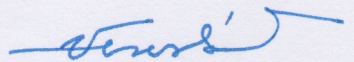
Határozat

A Dunamelléki Református Egyházkerület Elnöksége, mint a Baár-Madas Református Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium Fenntartójának Elnöksége, 2024. augusztus 30-án megvizsgálta az Intézmény vezetője által előterjesztett következő dokumentumot:

- az Intézmény módosított Pedagógiai Programját

Az Elnökség a fenti dokumentumot jóváhagyólag elfogadta, az iratokat az Elnökség nevében Balog Zoltán püspök látta el kézjegyével.

Budapest, 2024. augusztus 30.

Veres Sándor
egyházkerületi főgondnok

Balog Zoltán
püspök